

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 19.07.1995
KOM(95) 370 endelig udg.

GRØNBOG

Brugsmodebeskyttelse i det indre marked

(Forelagt af Kommissionen)

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side

Resumé og spørgsmål	i
I. Indledning	1
II. Behovet for EU-foranstaltninger vedrørende brugsmodelbeskyttelse	4
A. Oprettelse af det indre marked og dets funktionsmåde	5
B. Den nuværende situation i medlemsstaterne	5
C. Brugsmodelbeskyttelsens økonomiske relevans	7
1. Anvendelsen af brugsmodelbeskyttelse i EU	8
a) Antallet af nationale ansøgninger	9
b) Grænseoverskridende ansøgninger	11
c) Ændring af ansøgningsadfærden i EU	11
2. Brugsmodelbeskyttelsens betydning i forhold til patenter	13
3. Brugsmodelbeskyttelsens betydning i forhold til virksomhedsstørrelsen	14
4. Betydningen for enkelte erhvervssektorer	15
5. Årsager til brugsmodelbeskyttelsens anvendelse	16
a) Hurtig og enkel registrering	16
b) Lavere beskyttelsesbetingelser	17
c) Lave omkostninger	18
d) Foreløbig beskyttelse	21
6. Brugernes økonomiske evaluering	21
7. Prognose over udviklingen i brugsmodelbeskyttelsens økonomiske relevans	22
a) Ændringer i udgifterne til forskning og udvikling (F&U)	23
b) Ændring af produktionscyklusser, tidspunktet for markedsføring samt opfindelsernes levetid	24
c) Ændring af udviklingsspring og udnyttelsestiden i forbindelse med opfindelser inden for Den Europæiske Union	28
d) En EU-brugsmodelbeskyttelses betydning for industrivirksomheder og selvstændige opfindere	29

D.	De ejendomsretlige forskelles virkning på det fælles marked.....	32
1.	Ændring af de frie varebevægelser	32
2.	Konkurrenceforvridninger på det fælles marked	35
3.	Konsekvenserne for industrivirksomheder og selvstændige opfindere	36
E.	Forholdet mellem EU's målsætning og det økonomiske behov	41
 III. Foranstaltninger, der er egnede til harmonisering af		
	brugsmodelbeskyttelsen på eu-plan	42
A.	Det egnede harmoniseringsinstrumentarium	43
1.	Indbyrdes tilnærmelse af systemerne	44
a)	Indførelse af nationale ejendomsretlige bestemmelser	45
b)	Den indholdsmæssige indbyrdes tilnærmelse af den nationale brugsmodelret.....	47
2.	Den udvidede indbyrdes tilnærmelse af lovgivningen	48
3.	Indførelse af en EU-dækkende ejendomsret.....	49
4.	Kombination af indbyrdes tilnærmelse af lovgivningen og indførelse af en fælles ejendomsret	50
5.	Industrivirksomheders og selvstændige opfinderes opfattelse	51
6.	Patentagenters opfattelse	53
B.	Nødvendige principper for en indholdsmæssig udformning af brugsmodelbeskyttelsen på EU-plan.....	55
1.	Grundmodellen.....	56
a)	Form- eller opfindelsesbeskyttelse?	56
b)	Registrering.....	57
c)	Prøvning af om beskyttelsesbetingelserne opfyldes	59
d)	Grundstrukturen.....	61
2.	Andre bestemmelser.....	62
a)	Opfindelseshøjde	63
b)	Krav om rumlig form.....	64
c)	Udelukkelse af opfindelser	66
1)	Ikke-beskytbare opfindelser	66
2)	Stoffer og stofblandinger	67
3)	Opfindelse i form af fremgangsmåder.....	68
d)	Nyhed	70
e)	Industriel udnyttelighed	71
f)	Meddelelsesprocedure	72
g)	Ejendomsretlige virkninger og overdragelse.....	75
h)	Beskyttelsesperiode	76
i)	Krænkelse	77
j)	Dobbeltbeskyttelse	77
k)	Relationen til patentbeskyttelse.....	79
 Litteraturfortegnelse.....		I

Resumé og spørgsmål

Den industrielle retsbeskyttelse (patenter, varemærker, mønstre, brugsmodeller) har en vigtig funktion på det indre marked: den skal fremme innovationsaktiviteten, således at vejen fra den første idé til realisering heraf bliver så enkel som mulig. Jo enklere og mere gennemskuelige sådanne ordninger er for brugeren, jo mere bidrager de til at fremme innovationen, idet de muliggør en effektiv beskyttelse af opfindelser. Da oplysningerne om de beskyttede opfindelser offentliggøres, informeres konkurrenterne samtidig om, hvilke nye opfindelser der er gjort. På den måde kan man øge de europæiske virksomheders konkurrenceevne og samtidig tage højde for ønsket om at sikre de frie varebevægelser og en ufordrejet konkurrence.

Brugsmodeller er registrerede rettigheder, der indrømmer eneret til tekniske opfindelser. Som ved patentbeskyttelsen forlanges det, at de opfindelser, der skal beskyttes, skal være nye (nyhed) og udvise en vis grad af opfinderisk indsats (opfindelseshøjde, hyppigt lavere end ved patenter). I modsætning til, hvad der er tilfældet i forbindelse med patenter, meddeles brugsmodeller uden prøvning af nyhed og opfindelseshøjde. Dermed kan ejendomsrettighederne opnås hurtigere og billigere, samtidig med at de dog giver mindre retssikkerhed. Brugsmodelbeskyttelse findes på nuværende tidspunkt udelukkende på nationalt plan.

Med udgangspunkt i ønsket om, at det indre marked skal virkeliggøres og fungere, har Kommissionen undersøgt, om det er nødvendigt at træffe EU-foranstaltninger vedrørende brugsmodelbeskyttelse og i givet fald, hvilke foranstaltninger der ville skulle træffes for at ovenfor nævnte mål kan nås ved en harmonisering af brugsmodelretten.

Behovet for foranstaltninger

Inden for brugsmodelbeskyttelse findes der allerede beskyttelseskoncepter i *Frankrig, Belgien, Portugal, Italien, Spanien, Tyskland, Irland, Danmark, Grækenland, Finland, Østrig og Nederlandene*. I *Storbritannien, Sverige og Luxembourg* findes der ingen tilsvarende ejendomsrettigheder. En sammenligning af de nationale systemer viser, at der i forbindelse med beskyttelsesbetingelserne eksisterer betydelige forskelle, som på nuværende tidspunkt ikke synes at gøre en grænseoverskridende anvendelse heraf mulig.

Der er hidtil ikke taget initiativer på EU-niveau, hvorfor der ikke findes nogen EU-dækkende beskyttelse af opfindelser med lavere opfindelseshøjde, ligesom der i de lande, hvor denne beskyttelsesform ikke findes, slet ikke eksisterer en adækvat beskyttelse af sådanne opfindelser. I lyset heraf har Kommissionen undersøgt brugsmodelbeskyttelsens økonomiske betydning for at kunne fastslå, om de eksisterende forskelle har en negativ virkning på de fastsatte mål, nemlig frie varebevægelser og ufordrejet konkurrence.

Brugsmodelbeskyttelsens nuværende og fremtidige økonomiske relevans

Med henblik på at vurdere brugsmodelbeskyttelsens økonomiske relevans er der foretaget en undersøgelse af anvendelsen af de eksisterende beskyttelsessystemer (efter hyppighed, virksomhedsstørrelse, ansøgningsårsager) og udviklingen i innovationsaktiviteten.

Generelt gælder, at brugsmodelbeskyttelsen er meget populær. Der er cirka lige mange brugsmodelansøgere som patentansøgere. Hvis man sammenligner de nationale systemer, vil man konstatere, at beskyttelsessystemerne med begrænset opfindelseshøjde anvendes hyppigere end de systemer, der fastsætter samme beskyttelsesbetingelser som ved patenter. Da det indre marked er ved at vokse frem, må man samtidig gå ud fra, at behovet vil stige i fremtiden, især for grænseoverskridende ansøgninger på det indre marked.

I henhold til en evaluering af brugsmodelansøgningerne i EU ordnet efter industribrancher anvendes brugsmodelbeskyttelsen primært inden for maskinindustrien, elektroindustrien samt finmekanik/optik. Der kan registreres en større interesse blandt små og mellemstore virksomheder samt selvstændige opfindere end blandt større virksomheder.

Ifølge en analyse af brugsmodelansøgningerne anvendes denne ejendomsret primært af følgende grunde:

- hurtig og enkel registrering
- lavere beskyttelsesbetingelser end ved patenter
- lavere omkostninger
- foreløbig beskyttelse frem til meddelelse af et patent

Spektret over ansøgningsgrunde spænder således vidt. Denne ejendomsret foretrækkes nemlig i forbindelse med opfindelser, som ansøgerne ikke er sikre på at kunne markedsføre med held, hvorfor de ønsker at holde beskyttelsesomkostningerne på så lavt et niveau som muligt. Denne ejendomsret anvendes imidlertid samtidig også ved opfindelser, der er forbundet med en særlig risiko for fremstilling af efterligninger og dermed er af særlig betydning for den ansøgende industrivirksomheds yde- og konkurrenceevne. Denne ejendomsret anvendes desuden, hvis der ikke kan opnås eller kun kan opnås en utilstrækkelig beskyttelse ved patentbeskyttelsen (for lav opfindelseshøjde, for lang ventetid inden meddelelsen). Dette fører uafhængigt af virksomhedsstørrelsen til en positiv vurdering af beskyttelseskonceptets virkninger, der primært betyder en forbedring af markedspositionen og sekundært en direkte forbedring af indtjeningen.

En analyse af opfindelsers betydning viser, at især små og mellemstore virksomheder godt er klar over, at de skal intensivere deres innovationsaktiviteter på grund af den hårde konkurrence. For dem får opfindelser med små udviklingsspring og/eller kort levetid derfor større betydning i fremtiden, hvorved der vil opstå et tilsvarende øget beskyttelsesbehov, der bedst kan dækkes af brugsmodelbeskyttelsen. Dertil kommer, at kun en lille andel (højst 10%) af de adspurgte i alle virksomhedsstørrelser og brancher forventer at andelen af sådanne "små" opfindelser vil *falde* i fremtiden.

I lyset af de hidtidige resultater kan det ikke undre, at industrivirksomheder, selvstændige opfindere og patentagenter i en rundspørge ser et stort økonomisk behov for en fælles brugsmodelbeskyttelse inden for EU. En evaluering efter virksomhedsstørrelse viser, at frem for alt små virksomheder med indtil 500 beskæftigede har en særlig stor interesse heri.

Virkninger på det fælles marked

Medlemsstaterne har generelt frie hænder med hensyn til udformningen af brugsmodeibeskyttelsen, da ordningerne hverken er et middel til vilkårlig diskriminering eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne. Man kan derfor på nuværende tidspunkt indføre forskelligartede nationale ordninger og medlemsstaterne vil muligvis beslutte helt at give afkald på en sådan ejendomsret.

Beskyttelsesomfanget af nationale intellektuelle ejendomsrettigheder er begrænset til den medlemsstat, de er meddelt for. Så længe der ikke er foretaget en juridisk samordning, kan rettighedshaver således hindre tredjemand i at indføre beskyttede produkter, der er fremstillet og markedsført uden hans samtykke. Det er således en naturlig del af de intellektuelle ejendomsrettigheder, som medlemsstaterne indrømmer, at de kan anvendes til at hindre frie varebevægelser.

Disse forskelle mellem de eksisterende systemer, som rettighedshaveren ikke kan påvirke, tvinger denne til at undgå markeder, hvor han ikke kan opnå en tilsvarende ejendomsret til sine opfindelser. I lyset af brugsmodeibeskyttelsens økonomiske betydning etableres der dermed en barriere mellem markederne inden for EU. De eksisterende ejendomsretlige forskelle har dermed en direkte og negativ indflydelse på samhandelen inden for EU og på virksomhedernes evne til at behandle det fælles marked som et enhedsmarked for deres aktiviteter. Resultatet heraf er, at de frie varebevægelser begrænses, og at der dermed opstår konkrete ulemper for de berørte.

De økonomiske aktører kan reelt kun drage fordel af EF-traktatens grundlæggende friheder, hvis der er skabt lige konkurrencebetingelser for dem med hensyn til den industrielle ejendomsret. På grund af de gældende ejendomsretlige forskelle står virksomheder og individuelle ansøgere, der ønsker at udnytte deres opfindelser erhvervsmæssigt i flere stater, over for det problem, at de må gøre sig bekendt med mange forskellige systemer eller indhente rådgivning i de forskellige medlemsstater.

Disse forhold kan store virksomheder, der kan investere store beløb i at fremme og beskytte deres opfindelser, måske bære, men for individuelle ansøgere samt små og mellemstore virksomheder bliver de eksisterende forskelle og det dermed forbundne behov for juridisk bistand til et administrativt problem og til en hyppigt uoverstigelig omkostningsfaktor. Dette begrænser disse virksomheders innovationsaktivitet og resulterer dermed i en forvridning af konkurrencen.

Det kan derfor ikke undre, at industrivirksomheder og selvstændige opfindere klager over betydelige problemer i forbindelse med den grænseoverskridende anvendelse af brugsmønsterskyttelsen. Problemerne vokser samtidig i takt med eksportintensiteten.

Forholdet mellem EU's målsætning og det økonomiske behov

I lyset af det store økonomiske behov er det ikke ønskeligt at fastholde den nuværende situation, der ikke svarer til ideerne om et sammenvoksende Europa. Det er ikke sådan, man opnår frie varebevægelser og ufordrejet konkurrence.

Hvis det indre marked skal oprettes og fungere, skal en harmonisering efter Kommissionens mening rettes ind efter det nuværende og fremtidige økonomiske behov¹. Udviklingen i innovationsaktiviteten i EU, der præges af en tendens til mindre udviklingsspring, højere omkostningssensibilitet, kortere produktions- og markedsføringscyklusser samt opfinders reduerede levetid, resulterer i et øget behov for en ejendomsret, der hurtigt, enkelt og billigt kan yde beskyttelse for tekniske opfindelser inden for EU.

For at fjerne de anførte misforhold forekommer det derfor nødvendigt på EU-plan at træffe foranstaltninger vedrørende brugsmønsterskyttelse. Disse foranstaltninger vil skulle honorere følgende målsætninger:

- beskyttelse af tekniske opfindelser med små udviklingsspring
- beskyttelse af tekniske opfindelser med kort levetid
- en ejendomsret, der kan opnås hurtigt
- en ejendomsret, der kan opnås let
- en ejendomsret, der kan opnås billigt
- hurtig offentliggørelse og dermed hurtig informering af offentligheden.

Nødvendige foranstaltninger

Europa-Kommissionen har til opgave at foreslå de foranstaltninger til indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning, der er nødvendige med henblik på gennemførelsen af det indre marked. Kommissionen har derfor foretaget en undersøgelse

¹ Denne fremgangsmåde har resulteret i, at der er blevet truffet foranstaltninger til beskyttelse af nye teknologier (f.eks. bioteknologi), samt til, at eksisterende beskyttelsessystemer (f.eks. i forbindelse med lægemidler) er blevet tilpasset ændrede behov.

af, hvilke instrumenter, der er egnet til at indgå i en fremtidig brugsmodelretlig ordning på EU-plan, samt af, hvilken indholdsmæssig udformning der er nødvendig.

Det egnede harmoniseringsinstrumentarium

Inden for brugsmodeller findes der forskellige alternative løsninger.

Den første mulighed er en *tilpasning af beskyttelsessystemerne* ved hjælp af et direktiv. En indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne vil ikke blot *fjerne forskelle* mellem eksisterende retsbestemmelser, men samtidig *indføre denne ejendomsret* i de lande, hvor der på nuværende tidspunkt ikke findes en sådan beskyttelsesform. Dermed vil der opstå en *samling nationale ejendomsrettigheder*. De enkelte rettigheders beskyttelsesomfang ville imidlertid være begrænset til den enkelte medlemsstats område.

Ifølge de hidtidige resultater af rundspørger blandt patentagenter som rådgivere på den ene side og blandt industrivirksomheder og selvstændige opfindere på den anden side går flertallet ind for et brugervenligt system, hvormed man i en ansøgningsprocedure kan opnå beskyttelse i tre til fem medlemsstater. Dette kan ikke opnås ved en indbyrdes tilnærmelse af de nationale lovgivninger.

Den indbyrdes tilnærmelse af de nationale beskyttelsessystemer er således efter Kommissionens opfattelse ganske vist en første forbedring af den nuværende situation, men den fjerner ikke alle eksisterende ulemper.

Efter Kommissionens opfattelse forekommer det desuden hensigtsmæssigt at undersøge, om der bør træffes foranstaltninger, der går ud over den indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne.

Man kunne overveje at udvide den indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne med *medlemsstaternes gensidige anerkendelse af den nationale beskyttelse*. Dermed kunne man opnå en grænseoverskridende beskyttelse ved én ansøgningsprocedure og samtidig bibeholde de nationale ejendomsrettigheder og de nationale myndigheder.

Et andet alternativ ville være at *skabe en EU-dækkende ejendomsret ved hjælp af en forordning*, der som EU-ret er overordnet de nationale beskyttelsessystemer, men ikke erstatter disse. En sådan EU-dækkende ejendomsret ville gælde umiddelbart i alle medlemsstater. På den måde ville det være muligt at skabe en ejendomsrettighed gældende

for et område, der dækker alle medlemsstater, ved indgivelse af *én ansøgning hos én fælles myndighed ved én enkelt procedure*.

Det må ikke desto mindre fastholdes, at de nationale markeders integration i det fælles marked er en proces, der endnu ikke er afsluttet, især ikke når man tager hensyn til at Østrig, Sverige og Finland netop er indtrådt i EU. Man kan derfor også forestille sig en *kombination af forskellige muligheder* for at tilpasse et fremtidigt system bedre til behovene på det indre marked. Som i forbindelse med varemærke- og mønsterreglerne kunne man kombinere den indbyrdes tilnærmelse af nationale ejendomsrettigheder ved hjælp af et direktiv og indførelsen af en EU-dækkende ejendomsret i form af en forordning.

Den nødvendige indholdsmæssige udformning af brugsmodelbeskyttelsen på EU-plan

Ni ud af tolv medlemsstater har en brugsmodelbeskyttelse. I alle eksisterende systemer indrømmes der en *registreret ret til tekniske opfindelser uden at nyheden og opfindeshøjden prøves*. Disse fælles træk bør efter Kommissionens mening danne grundlag for en fremtidig regulering af brugsmodelbeskyttelsen på EU-plan.

Da de gældende ordninger på andre punkter afviger betydeligt fra hinanden, anser Kommissionen det for nødvendigt at undersøge alle udformningsmulighederne med hensyn til *opfindeshøjden, kravet til rumlig form* (opfindelsen skal manifestere sig i en tredimensional form), udelukkelsen af opfindelser, nyheden, den industrielle udnyttelighed, meddelelsesproceduren, den ejendomsretlige virkning, overdragelsen, ejendomsrettens fortsatte eksistens, krænkelse samt muligheden for *dobbeltskyttelse* (én og samme opfindelse beskyttes på én gang af patent og brugsmodel).

Efter Kommissionens opfattelse forekommer det efter de hidtidige undersøgelser hensigtsmæssigt, at

- fastsætte en *lavere opfindeshøjde* end ved patenter, idet man kun på den måde kan tage højde for de behov, der opstår i forbindelse med den opfinderiske indsats, der er i konstant udvikling
- afskaffe den *rumlige (tredimensionelle) form*, da den er historisk betinget og ikke længere er i overensstemmelse med nutidens krav

- lægge *stofblandinger* ind under brugsmodelbeskyttelsen og afvente de interesserede kredsers reaktion i forbindelse med *stoffer* og opfindelser i form af fremgangsmåder
- rette begrebet *nyhed* ind efter den kendte teknik, uden at begrænse den til en medlemsstats område, da dette ikke er i overensstemmelse med målet om at virkeliggøre det indre marked
- fastsætte en *ikke-nyhedsskadelig periode* på 12 måneder i analogi med artikel 8 i forslaget til et EF-mønster
- regulere den *industrielle udnyttelighed* i overensstemmelse med artikel 57 i Den Europæiske Patentkonvention
- indføre en *meddelelsesprocedure*, der er rettet ind efter artikel 78 til 85 i Den Europæiske Patentkonvention, dog således at der ikke foretages prøvning af alle beskyttelsesforudsætninger, men en *a vista-prøvning* af beskyttbarheden
- indføre en *frivillig nyhedsundersøgelse*, som kan øge retssikkerheden
- regulere *brugs- og forbudsrettighederne samt konsumtionen* i forbindelse med brugsmodelbeskyttelse i analogi med patentretten, dog således at man eventuelt kunne overveje at begrænse antallet af krav
- muliggøre en ubegrænset *overdragelse* af allerede registrerede ejendomsrettigheder
- regulere *årsagerne til patentets ophør eller ugyldighedskendelse* i analogi med patentretten i medlemsstaterne
- fastsætte en kort *beskyttelsesperiode* på indtil 10 år (som forlænges med flere år ad gangen), der kan anvendes som en effektiv regulator i forbindelse med de mindre godkendelsesbetingelser, der stilles ved denne ejendomsret
- i det tilfælde hvor der er tale om en krænkelse af rettighederne til en brugsmodel, kan der åbnes mulighed for, at der efter Domstolens skøn kan kræves en undersøgelsesrapport udarbejdet med henblik på at få afklaret, om den omstridte opfindelse er beskyttbar, og dermed kompensere for, at der ingen indledende prøvning er gennemført, og
- indføre et forbud mod *dobbeltbeskyttelse* (patenter/brugsmodeller) eller et forbud mod *successive søgsmål* (successive søgsmål på grundlag af patenter og brugsmodeller) med henblik på at undgå, at rettighedshaver opnår en for stærk position.

Den model, der her foreslås, er afstemt efter opfindelser med lav innovationsgrad, dvs. opfindelser med lav opfindelseshøjde, kort beskyttelsesperiode og/eller mindre industriel anvendelighed.

Et sådant system supplerer efter Kommissionens mening patentbeskyttelsen på hensigtsmæssig vis og kan således bidrage til at øge EU-virksomhedernes innovationsaktivitet og dermed deres konkurrenceevne på det indre marked. Dette ville være et yderligere skridt i retning af at forbedre det indre markeds funktionsmåde.

Kommissionen har på nuværende tidspunkt ikke taget endelig stilling til dette. De hidtidige resultater bør drøftes med de interesserede kredse, inden Kommissionen eventuelt kan gå videre med sagen på EU-plan.

I tilslutning til dette resumé er der anført en række spørgsmål, der er rettet til de interesserede kredse. På grundlag af en udførlig besvarelse heraf, kan Kommissionen bedre vurdere "om" og i givet fald "hvordan" eventuelle EU-foranstaltninger vedrørende brugsmodelbeskyttelse skal udformes.

Kommissionen anmoder derfor de interesserede kredse om at deltage aktivt i besvarelsen af spørgsmålene.

SPØRGSMÅL 1: Kommissionen er efter de hidtidige undersøgelser nået frem til følgende vurdering af brugsmodelbeskyttelsens økonomiske relevans:

a. Beskyttelsessystemer: Blandt de eksisterende beskyttelsessystemer findes det system mest acceptabel, thvori der stilles krav om lavere opfindeshøjde end ved patenter og den rumlige (tredimensionelle) form i vid udstrækning ikke er en beskyttelsesbetingelse.

b. Erhvervssektorer: Der ansøges særligt hyppigt om brugsmodelbeskyttelse i maskinsektoren, elektroindustrien og i finmekanikindustrien.

c. Virksomhedsstørrelse: I små og mellemstore virksomheder samt blandt selvstændige opfindere kan man registrere en noget større interesse for brugsmodelbeskyttelsen end i store virksomheder.

d. Ansøgningsgrunde: Ifølge forskellige undersøgelser ansøges der primært af følgende grunde om brugsmodelbeskyttelse:

- * hurtig og enkel registrering
- * lavere beskyttelsesbetingelser end ved patenter
- * lavere omkostninger
- * foreløbig beskyttelse frem til meddelelse af et patent.

e. Fremtidig udvikling: Inden for de erhvervssektorer, der indgiver flest ansøgninger vedrørende brugsmodeller, får beskyttelsen af opfindelser med små udviklingsspring og kort udnyttelsesperiode stadig større betydning i fremtiden især for små og mellemstore virksomheder, men også for store.

Kommissionen anmoder de interesserede kredse om at tage stilling til dette spørgsmål.

SPØRGSMÅL 2: Kommissionen anmoder de interesserede kredse om at oplyse, om der som følge af den store diskrepans mellem økonomisk betydning og uensartet udformning i de enkelte medlemslande opstår begrænsninger af de frie varebevægelser og konkurrenceforvridninger, der medfører konkrete ulemper for de berørte.

SPØRGSMÅL 3: Efter Kommissionens mening øger udviklingen i innovationsaktiviteten i EU behovet for en ejendomsret, der som supplement til patentretten hurtigt, enkelt og billigt yder en beskyttelse af tekniske opfindelser.

Kommissionen anmoder de interesserede kredse om at tage stilling til dette spørgsmål.

SPØRGSMÅL 4: Går man ud fra, at der bør træffes foranstaltninger på EU-plan, har Kommissionen - som anført i rækkefølge nedenfor - forskellige muligheder.

a) En første mulighed ville være at tilnærme beskyttelsessystemerne hinanden ved hjælp af et direktiv. Dette ville betyde, at beskyttelsesformen skulle indføres i de lande, hvor en sådan brugsmodelbeskyttelse ikke findes, og samtidig resultere i en samling ensartede nationale systemer til brugsmodelbeskyttelse.

b) Man kunne samtidig overveje at udvide et sådant direktiv til også at omfatte medlemsstaternes gensidige anerkendelse af den nationale beskyttelse. Dermed kunne man opnå en grænseoverskridende beskyttelse ved én ansøgningsprocedure og samtidig bibeholde de nationale ejendomsrettigheder og de nationale myndigheder.

c) Et mere vidtgående alternativ ville være at indføre en EU-dækkende ejendomsret ved hjælp af en forordning, der som EU-ret er overordnet de nationale beskyttelsessystemer, men ikke erstatter disse. På den måde ville det være muligt at opnå en beskyttelse for hele EU ved indgivelse af én ansøgning hos en fælles myndighed ved én enkelt procedure.

d) Som i forbindelse med varemærke- og mønsterreglerne kan man endelig også forestille sig en kombination af den indbyrdes tilnærmelse af nationale ejendomsrettigheder og indførelsen af en EU-dækkende ejendomsret for derved at tilpasse et fremtidigt system bedre til behovene på det indre marked.

Kommissionen anmoder de interesserede kredse om at oplyse, hvilket af de nævnte systemer, der bedst vil kunne sikre, at det indre marked fungerer.

SPØRGSMÅL 5: Går man ud fra, at der er behov for at træffe foranstaltninger på EU-plan, og at disse skal gennemføres ved hjælp af det instrumentarium, EU har til rådighed, er spørgsmålet, hvordan brugsmodelbeskyttelsen skal udformes rent indholdsmæssigt. I alle eksisterende systemer beskyttes tekniske opfindelser ved hjælp af en registreret ret, uden at nyheden og opfindelseshøjden kræves prøvet.

Kommissionen anmoder de interesserede kredse om at oplyse, hvorvidt disse fælles træk kan danne grundlag for en fremtidig regulering af brugsmodelbeskyttelsen på EU-niveau.

SPØRGSMÅL 6: De eksisterende systemer til brugsmodelbeskyttelse adskiller sig indholdsmæssigt fra hinanden.

Kommissionen anmoder de interesserede kredse om at oplyse, hvorvidt følgende punkter bør indgå i en fremtidig regulering af brugsmodelbeskyttelsen:

- en begrænset opfindelseshøjde i forhold til patentet
- intet krav om rumlig (tredimensional) form
- udelukkelse af opfindelser i form af fremgangsmåder og stoffer
- et nyhedsbegreb, der rettes ind efter den kendte teknik og begrænses til EU
- en ikke-nyhedsskadelig periode på 12 måneder
- industriel udnyttelighed som i artikel 57 i Den Europæiske Patentkonvention
- ansøgningsprocedurer som i artikel 78-85 i Den Europæiske Patentkonvention
- formel prøvning af beskytteligheden uden generel prøvning af beskyttelsesbetingelserne
- frivillig nyhedsundersøgelse
- brugs- og forbudsrettigheder samt ophør i henhold til eksisterende patentretlige regler
- beskyttelsesperiode som kan forlænges med flere år ad gangen til maksimalt ti år
- i tilfælde af krænkelssager vil en undersøgelsesrapport blive udarbejdet for at forhindre, at der for en og samme genstand opnås en for stærk beskyttelse ved indgivelse af ansøgning om såvel patent som brugsmodel.

Indledning

id var oprettelsen af det indre marked EU's primære mål. Grundlaget for det indre l blev skabt i perioden frem til 31.12.1992² og har nu vist sig at være bæredygtigt. dre marked kan og skal imidlertid forbedres yderligere med henblik på at sikre de arebevægelser og en ufordrejet konkurrence. Den 1.1.1993 var således ikke ingen, men begyndelsen på en langsigtet proces, hvorunder der på nationalt plan vil dringer i de retlige strukturer og administrative sædvaner.

issionen besluttede derfor ved udgangen af 1993³ at offentliggøre et strategisk m om det indre markeds funktionsmåde for derved at fastlægge entydige eringer for de kommende år. Kun på den måde kan det indre markeds potentiale es optimalt til at styrke væksten, konkurrenceevnen og beskæftigelsen⁴.

dre marked kan ikke eksistere uden et fælles marked for varer⁵. Frie varebevægelser ufordrejet konkurrence danner grundlaget for dette fælles marked for varer. re findes der i nogle medlemsstater stadig bestemmelser, der hindrer frie vægelser og fordrejer konkurrencen. Registreringspligtige, nationale msrettigheder under de industrielle ejendomsrettigheder giver en eksklusiv telse, der er begrænset til den medlemsstat, for hvilken ejendomsretten er mmet. Medlemsstaterne kan selv afgøre, om de ønsker at fastsætte en sådan telse på deres område, og hvordan de ønsker at udforme den. Dette kan skabe llige konkurrencebetingelser og dermed fordreje konkurrencen. Brugere af disse eder vil desuden undgå bestemte markeder, hvor der ikke eksisterer en tilstrækkelig telse. Det påvirker varestrømmene og begrænser de frie varebevægelser.

særligt vigtigt at harmonisere de industrielle ejendomsrettigheder inden for EU, der ndetegnet ved et snævert, grænseoverskridende samarbejde mellem virksomheder. r den eneste måde, hvorpå man kan eliminere de ulemper for virksomhederne, der ; fordi beskyttelsessystemerne inden for industriellejendomsret afviger stærkt fra den. Der er derfor på næsten alle områder inden for industriel ejendomsret mført eller taget initiativ til foranstaltninger på EU-plan⁶. En sådan "europæisering"

artikel 7 A i EF-traktaten.

ok. KOM(93) 632 endelig udg. af 22.12.1993, "Optimering af det indre marked: Strategisk rogram".

Europa-Kommissionen, "Det indre marked 1993 - Resumé", Kontoret for De Europæiske ællesskabers Officielle Publikationer i Luxembourg, ISBN 92-826-7642-0.

Dom af 28.6.1971, sag 78/70, Deutsche Grammophon mod Metro, sammendrag, nr. 6, sidste punktum.

eks. Rådets forordning nr. 40/94 af 20.12.1993 om EF-varemærker, EFT L 11 af 14.1.1994; endret forslag til Rådets direktiv om retsbeskyttelse af bioteknologiske opfindelser, KOM(92) 589

relse følges af
else spiller de
Jo enklere og
en for, at de vil
or at opnå en
idelser. På den
age højde for

levet indført et
nt beskyttelses-
nisationsniveau
eres¹². Europa-
nde i skriftlige
I retsforskrifter
der inden for
arked¹⁴, skulle

*foranstaltninger
ligheder, som
e interesserede*

ehovet for EU-
ages en under-
hvilke negative
lles marked. I

seils en propriété
gende til Europa-
marked: strategisk

vilke instrumenter, der er velegnet i forbindelse med
n, og hvilken udformning en sådan beskyttelse skal

, hvis resultater - som det fremgår af de enkelte
vorledes de frie varebevægelser og konkurrencen
er for at udforme fælles foranstaltninger vedrørende
lotstudie spurgte man i Tyskland, Frankrig, Spanien
ter om, hvilken økonomisk relevans de eksisterende
n forestille sig dem udformet i fremtiden¹⁶. I en
gelse stillede man tilsvarende spørgsmål til 3 793
e opfindere i Tyskland, Frankrig, Italien, Spanien og
e og analyserede forskellige statistikker¹⁷.

é af alle væsentlige resultater samt en liste over
den af eventuelle EU-foranstaltninger vedrørende
ingen heraf.

serede kredse om at deltage aktivt i drøftelserne.

inger Vedrørende Brugsmodelbeskyttelse

af, om der er behov for at træffe foranstaltninger på
relsen af det indre marked samt det indre markeds
undersøgt, om de nationale brugsmodelsystemer
konsekvenser for disse mål.

e også undersøgt beskyttelsessystemets *økonomiske*
ligt udformede eller manglende beskyttelsessystemer
esmarkedet, underbygges af, at denne ejendomsret i
isk betydning på det indre marked. Spørgsmålet om,

Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes",

chaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der

falder ind under den industrielle

eret til tekniske opfindelser⁷. Det
opfindelse, der skal underkastes
i opfinderisk indsats (opfindelses-
modelbeskyttelse foretages der ikke
ene til brugsmode llens nyhed og
erfor opnås hurtigere og billigere,
d patentet. Brugsmodelbeskyttelse

ationale beskyttelsessystemer, der
t, seksårigt patent, patent med kort
i allerede kan forstå på de meget
n afviger stærkt fra hinanden, men
eskyttelse for tekniske opfindelser.
s innovationsevne.

ternes forskelligartede udformning
misbrug⁸ sted. Den forskelligartede
tningen om frie varebevægelser og

ktivitet reduceres. En høj grad af
ologisk set fordelagtig position og
onkurrenceevne⁹. Netop i dag står

(EØF) nr. 1768/92 af 18. juni 1992 om
midler, EFT L 182 af 2.7.1992; forslag til
e, KOM(93) 342 endelig udg., EFT C 29

er en genstands ydre form og ikke den

De Europæiske Fællesskaber, Supplement

hvorvidt der skal foretages en harmonisering og i givet fald i hvilket omfang, påvirkes efter Kommissionens opfattelse af, hvilken betydning og hvilket omfang de negative konsekvenser har for det indre marked.

A. Oprettelse af det indre marked og dets funktionsmåde

EU skal vedtage de foranstaltninger, der er nødvendige med henblik på gradvist at oprette det indre marked. Det indre marked er et område uden indre grænser, hvor der sikres fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital. Selv om en ufordrejet konkurrence¹⁸ ikke nævnes som mål, må man på grundlag af det indre marked som begreb som sådan konkludere, at det har en meget stor rækkevidde.

Hvis fællesmarkedet skal oprettes og fungere inden for industriel retsbeskyttelse, skal man frem for alt koncentrere sig om at *fjerne stadig eksisterende hindringer for den fri udveksling af varer og tjenesteydelser samt en videreudvikling af et system med ufordrejet konkurrence.*

De forskellige nationale systemer til brugsmodeibeskyttelse kan resultere i en påvirkning af de frie varebevægelser og den ufordrejede konkurrence. I så fald skal EU træffe de foranstaltninger, der er nødvendige med henblik på at tilpasse medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, således at påvirkningen kan undgås, og fællesmarkedets funktionalitet forbedres yderligere.

B. Den nuværende situation i medlemsstaterne

I Frankrig, Belgien, Portugal, Italien, Spanien, Tyskland, Irland, Danmark, Grækenland, Østrig, Finland og Nederlandene findes der på nuværende tidspunkt beskyttelsessystemer for brugsmodeles, der delvis afviger betydeligt fra hinanden. I Storbritannien, Luxembourg og Sverige overvejes sådanne beskyttelsessystemer indført.

¹⁸ Sammenlign EF-traktatens artikel 3, litra g), EF-traktatens artikel 7 A (EØF-traktatens artikel 100 A svarer til EF-traktatens artikel 100 A, EØF-traktatens artikel 8 A svarer til EF-traktatens artikel 7 A).

hvorvidt der skal foretages en harmonisering og i givet fald i hvilket omfang, påvirkes efter Kommissionens opfattelse af, hvilken betydning og hvilket omfang de negative konsekvenser har for det indre marked.

A. Oprettelse af det indre marked og dets funktionsmåde

EU skal vedtage de foranstaltninger, der er nødvendige med henblik på gradvist at oprette det indre marked. Det indre marked er et område uden indre grænser, hvor der sikres fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital. Selv om en ufordrejet konkurrence¹⁸ ikke nævnes som mål, må man på grundlag af det indre marked som begreb som sådan konkludere, at det har en meget stor rækkevidde.

Hvis fællesmarkedet skal oprettes og fungere inden for industriel retsbeskyttelse, skal man frem for alt koncentrere sig om at *fjerne stadig eksisterende hindringer for den frie udveksling af varer og tjenesteydelser samt en videreudvikling af et system med ufordrejet konkurrence.*

De forskellige nationale systemer til brugsmodelbeskyttelse kan resultere i en påvirkning af de frie varebevægelser og den ufordrejede konkurrence. I så fald skal EU træffe de foranstaltninger, der er nødvendige med henblik på at tilpasse medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, således at påvirkningen kan undgås, og fællesmarkedets funktionalitet forbedres yderligere.

B. Den nuværende situation i medlemsstaterne

I Frankrig, Belgien, Portugal, Italien, Spanien, Tyskland, Irland, Danmark, Grækenland, Østrig, Finland og Nederlandene findes der på nuværende tidspunkt beskyttelsessystemer for brugsmodeller, der delvis afviger betydeligt fra hinanden. I Storbritannien, Luxembourg og Sverige overvejes sådanne beskyttelsessystemer indført.

¹⁸ Sammenlign EF-traktatens artikel 3, litra g), EF-traktatens artikel 7 A (EØF-traktatens artikel 100 A svarer til EF-traktatens artikel 100 A, EØF-traktatens artikel 8 A svarer til EF-traktatens artikel 7 A).

I alle eksisterende beskyttelsessystemer er beskyttelsesgenstanden den tekniske opfindelse, hvorfor systemerne også kan betegnes som "*supplerende beskyttelse af tekniske opfindelser*". I ingen af de eksisterende systemer stilles der krav om prøvning af nyhed og opfindelseshøjde som forudsætning for registreringen, hvormed disse ejendomsrettigheder kan opnås hurtigt og billigt.

Beskyttelsesbetingelserne er meget forskellige og kan opdeles i tre kategorier.

I første kategori er der tale om ejendomsrettigheder, der supplerer patentretten, men med hensyn til beskyttelsesbetingelserne faktisk er identisk med patentbeskyttelsen. Det betyder, at denne beskyttelse på grund af den krævede opfindelseshøjde kun kan opnås for opfindelser, der også ville kunne opnå patentbeskyttelse, dvs. har *fuld opfindelseshøjde*. For kravet om nyhed er det *internationale tekniske udviklingsniveau (det internationale tekniske standpunkt)* og dermed den *absolutte nyhed* afgørende. Frembringelsen skal ikke nødvendigvis have rumlig form.

I denne kategori finder man det franske "*certificat d'utilité*", det belgiske "*brevet de courte durée*", det nederlandske "*zesjarig octrooi*" og det, der i Storbritannien oprindeligt blev kaldt "*second tier patent*".

Beskyttelsesbetingelserne i beskyttelsessystemerne under anden kategori afviger fra de patentretlige ordninger. Disse ejendomsrettigheder kendetegnes ved en *begrænset opfindelseshøjde*, der også gør det muligt at beskytte mindre opfindelser. Samtidig skal frembringelsen have *rumlig form*, hvilket igen begrænser den kreds af opfindelser, der kan beskyttes.

I denne kategori finder man det græske "*brugscertifikat*", den spanske "*modelo de utilidad*", det portugisiske "*modelo de utilidade*", det italienske "*brevetto per modelli di utilità*" og det finske "*nyttighetsmodell*". Inden for denne kategori kan man i overensstemmelse med de forskellige nyhedsbetingelser foretage en opdeling i brugsmodeller, der kræver at opfindelserne har *absolut nyhed* (Italien, Portugal, Grækenland, Finland) og brugsmodeller, hvor opfindelserne blot har en *relativ nyhed* (Spanien).

I tredje kategori er *opfindelseshøjden* ligeledes *begrænset*. Beskyttelseskravet *rumlig form* spiller imidlertid blot en underordnet rolle eller mangler helt, hvormed denne

ejendomsret både kan opnås for alle patenterbare opfindelser og for opfindelser, der har en lavere opfindelseshøjde.

I denne kategori finder man det tyske "*Gebrauchsmuster*", da der efter sidste lovændring ikke længere refereres til et krav om rumlig form, og denne ejendomsret kan opnås for alle "små opfindelser" med undtagelse af opfindelser i form af fremgangsmåder. Det østrigske "*Gebrauchsmuster*", det danske "*brugsmode*" og det irske "*short-term patent*" falder ind under samme kategori. Den tyske brugsmode kræver i modsætning til andre små patenter kun en relativ nyhed som beskyttelsesbetingelse.

En sammenligning af de eksisterende systemer viser, at det ganske vist i alle tilfælde drejer sig om *registrerede, men uprøvede ejendomsrettigheder til tekniske opfindelser*, men at der også forekommer betydelige ejendomsretlige forskelle, der på nuværende tidspunkt ikke synes at gøre en grænseoverskridende anvendelse mulig.

Der er på EU-niveau hidtil ikke taget skridt til at forbedre situationen. Den intellektuelle ejendomsret, der er harmoniseret inden for EU, indeholder ingen umiddelbare foranstaltninger eller andre ejendomsretlige bestemmelser, der dækker dette område. Når det drejer sig om opfindelser med en lavere opfindelseshøjde, findes der altså ingen EU-dækkende beskyttelse, og i de lande, hvor denne beskyttelsesform slet ikke kendes, findes der overhovedet ingen beskyttelse.

I grønbogen om beskyttelse af industrielle mønstre¹⁹ betragtes denne "*lücke [som] et reelt problem i forbindelse med etableringen af en E.U.-ordning vedrørende beskyttelse af industriel ejendomsret*."

C. Brugsmodebeskyttelsens økonomiske relevans

Ved undersøgelsen af brugsmodebeskyttelsens økonomiske relevans kan man tage udgangspunkt i innovationsaktiviteterne i virksomhederne på det indre marked. En høj innovationsaktivitet giver virksomhederne en teknologisk set fordelagtig stilling og udgør

¹⁹ Grønbog om retlig beskyttelse af industrielle mønstre, Kommissionens arbejdsdokument, s. 152, nr. 11.5.2.3.

dermed en vigtig faktor i virksomhedernes konkurrenceevne²⁰. Netop i dag står europæiske virksomheders konkurrenceevne i centrum. Derfor blev innovationsevnen som katalysator for konkurrenceevnen en del af den europæiske industripolitik i 90'erne²¹.

Det omfang, hvori ejendomsrettighederne anvendes til beskyttelse af tekniske opfindelser, afspejler innovationsaktiviteten i virksomhederne på det indre marked; denne beskyttelse skal på den ene side fremme og på den anden honorere investeringsaktiviteten²². *Det er anvendelsen af brugsmodeibeskyttelsen* inden for de enkelte medlemsstater og ud over deres grænser, der danner udgangspunkt for undersøgelsen af den økonomiske relevans. For at få et bedre billede af denne ejendomsrets betydning på nationalt plan sættes de tal, der fremkommer i *relation til tallene for patenter*.

I tilslutning hertil analyserer man sig frem til de virksomhedsstrukturer og industri-sektorer, hvor der særligt hyppigt gøres brug af brugsmodeibeskyttelse. Det undersøges i den forbindelse, hvilke årsager der er til udnyttelsen af dette beskyttelsessystem.

Derefter analyseres *udviklingen i innovationsaktiviteten* opdelt efter erhvervssektorer. Dermed kan der opstilles en *prognose over brugsmodeibeskyttelsens fremtidige økonomiske relevans*.

1. Anvendelsen af brugsmodeibeskyttelse i EU

Ved anvendelsen af brugsmodeibeskyttelsen skal man sondre mellem indenlandske og grænseoverskridende ansøgninger. Sidstnævnte viser, i hvilken udstrækning virksomhederne på det fælles marked er interesserede i en brugsmodeibeskyttelse, der rækker ud over de enkelte medlemsstaters grænser.

²⁰ En europæisk industripolitik for 1990'erne, Bulletin for De Europæiske Fællesskaber, Supplement 3/91, s. 23.

²¹ Industripolitik i et åbent og konkurrencebaseret miljø - retningslinjer for en EF-politik, KOM(90) 556 endelig udg.

²² Meddelelse fra Kommissionen til Parlamentet og Rådet: Forbedring af konkurrencesituationen for EF's bioteknologi-baserede industriaktiviteter, SEK(91) 629 endelig udg.

a) Antallet af nationale ansøgninger

Antallet af nationale ansøgninger er et vigtigt holdepunkt ved vurderingen af den økonomiske relevans i de enkelte medlemsstater. Ansøgningstallet viser, hvilket nationalt system erhvervslivet er særlig interesseret i. For mange landes vedkommende kan disse tal hentes i WIPO's årlige statistik²³ samt i den europæiske patentmyndigheds databanker²⁴. Der kan man imidlertid ikke finde tal for Frankrig og Belgien²⁵. Det kan skyldes den allerede nævnte²⁶ varierende kategorisering i Pariserkonventionen, hvorefter brugsmodelbeskyttelsen i Frankrig og Belgien er underlagt bestemmelserne om patenter og ikke er indordnet under "brugsmodeller" i Pariserkonventionens forstand. For Belgiens vedkommende har man dog kunnet få oplysninger om antallet af ansøgninger vedrørende patenter med kort løbetid fra det belgiske patentkontor. For Frankrigs vedkommende har man kunnet finde frem til antallet af ansøgninger for årene 1988, 1989 og 1990 ved at foretage en rundspørge i forbindelse med det årlige møde i sammenslutningen af rådgivere inden for industriel retsbeskyttelse (Union of European Practitioners in Industrial Property).

I Irland og Danmark, hvor brugsmodelbeskyttelsen først blev indført i 1992, foreligger der endnu ikke officielle ansøgningstal. I henhold til det danske patentkontor indgik der fra indførelsen af brugsmodelbeskyttelsen i juli 1992 til 1. juni 1993 over 1 000 ansøgninger. Situationen ser derefter ud som følger:²⁷

²³ WIPO, World Intellectual Property Organization, hovedsæde i Genève.

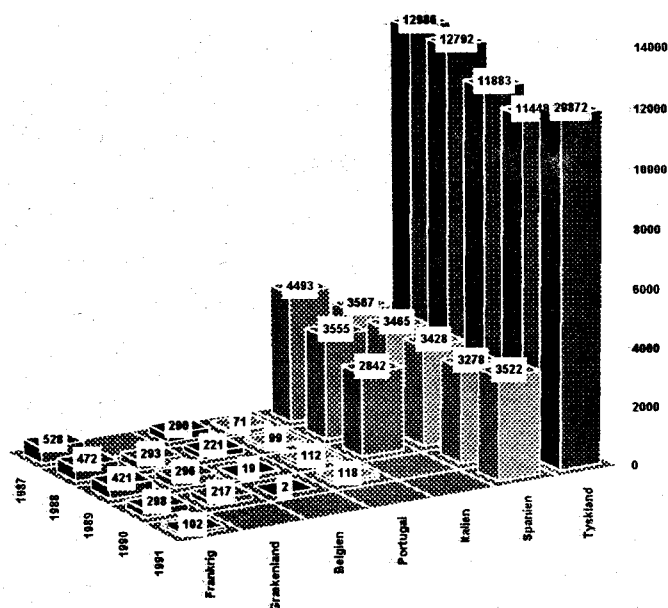
²⁴ Databanker: EPIDOS/INPADOC.

²⁵ Ifølge oplysninger fra Ludwig Bacumer af 4.8.1992 (Director - Industrial Property Division) omfatter de til WIPO anmeldte ansøgningstal for Belgien også patenter. Frankrig har hidtil ikke indgivet oplysninger om ansøgninger og registreringer i forbindelse med brugscertifikater. Tallene for patenter må antages også at omfatte brugscertifikater.

²⁶ Se bilag I, komparativ undersøgelse af brugsmodelbeskyttelsen i EU, kapitel A, 2, a.

²⁷ Angivelserne for Italien indeholder tillige ansøgninger fra udlandet. Tallene for Belgien er stillet til rådighed af det belgiske patentkontor, hvor ansøgningstallene for 1990 dog har den 30.11.1990 som skæringsdato. I.N.P.I. i Frankrig giver ingen oplysninger om antallet af ansøgninger vedrørende brugscertifikater. Tallene fra Grækenland stammer fra årsberetningen fra "Industrial Property Organization" (O.B.I.).

Ansøgningstal for brugsmodeller i EU-medlemsstaterne

(Kilde: Den Europæiske Patentmyndighed (EPIDOS/INPADOC) Situationen pr. 9.7.1993, samt ifo Patentstatistik)

Som det fremgår af tabellen har Tyskland, Spanien og Italien de højeste ansøgningstal. Beskyttelsessystemerne i disse medlemsstater er kendetegnet ved en begrænset opfindelseshøjde. Der kan læses mindre ud af ansøgningstallene for Grækenland, der ligeledes har et beskyttelsessystem med begrænset opfindelseshøjde, idet dette beskyttelsessystem først blev indført i 1987. Hvis man derudover tager højde for, at alle nyindførte ejendomsrettigheder²⁸ ligeledes opererer med en begrænset opfindelseshøjde, kan man uden at gå nærmere ind på årsagerne hertil konkludere, at beskyttelsessystemer med begrænset opfindelseshøjde finder større genklang end systemer, der kræver samme opfindelseshøjde som i forbindelse med patenter²⁹.

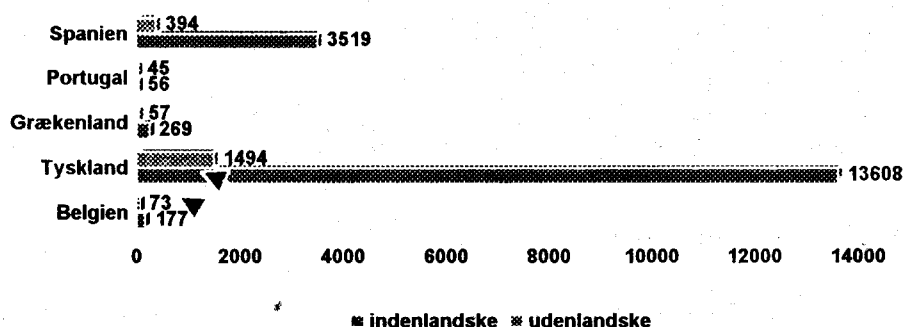
²⁸ Sidst indført i Irland, Danmark, Østrig og Finland.

²⁹ Grundene undersøges i kapitel III, B, 2.

b) Grænseoverskridende ansøgninger

Den nationale anvendelse af eksisterende beskyttelsessystemer giver ingen holdepunkter for, om der også indgives ansøgninger vedrørende sådanne ejendomsrettigheder på tværs af medlemsstaternes grænser. Som allerede anført ovenfor³⁰, indgives der på grund af den heterogene udformning af brugsmødelssystemerne i EU formodentlig ikke mange grænseoverskridende ansøgninger.

I følgende tabel angives tallene for nationale brugsmødelansøgninger sammenlignet med ansøgninger fra andre EF-lande i perioden 1987 til 1991:

(Kilde: Industrial Property Statistics, Publication A and B, WIPO, samt Det Belgiske Patentkontor)

De lave registreringstal skyldes problemer i forbindelse med grænseoverskridende ansøgninger.

c) Ændring af ansøgningsadfærden i EU

Hvis virksomhederne forbedrer deres konkurrenceevne ved bl.a. også at foretage en innovativ produktudvikling, har de også behov for en "grænseoverskridende" beskyttelse af deres tekniske opfindelser. Det er imidlertid i en vis grad vanskeligt for virksomhederne realistisk at vurdere det fremtidige, *langsigtede* afsætningspotentiale samt det konkurrencepres, der eventuelt opstår samtidig. Derfor har spørgsmål af denne karakter

³⁰ Se kapitel II, D, 3 Konsekvenserne for industrivirksomheder og selvstændige opfindere.

normalt hypotetisk karakter for virksomhederne. I en rundspørge blandt patentagenter³¹ spurgte man ikke desto mindre om, hvilke konsekvenser det indre marked havde for ansøgningsadfærden i forbindelse med brugsmodeller, for derigennem i det mindste at få nogle holdepunkter for eventuelle udviklingstendenser.

I henhold til resultaterne af rundspørgen regner flertallet af i hvert fald tyske og spanske patentagenter - på trods af de nuværende forhold - med en *vækst* i brugsmodelansøgningerne i andre EU-lande som følge af det indre marked, nogenlunde ligeligt fordelt på større og mindre virksomheder. For Storbritanniens vedkommende er resultaterne ikke helt så entydige: 56% af de adspurgte patentagenter forventer en vækst, mens 44% imidlertid ikke gør. De franske patentagenter er derimod betydeligt mere skeptiske, idet 76% af dem i lyset af den nuværende situation *ikke* forventer nogen vækst i ansøgningsaktiviteterne og altså heller ikke går ud fra et øget behov for beskyttelse i de virksomheder, de rådgiver.

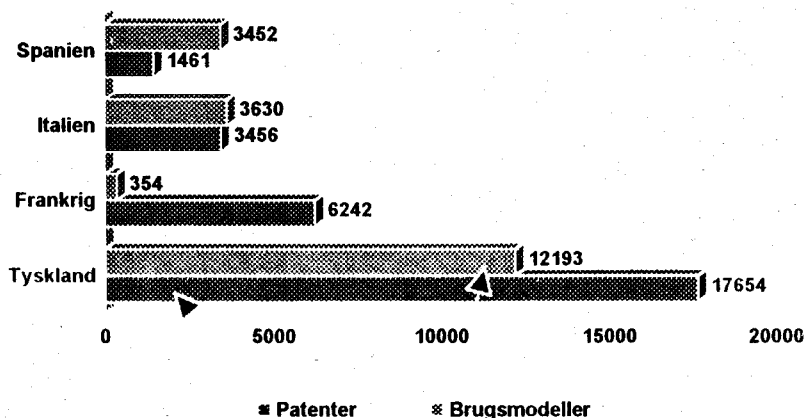
De adspurgte gav udtryk for, at de ville have særdeles positive forventninger til udviklingen, hvis de retlige rammer blev ændret grundlæggende. Således regner et klart flertal (i gennemsnit 82%) af de adspurgte tyske, spanske og franske patentagenter med en vækst i ansøgningsaktiviteten, hvis man med *en eneste* ansøgning kunne opnå beskyttelse i *flere* EF-medlemsstater.

Denne afgørende forenkling af beskyttelseserhvervelsen ville i henhold til resultaterne af rundspørgen føre til, at virksomheder af stort set alle størrelser i øget udstrækning ville gøre brug af brugsmodelbeskyttelsen. I Storbritannien mener dog kun 56% af de adspurgte patentagenter, at en sådan udvikling ville finde sted. Denne reaktion forekommer imidlertid plausibel, når man tager i betragtning, at brugsmodelansøgningen hidtil ikke har eksisteret som beskyttelsesinstrument i Storbritannien, og derfor i vid udstrækning er ukendt blandt virksomhederne.

31 ifo-Institut, G. Weitzel, "Pilotstudie - Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.6, s. 26ff.

2. Brugsmodeibeskyttelsens betydning i forhold til patenter

Betydningen af de nationale brugsmodeisystemer set i forhold til patentbeskyttelsen er i væsentlig grad afhængig af udformningen. En sammenligning af de nationale ansøgningstal for patenter og brugsmodeier i Tyskland, Frankrig, Italien og Spanien³² giver følgende billede:

(Kilde: EPA- EPIDOS/INPADOC, situationen pr. 9.7.1993, ifo Patentstatistik, samt Europa-Kommissionens beregninger)

Som det fremgår af denne tabel, har brugsmodeibeskyttelsen større betydning i de lande, der set i forhold til patentet kræver en begrænset opfindeshøjde (Tyskland, Spanien, Italien), end i Frankrig, hvor der for brugsmodeibeskyttelsen gælder samme beskyttelseskrav som for patentet.

Det skyldes, at systemerne med begrænset opfindeshøjde adskiller sig fra patentet ved at stille lavere beskyttelsesbetingelser. Dermed har begge type ejendomsrettigheder eksistensberettigelse.

Brugsmodeisystemer, der stiller samme beskyttelsesbetingelser som patentet, er mindre efterspurgt, idet de konkurrerer med patentbeskyttelsen, som mange ansøgere som følge af den større retssikkerhed anser for at være en mere interessant løsning.

³² Der forelå ikke sammenligneligt materiale for de andre lande.

3. Brugsmodeibeskyttelsens betydning i forhold til virksomhedsstørrelsen

Brugsmodeibeskyttelsens økonomiske relevans er ikke den samme for alle virksomheder, men afhænger af virksomhedens interesser. I Forbundsrepublikken Tyskland har man undersøgt, hvilke problemer den tyske patentlov giver i den tyske patentstruktur i forbindelse med erhvervslivets innovationsaktiviteter³³, hvor man også har undersøgt, hvilken betydning³⁴ de industrielle ejendomsrettigheder har i forhold til virksomhedsstørrelsen³⁵. I henhold til denne undersøgelse kommer brugsmodeibeskyttelsen ind på tredjepladsen i den samlede vurdering. Foretager man en underopdeling efter typen af ansøgere, ligger brugsmodeibeskyttelsen for selvstændige opfindere og håndværks- og tjenesteydelsesvirksomheder på andenpladsen efter patenterne. For industri- og fremstillingsvirksomheder samt for forskningsinstitutter rangerer denne ejendomsret i det mindste på tredjepladsen efter patenter og varemærker. Det er påfaldende, at alle adspurgte ansøgerkategorier sætter smagsmønstre på sidstepladsen³⁶. Hvis virksomhedernes registreringsadfærd ansues ud fra størrelseskategorier, kan man konstatere en *højere efterspørgsel efter brugsmodeibeskyttelse i virksomheder med op til 5 mio. ECU i årsomsætning, dvs. i små og mellemstore virksomheder*³⁷. Disse virksomheder har brugsmodeibeskyttelsen på andenpladsen efter patenterne.

Virksomheder med en årsomsætning på op til 1,25 mia. ECU og mere har imidlertid brugsmodeibeskyttelsen på tredjepladsen. Brugsmodeibeskyttelsen er dermed i Tyskland af stor betydning især for små og mellemstore virksomheder med en årsomsætning på op til 5 mio. ECU. Dette begrundes primært med omkostnings-, tids- og administrationsbesparelser. Disse grunde er imidlertid fælles for alle brugsmodeisystemer, hvorfor man efter Kommissionens opfattelse kan konkludere, at *brugsmodeibeskyttelsen er interessant for storindustrien, men primært for de små og mellemstore virksomheder*.

33 "Probleme des deutschen Patentwesens im Hinblick auf die Innovationstätigkeiten der Wirtschaft", ifo-Institutets undersøgelse foretaget for det tyske økonomiministerium, udarbejdet i maj 1989 af U.C. Träger i samarbejde med H. Seyler.

34 Patenter, brugsmodeibeskyttelse, smagsmønstre, varemærker.

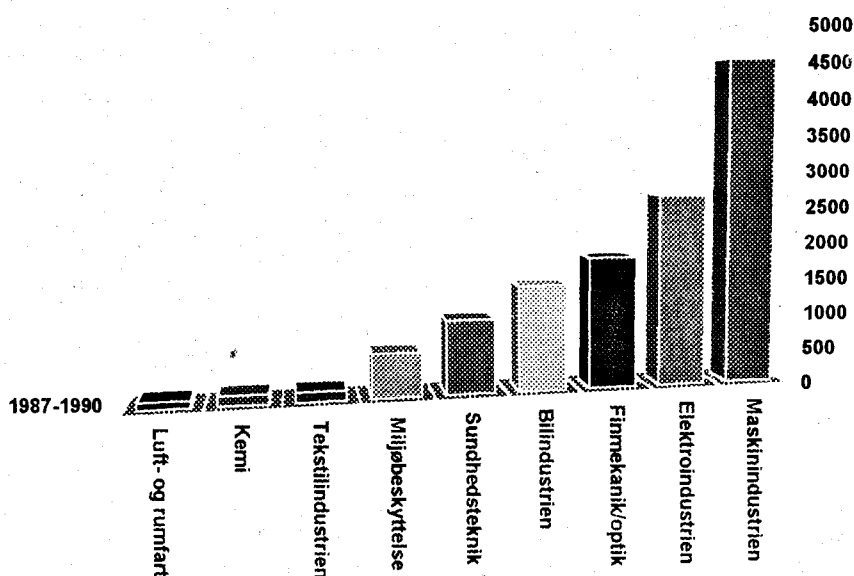
35 op. cit., s. 142, kapitel 7.3.

36 op. cit. s. 144.

37 Sammenlign Europa-Kommissionen, "Beretning fra Kommissionen til Rådet om de definitioner af SMV, der benyttes i forbindelse med EF-aktioner, SEK(92) 351, endelig udg.

4. Betydningen for enkelte erhvervssektorer

Kommissionen har ikke blot undersøgt, hvor hyppigt brugsmodebeskyttelsen anvendes, og hvilken betydning den har for virksomheder af forskellig størrelse, men også hvilke erhvervssektorer, der særlig vil gøre brug af brugsmodebeskyttelsen. Man kan på baggrund af resultaterne undersøge udviklingen inden for de enkelte erhvervssektorer og således drage konklusioner med hensyn til den fremtidige registreringsadfærd. Vurderes registreringerne inden for brugsmodebeskyttelse i EF opdelt efter industrisektorer, opstår der uden hensyntagen til systemforskelle følgende billede for perioden 1987-1990:

(Kilde: Den Europæiske Patentmyndighed, Wien, Situationen pr. 8.1.1993)

Hovedanvendelsesområdet ligger således inden for maskinindustrien, hvilket i øvrigt også svarer til det resultat, man nåede frem til i Danmark ved den rundspørge blandt virksomheder, der blev gennemført i anledning af beskyttelsessystemets indførelse³⁸. Man konstaterede i den forbindelse, at brugsmodebeskyttelsen primært blev anvendt inden for mekanik og elektroteknik. Når man ser bort fra *maskinindustrien*, anvendes denne

³⁸ "Legal and economic significance of protection by utility models", AIPPI, Yearbook 1986, 1-4, nr. 83, s. 45-47.

beskyttelsesform primært inden for *elektroindustrien, finmekanikken og optikken* samt *bilindustrien*.

5. Årsager til brugsmodelbeskyttelsens anvendelse

Ved vurderingen af brugsmodelbeskyttelsens økonomiske relevans er årsagerne til dens anvendelse vigtige. De giver konkrete oplysninger om, hvilke egenskaber ved denne ejendomsret, der er specielt vigtige i forbindelse med anvendelsen heraf. En rundspørge blandt industrivirksomheder, selvstændige opfindere³⁹ og patentagenter⁴⁰ i Tyskland, Frankrig, Italien, Storbritannien og Spanien viste, at der var følgende hovedårsager til anvendelsen af denne ejendomsret:

- hurtig og enkel registrering
- lave beskyttelsesbetingelser
- lave omkostninger
- forløbig beskyttelse indtil udstedelsen af et patent

a) Hurtig og enkel registrering

Mens det i gennemsnit tager 4 år⁴¹ at få et europæisk patent og gennemsnitlig 2,5 år⁴² at få et nationalt patent, tildeles brugsmodeller allerede efter gennemsnitlig 6 måneder, idet der ikke skal foretages en prøvning af nyheden og opfindelseshøjden. Denne hurtige og enkle registrering samt den dermed forbundne beskyttelse mod efterligning er den årsag, som virksomheder, selvstændige opfindere og patentagenter hyppigst anfører for brugsmodelansøgninger.

Det var i de fleste tilfælde (67%) små og mellemstore virksomheder, der angav denne årsag, mens den kun blev fremført halvt så hyppigt (33%) af store virksomheder. Det passer meget godt til, at både patentagenter og virksomheder fremhæver den hurtige og enkle registrering som det centrale krav til en ydedygtig brugsmodelbeskyttelse. Hvis

³⁹ ifo-Institut, G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.7.

⁴⁰ ifo-Institut, G. Weitzel, "Pilotstudie- Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes", kapitel D, 2.1, s. 12ff.

⁴¹ Den Europæiske Patentmyndigheds årsberetning 1991, kapitel III, s. 28.

⁴² Hvis der er krav om prøvning.

dette krav også reelt omsættes til praksis, vil det samtidig være brugsmodelbeskyttelsens vigtigste fordel i forhold til patentet.

Den hurtige beskyttelse mod efterligninger er ikke noget formål i sig selv. Den skal frem for alt cementere den konkurrencemæssige stilling og sikre eventuelle konkurrencemæssige forspring. På den måde kan producenterne af investeringsgoder og forbrugsvarer følge en bedre kvalitetspolitik ud fra markedsføringsmæssige aspekter. I den forbindelse spiller efterligningsbeskyttelsen frem for alt i Tyskland en stor rolle (58% anser den for at være "meget vigtig"). På anden- og tredjepladsen følger Spanien og Frankrig. I Italien og Storbritannien er det imidlertid kun godt en tredjedel af de adspurgte, der har denne opfattelse. Denne vurdering kan være påvirket af de delvis begrænsede beskyttelsesmuligheder, der er et resultat af den administrative praksis eller lovgivningen. Evalueringen efter virksomhedsstørrelse viser, at efterligningsbeskyttelsen især er en meget vigtig årsag til, at mindre virksomheder ansøger om brugsmodelbeskyttelse.

Denne faktor har ikke helt så stor betydning for større virksomheder. Det kan skyldes, at store virksomheder kan anvende det til rådighed værende retsinstrumentarium mere effektivt end små virksomheder og dermed også bedre kan håndhæve juridiske rettigheder over for konkurrenter.

40% af de adspurgte anfører, at den hurtigere registrering og deraf følgende hurtige økonomiske udnyttelse - det være sig gennem licensudstedelse eller gennem egen udnyttelse af opfindelsen - er "meget vigtig" eller "vigtig". Vurderet ud fra den hyppighed, hvormed svaret gives, kommer denne årsag ind på andenpladsen. Årsagen vurderes nogenlunde ens i alle størrelser virksomheder.

Brugsmodelbeskyttelsen udgør dermed et selvstændigt konkurrenceinstrument, der i virksomheder af alle størrelser frem for alt anvendes til indirekte at cementere eller forbedre en markedsposition, men også bidrager direkte til en bedre økonomisk udnyttelse af opfindelser.

b) Lavere beskyttelsesbetingelser

En af de væsentlige beskyttelsesbetingelser i forbindelse med patenter er, at der skal være tale om en opfinderisk indsats (opfindelseshøjde) samt om absolut nyhed. I de fleste brugsmodelsystemer kræves der en mindre grad af opfindelseshøjde end ved patenter,

ligesom der gælder visse begrænsninger af nyhedsbegrebet, hvorfor beskyttelsesbetingelserne er lettere at opfylde i forbindelse med brugsmodeller. Dette er en anden vigtig årsag til brugsmodelansøgninger.

Rundspørgen har bl.a. vist, at opfindelser med små opfindelsesspring er af betydning ikke blot for mindre, men også for større virksomheder. Dette er blevet bekræftet gennem en rundspørge til patentagenter, hvoraf et overvældende flertal anfører den lavere opfindelseshøjde som en vigtig årsag til brugsmodelansøgninger. Det forekommer ikke svært at forstå disse forskelle i resultaterne af rundspørgen, idet patentagenter i den daglige praksis ved ansøgninger om ejendomsret hyppigt konfronteres med disse juridiske problemer.

I Frankrig og Storbritannien var spørgsmålet om årsagerne til ansøgningerne inden for brugsmodelbeskyttelse af hypotetisk karakter (hvis et sådant beskyttelsessystem havde eksisteret ...). Spørgsmålet var særligt svært at besvare, idet virksomhederne og de selvstændige opfindere kun i meget få tilfælde havde gjort konkrete erfaringer med denne ejendomsret i forbindelse med udenlandske ansøgninger. Ikke desto mindre giver svarene et godt billede af retsforholdene i de to lande.

I Storbritannien, hvor man i loven for tekniske opfindelser kun kender den *velkendte* patentbeskyttelse og den uregistrerede designret, der blev indført i 1988 til beskyttelse af funktionelt design, anså 50% af de adspurgte brugsmodelbeskyttelsens lave krav som en "meget vigtig" eller "vigtig" hypotetisk ansøgningsårsag.

Som et vigtigt foreløbigt resultat må man derfor fremhæve, at der ud fra en økonomisk synsvinkel tilsyneladende er behov for en retsbeskyttelse, der stiller mindre krav end patentretten.

c) Lave omkostninger

Der finder ved brugsmodellerne ikke en prøvning af nyheden og opfindelseshøjden sted som ved patentbeskyttelsen. Dermed er brugsmodeller billigere at opnå end patenter. Følgende tabel giver et overblik over omkostningerne i de forskellige nationale brugsmodelsystemer.

Gebyrer ved ansøgning, meddelelse og forlængelse (10 år)

	<i>Ansøgning</i> i ECU	<i>Meddelelse</i> i ECU	<i>Forlængelse</i> i ECU	<i>Samlet beløb</i> i ECU - 10 år
Tyskland	24,5		906,5	931
Spanien	52,21	20,9	596,04	659,15
Italien	13,65	319,8		333,45
Portugal	19,6		151,2	170,8
Grækenland	60	40	162	262
Belgien	48		182,4	230,4
Danmark	260		650	910
Frankrig	37,5	97,5	136,5	271,5

(Hentet fra de nationale omkostningsbestemmelser^{43 44 45 46 47 48 49 50}, ECU: 1.5.1993)

- 43 Tyskland: Lov om patentkontorets og patentdomstolens gebyrer af 18.8.1976 som ændret den 7.3.1990.
- 44 Frankrig: Enkelte steder i den franske patentlov, f.eks. i artikel 41, fastsættes princippet om gebyrordninger. Disse konkretiseres i forordning nr. 79-822, mere præcist i artikel 94ff. Den endelige størrelse af gebyrerne fastsættes i en "anordning om de gebyrer, der opkræves for patenter og brugscertifikater", Arrête du 17 décembre 1985 relatif aux taxes perçues par l'Institut National de la Propriété Industrielle.
- 45 Spanien: I henhold til artikel 154 og artikel 160, stk. 1, i den spanske patentlov fastsættes gebyrerne som anført i bilaget til patentloven.
- 46 Italien: I henhold til artikel 11, stk. 1, i den italienske mønsterlov skal der betales ansøgnings- og meddelelsesgebyrer for brugsmønstre. Størrelsen af disse gebyrer er fastsat i bilag A og C til forordningen. Disse gebyrer blev hævet betydeligt i lov nr. 60 af 14.2.1987.
I henhold til artikel 12 i den italienske mønsterlov kan ansøgningsgebyret betales på en gang eller i to rater, hvoraf den første dækker de første 5 år af beskyttelsesperioden, mens den anden dækker de derpå følgende 5 år. I henhold til artikel 12, stk. 2, i den italienske mønsterlov dækker artikel 46 i den italienske patentlov også gebyrer i forbindelse med brugsmønstre. I henhold hertil skal ansøgningsgebyret og mindst halvdelen af meddelelsesgebyret samt et gebyr for trykningen af den indgivne ansøgning betales, jf. artikel 46, stk. 1, i den italienske patentlov.
- 47 Portugal: Ved indgivelsen af brugsmønstreansøgningen betales der et gebyr, der årligt nyfastsættes i en særskilt anordning (artikel 255 i den portugisiske patentlov). I henhold til artikel 257 i den portugisiske patentlov skal der betales et gebyr for fornyelse af brugsmønstren efter hver 5 års periode.
- 48 Grækenland: Gebyranordning DS/A/2/89 af 26.1.1989.

De lave omkostninger kommer som begrundelse for brugsmodelansøgninger ind på tredjepladsen. I den forbindelse kan der på grund af de mange ejendomsrettigheder, der ansøges om, opstå omkostningsproblemer frem for alt for de virksomheder, der tilstræber at opnå en så omfattende beskyttelse mod efterligninger som muligt. Man ved fra analyser af patentstatistikken, at strategien med "store ansøgningstal" spiller en stor rolle frem for alt inden for patentbeskyttelse. Specielt store virksomheder indgiver hvert år hundrede eller flere patentansøgninger nationalt og internationalt. Med patentbeskyttelsen i Tyskland som eksempel kan man påvise, at disse ansøgningsaktive virksomheder, hvis antal naturnødvendigt er lille (ca. 30% tyske og udenlandske virksomheder), tegner sig for over 20% af alle tyske patentansøgninger. Med hensyn til hyppigheden af ansøgninger pr. ansøger adskiller brugsmodelbeskyttelsen sig grundlæggende fra patentbeskyttelsen. Selv store virksomheder ansøger - bortset fra nogle få undtagelser - højest om 30 brugsmodeller pr. år⁵¹.

Når der hersker usikkerhed med hensyn til vurderingen af opfindelsens økonomiske værdi, vil der derimod på grund af de lave omkostninger snarere blive indgivet ansøgning om brugsmodel. Det kan være forbundet med store økonomiske risici at anvende opfindelser i nye produkter eller fremgangsmåder, idet det ofte ikke lykkes at markedsføre produktet med succes. Når der er tale om opfindelser, hvis succes på markedet er behæftet med stor usikkerhed, er de lave ansøgningsomkostninger i forbindelse med brugsmodeller derfor et afgørende kriterium for at vælge brugsmodellen som beskyttelsesinstrument.

Især små og mellemstore virksomheder har problemer med at vurdere nye produkters fremtidige afsætningsmuligheder og dermed opfindelsernes værdi, idet de kun i utilstrækkeligt omfang har informationer til rådighed fra markedsanalyser og forskning. Store virksomheder kan imidlertid støtte sig til afprøvede planlægnings- og prognoseinstrumenter, som ganske vist ikke helt kan forhindre, at nye produkter bliver en fiasko, men som i det mindste kan begrænse risikoen noget.

49 Belgien: Artikel 71 og 72 i den belgiske patentlov suppleres ved kongelig beslutning af 18.12.1986 som ændret i 1990.

50 Danmark: Østerburg, "Endlich ein Gebrauchsmuster-Modellgesetz in Dänemark", GRUR int. 6/1993, s. 453ff.

51 ifo-Institut, G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 3.1.

Disse forskelle kommer tydeligt til udtryk i resultaterne fra rundspørgen, idet kun 11% af de adspurgte store virksomheder angav usikkerhed i forbindelse med opfindelsernes økonomiske værdi som en "meget vigtig" årsag til ansøgninger om ejendomsret, mens 26% af de små virksomheder med op til 100 ansatte angav noget sådant.

Brugsmodelbeskyttelsen kan man således på grund af de lavere ansøgningsomkostninger reducere risikoen ved at introducere opfindelser på markedet og dermed øge innovationsaktiviteterne.

d) Foreløbig beskyttelse

Ved hjælp af den hurtige registrering af brugsmodeller kan man slå bro over den relative lange periode frem til meddelelsen af et offentligt prøvet patent, hvis opfindelsen altså kan beskyttes efter begge systemer. I henhold til rundspørgen har den foreløbige beskyttelse som ansøgningsårsag nogenlunde samme status som lave omkostninger, der kan komme til at spille en rolle på grund af den usikkerhed, der er forbundet med vurderingen af opfindelsernes økonomiske værdi.

Den foreløbige beskyttelse er i første række interessant i lande med en omfattende prøvning af patentets nyhed og opfindeshøjde og en tilsvarende lang meddelelses-procedure. I lande uden offentlig prøvning er den foreløbige beskyttelse imidlertid ikke så interessant, da registrering af patenter i reglen ikke kræver nogen lang bearbejdnings-tid på patentkontorerne, hvormed den kan ske næsten lige så hurtigt som en registrering af brugsmodeller.

6. Brugernes økonomiske evaluering

I de udvalgte EU-lande, Tyskland, Italien og Spanien, hvor der allerede eksisterer en brugsmodelbeskyttelse, skulle industrivirksomheder og selvstændige opfindere vurdere dette beskyttelsesinstrument ud fra økonomiske synspunkter⁵². De adspurgte blev eksplicit bedt om at se på nytteværdien og omkostningerne ved retsbeskyttelsen.

⁵² ifo-Institut, G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.7.

Det overvejende flertal af de adspurgte industrivirksomheder og selvstændige opfindere bekræftede uanset størrelse (mellem 87% og 96%) og på nogenlunde samme måde i alle tre lande (mellem 73% og 89%) *brugsmodelbeskyttelsens positive virkninger*.

Af de positive virkninger er det *forbedringen af markedspositionen*, der træder i forgrunden. Resultaterne af rundspørgen afviger i denne forbindelse heller ikke meget med hensyn til de adspurgte virksomheders størrelse og nationale tilhørsforhold. I gennemsnit betegnede 60% af de adspurgte denne virkning som "korrekt", 24% som "delvis korrekt" og kun 2% som "ikke korrekt".

I henhold til resultaterne af rundspørgen er virksomhederne og de selvstændige opfindere godt klar over, at de kun kan holde deres konkurrencemæssige forspring, hvis de ved hjælp af beskyttelsesforanstaltninger - f.eks. ved at anmelde deres opfindelse som brugsmodel - i en vis periode kan forhindre konkurrenterne i at lave efterligninger. Det er afgørende, at de ved hjælp af deres innovative produkter eller fremgangsmåder kan skabe *originalitet og distance til konkurrenterne*, således at aftagerne danner sig et positivt indtryk af virksomhedens teknologiske formåen. Desuden mener 40% af de adspurgte, at brugsmodelbeskyttelsen ligefrem øger indtægterne, således at innovationsomkostningerne hurtigere bliver dækket ind og forsknings- og udviklingsaktiviteterne dermed mere rentable.

7. Prognose over udviklingen i brugsmodelbeskyttelsens økonomiske relevans

For at kunne opstille en prognose over det fremtidige økonomiske behov for en brugsmodelbeskyttelse har Kommissionen med udgangspunkt i analysen af den nuværende situation undersøgt, hvorledes innovationsaktiviteten ændrer og udvikler sig.

På grundlag af ændringer i udgifterne til forskning og udvikling, typen af nye opfindelser, produktionscyklusser, tidspunktet for markedsføring af et beskyttet produkt samt opfindelsernes levetid kan man drage visse konklusioner med hensyn til den fremtidige udvikling inden for innovationsaktiviteten.

a) Ændringer i udgifterne til forskning og udvikling (F&U)

Siden halvtredserne har F&U-aktiviteter (i første omgang frem for alt i USA) både mikro- og makroøkonomisk set været et centralt element i den økonomiske forskning. Det afgørende var i den forbindelse, at man erkendte en årsagssammenhæng med *forsknings- og udviklingsaktivitet* som det udgangspunkt, der i vid udstrækning var afgørende for *innovationernes* omfang og art og dermed det *tekniske fremskridt* og endelig også den *økonomiske vækst*. En del af årsagssammenhængen findes altså mellem F&U-aktiviteter på den ene side som input og innovationerne på den anden side som output.

På grundlag af en rundspørge blandt virksomheder og selvstændige opfindere^{53, 54} må man konstatere, at tendenserne i den *fremtidige* udvikling i F&U-udgifterne - som i evalueringen af "små" opfindelsers fremtidige betydning - stabiliseres, frem for alt i de teknologiintensive brancher og i de store virksomheder. Således vurderer mellem 50% og 58% af de adspurgte inden for maskinindustrien, bilindustrien, elektroteknik samt finmekanik, optik og medicinalteknik, at de fremtidige F&U-udgifter vil forblive på samme niveau. På baggrund af de intensive bestræbelser man har gjort for at sænke omkostningerne inden for alle virksomhedsområder, må det faktisk vurderes som positivt, at F&U-udgifterne forbliver konstante.

Blandt producenter af emballerings- og transportteknik samt i træ- og møbelindustrien og blandt producenter af husholdningsartikler er der dog eksempelvis plads til *stigende* F&U-udgifter. Det drejer sig her - specielt med hensyn til de to sidstnævnte erhvervssektorer - delvis om "low-tech"-brancher, der i henhold til de adspurgte virksomheder stadig har et vist efterslæb på F&U-området. En evaluering efter virksomhedsstørrelsen giver et tilsvarende billede af mindre virksomheder. I de mindre virksomheder regner godt en tredjedel af de adspurgte (for større virksomheders vedkommende 17%) med stigende F&U-udgifter i fremtiden.

53 ifo-Institut, G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.4.

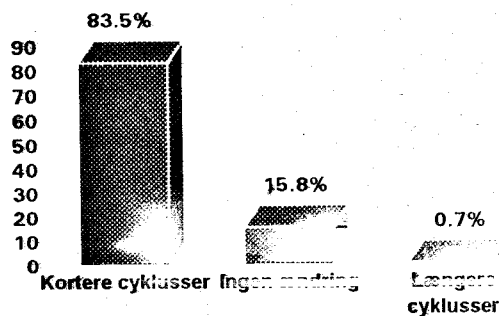
54 De innovationsundersøgelser, som ifo-instituttet har gennemført siden 1979, har siden midt i 80'erne vist, at denne andel svinger inden for en begrænset båndbredde "omkring 5,5-mærket" i alle undersøgte erhvervssektorer. I de øvrige EU-lande, der indgår i denne undersøgelse, ligger denne gennemsnitsværdi formodentlig noget lavere. Schmalholz, H., Penzkofer, H. (1993), s. 88.

Denne udviklingstendens taler også for, at brugsmodelbeskyttelsen vil få større betydning i fremtiden.

b) Ændring af produktionscyklusser, tidspunktet for markedsføring samt opfindelsernes levetid

En japansk undersøgelse har vist, at produktionscyklusserne bliver kortere og kortere på verdensplan. Uden at gå nærmere ind på årsagerne hertil kan man konstatere, at perioden mellem opfindelse, markedsføring og næste produktgeneration forkortes. En sammenligning af produktionscyklusser mellem 1981-1991 giver følgende billede⁵⁵:

Ændring af produktionscyklusser mellem 1981-1991

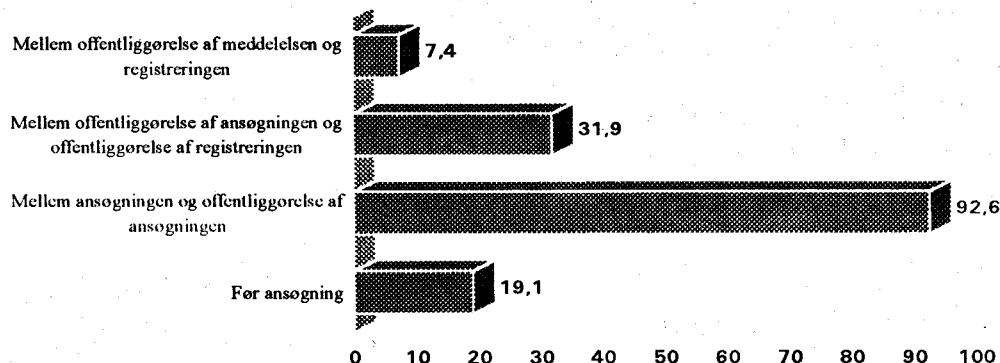
(Kilde: Japan Institute of Intellectual Property, 1991)

Denne forkortelse af produktionscyklusserne øger behovet for at kunne opnå beskyttelse hurtigt, mens beskyttelsens varighed samtidig mister betydning. Svarende hertil markedsføres brugsmodelbeskyttede opfindelser i Japan for størstedelens vedkommende allerede i perioden mellem indgivelsen af ansøgningen og offentliggørelsen af opfindelsen⁵⁶.

⁵⁵ "Questionnaire relating to legal protection of the fruits of R&D", Japan Institute of Intellectual Property, 1991.

⁵⁶ "Questionnaire relating to legal protection of the fruits of R&D", Japan Institute of Intellectual Property, 1991.

Markedsføring af brugsmodeller i Japan udtrykt i procent

(Kilde: Questionnaire relating to legal protection of the fruits of R&D, Japan Institute of Intellectual Property, 1991)⁵⁷

Som følge af denne udvikling vil nyhedsundersøgelsen ved brugsmodelbeskyttelse blive afskaffet i Japan i den nærmeste fremtid. Det er den eneste måde, hvorpå man kan dække behovet for en hurtig beskyttelse af opfindelser med kort levetid⁵⁸.

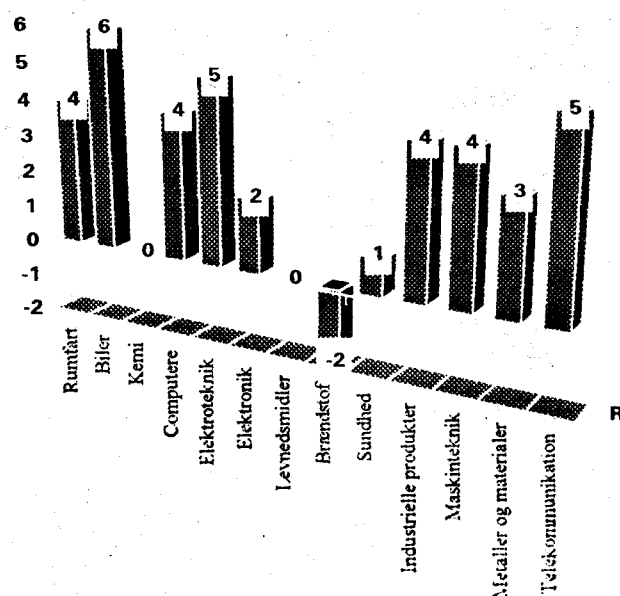
I USA har patentkontoret foretaget en undersøgelse af ændringerne i opfinders levetid. Disse tal afspejler alt afhængig af industrisektoren den procentuelle ændring i den periode, hvor en virksomhed erstatter én generation af opfindelser med en ny. Jo større værdien af ændringen er, jo mere tenderer industrisektoren til at forkorte opfindelsesgenerationerne⁵⁹.

⁵⁷ Summen overstiger 100%, da flere svar var tilladt.

⁵⁸ Subcommittee report on Patent & Utility Models Laws and their practices leading to international harmonization, Industrial Property Council of MITI, 1991.

⁵⁹ Business Week, Science & Technology, 3. august 1992, McGraw-Hill, Inc.

Tendens til forkortelse af opfindelsers levetid mellem 1987 og 1991 i procent⁶⁰

(Kilde: Business Week, Science & Technology, 3. august, 1992, CHI Research INC)

Tallene viser, at der i alle industrisektorer - med undtagelse af brændstof, levnedsmidler og kemi - findes en *tendens til hurtig udvikling af nye opfindelser*.

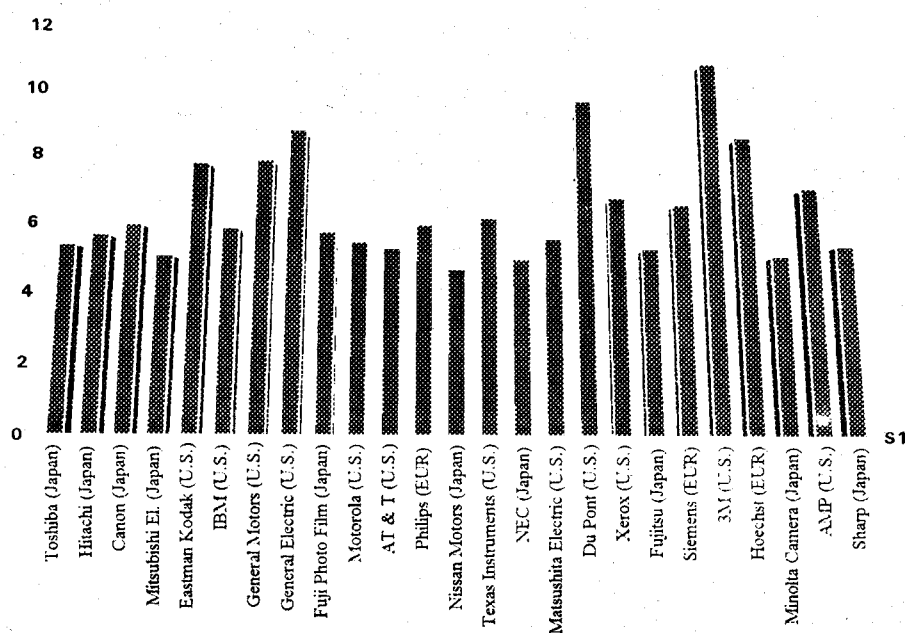
Ifølge disse tal har en opfindelse i dag en gennemsnitlig levetid på højst 6 år⁶¹. Tallene bekræftes i øvrigt af en undersøgelse af innovationsaktiviteterne i verdens største virksomheder⁶².

⁶⁰ En opfindelses levetid afsluttes med en ny opfindelse, der teknisk set overhaler den eksisterende. Opfindelsers levetid er således hyppigt kortere end patentets løbetid, da patenter kan opretholdes for en længere periode.

⁶¹ Business Week, Science & Technology, 3. august 1992, CHI Research INC.

⁶² Business Week, Science & Technology, 3. august 1992, CHI Research INC.

Opfindelsers levetid i år

(Kilde: Business Week, Science & Technology, 3. august 1992, CHI Research INC)

Hvis man sætter de forkortede produktionscykluser og opfindelsers korte levetid i forhold til de industrisektorer, der særlig hyppigt har gjort brug af brugsmodelbeskyttelsen, viser der sig et forbavsende sammenfald. Inden for maskinsektoren, elektroindustrien og bilsektoren finder man ikke blot de fleste ansøgninger om ejendomsret, men også den stærke tendens til en yderligere forkortelse af produktionscykluser og opfindelsers levetid.

I 1991 gik der i halvdelen af alle tilfælde 44 måneder fra indgivelsen af en patentansøgning hos Den Europæiske Patentmyndighed til meddelelsen eller afvisningen af patentet på

grundlag af en undersøgelse⁶³. Sammenligner man disse tal med opfinders gennemsnitlige levetid, må man konkludere, at innovationscyklusserne i fremtiden vil blive yderligere forkortet, og at det bliver stadig vigtigere at kunne opnå ejendomsret til opfindelser med kort levetid som supplement til patentet. Den beskyttelse, der bedst dækker dette behov, er brugsmodebeskyttelsen.

c) Ændring af udviklingsspring og udnyttelsestiden i forbindelse med opfindelser inden for Den Europæiske Union

Med henblik på bedre at kunne vurdere industrivirksomheders og selvstændige opfinders økonomiske og retlige beskyttelsesbehov blev industrivirksomheder og selvstændige opfindere spurgt⁶⁴, i hvilket omfang deres opfindelser vil være karakteriseret ved små, mellemstore eller store udviklingsspring og/eller ved kort udnyttelsestid.

Med hensyn til den fremtidige udvikling regner frem for alt større virksomheder (over 1 000 beskæftigede: 67% af de adspurgte) med, at andelen af opfindelser med små udviklingsspring og/eller kort udnyttelsestid vil forblive konstant. De adspurgte større virksomheder regner altså i vid udstrækning ikke med, at innovationsaktiviteterne - bortset fra den løbende fornyelse af produktionsprogrammet - kan øges væsentligt og produktets livscyklus reduceres yderligere.

Det forholder sig imidlertid anderledes i de mindre virksomheder, som erkender, at de bliver nødt til at yde en indsats, hvis de vil klare sig i konkurrencen. Således regner flertallet af mindre virksomheder med en stigende andel af "små" opfindelser og en kort udnyttelsestid i fremtiden.

Små og mellemstore virksomheder erkender i vid udstrækning, at de på grund af den hårdere konkurrence er nødt til at intensivere deres innovationsaktiviteter. For deres vedkommende vil opfindelser med små udviklingsspring og/eller kort udnyttelsestid derfor få større betydning i fremtiden, således at der vil opstå et stadigt stigende behov af denne karakter, der bedst kan dækkes af brugsmodebeskyttelsen.

⁶³ Den Europæiske Patentmyndigheds årsberetning, 1991, s. 28, venstre spalte.

⁶⁴ ifo-Institut. G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.3.

Et vigtigt element ved vurderingen af det fremtidige behov for beskyttelse forekommer at være, at kun en lille del (max. 10%) af de adspurgte inden for alle virksomhedsklasser og brancher regner med en *faldende* andel af "små" opfindelser i fremtiden.

d) En EU-brugsmodelbeskyttelses betydning for
industrivirksomheder og selvstændige opfindere

Med henblik på at fremme den videre udvikling af innovationsaktiviteten blev industrivirksomheder og frie opfindere i Frankrig, Spanien, Tyskland, Storbritannien og Italien spurgt, hvorvidt de "med henblik på markedsføringen af deres "små" opfindelser i EU-landene (var) interesserede i en særlig ejendomsret, der i sammenligning med patentet stillede mindre beskyttelseskrav (f.eks. lavere opfindelseshøjde), ikke krævede en prøvning og dermed var kendetegnet ved lavere omkostninger, men også en kortere beskyttelsestid"⁶⁵.

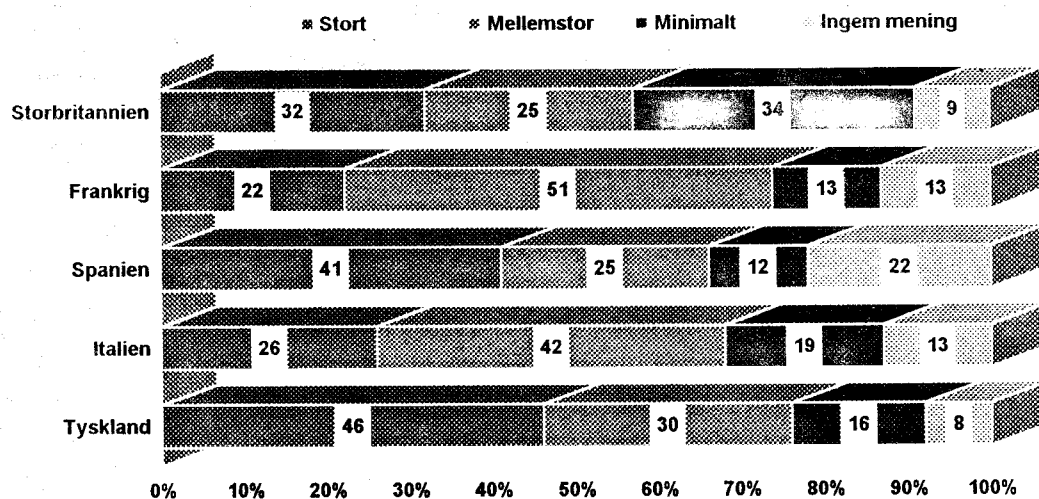
Resultatet af rundspørgen viser helt klart, at der er et relativt stort økonomisk behov for en sådan ejendomsret. Faktisk betegner gennemsnitligt 39% af de adspurgte deres interesse som "stor", andre 32% som "mellemstor" og kun 20% som "ringe". Den gruppe af adspurgte, som "ingen mening" havde, kan med en andel på 9% betragtes som lille.

En evaluering efter virksomhedsstørrelse viser, at der frem for alt er stor interesse i mindre virksomheder med op til 500 beskæftigede. Det giver næsten hver anden af de adspurgte i denne gruppe udtryk for. I forhold hertil er den økonomiske interesse i store virksomheder med over 1 000 beskæftigede noget ringere.

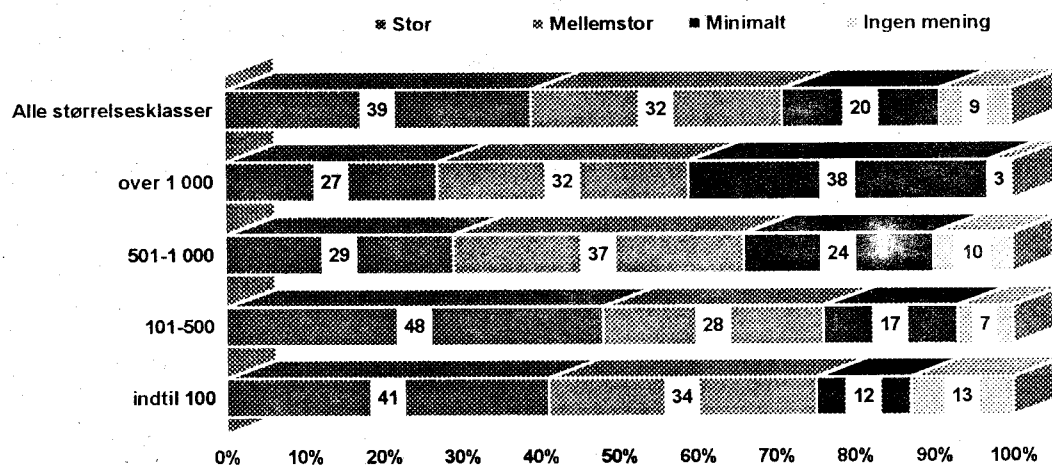
⁶⁵ ifo-Institut, G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäische Union", kapitel 2.10.

Interessen for brugsmodelbeskyttelse i Den Europæiske Union (i procent)

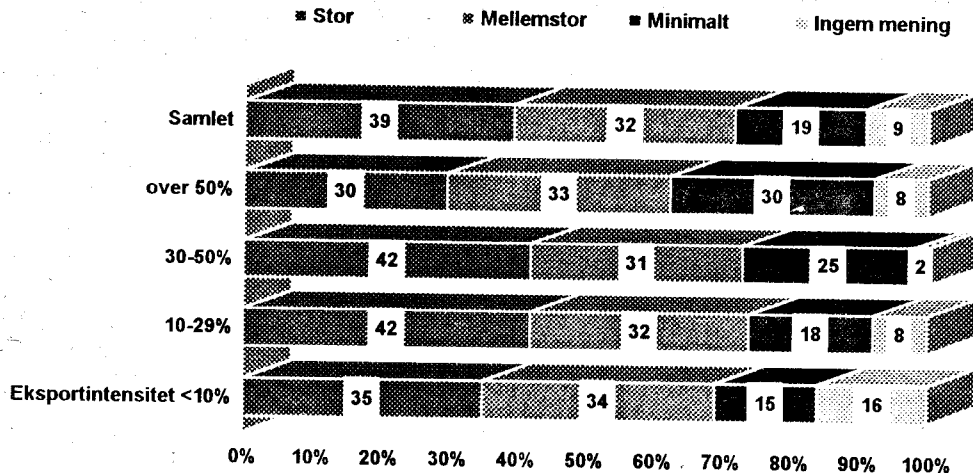
efter udvalgte EU-medlemsstater:

efter virksomhedsstørrelse:

afhængigt af eksportintensiteten:

Kilde: ifo-institutets undersøgelser i udvalgte EU-lande 1993. Europa-Kommissionens beregninger 1994.

Den medlemsstatsorienterede undersøgelse viser, at interessen for en særlig ophavsret som supplement til patentbeskyttelsen er specielt stærkt udpræget i Tyskland. 46% af de tyske virksomheder og selvstændige opfindere betegner interessen som "stor" og andre 30% som "mellemstor". Tilsvarende resultater er opnået i Spanien. En sådan ejendomsret ville således blive modtaget med forholdsvis stor velvilje i disse to lande. I forbindelse med disse undersøgelsesresultater spiller det givetvis en rolle, at der i længere tid har været tradition for et sådant beskyttelsessystem, der har været anvendt intensivt. De adspurgte virksomheder har altså allerede gjort praktiske erfaringer hermed, således at de bedre kan forestille sig, at beskyttelsen udvides til at omfatte andre EU-lande, og bedre kan vurdere, hvilke anvendelsesmuligheder og hvilken økonomisk fordel beskyttelsen kan give i forbindelse med deres markedsføringsaktiviteter på udenlandske markeder.

De adspurgte, der har anmeldt "stor" interesse for en brugsmodelbeskyttelse for EU som sådan, er noget mindre stærkt repræsenteret i de øvrige udvalgte EU-lande. Hvis man imidlertid lægger kategorierne "stor" og "mellemstor" interesse sammen, er der ikke rigtig nogen nævneværdig forskel mellem landene.

Storbritannien er det eneste land, hvor der forekommer et modsætningsforhold i industrivirksomhedernes og de selvstændige opfinderes vurdering. På den ene side er interessen "stor" (ca. 1/3 af de adspurgte), på den anden side viser en nogenlunde lige så

stor gruppe af de adspurgte kun en "ringe" interesse for denne beskyttelse. Forklaringen kan muligvis ligge i, at Storbritannien på nuværende tidspunkt ikke har nogen brugsmodelbeskyttelse. Virksomhederne kan således se de økonomiske fordele herved, men er skeptiske over for en fælles EU-ordning, idet de endnu ikke råder over erfaringer på området.

En evaluering efter de adspurgte virksomheders eksportintensitet viser, at virksomheder med en eksportandel af omsætningen på mellem 10% og 50% kun i meget begrænset omfang har "større" interesse i brugsmodelbeskyttelsen i EU end de mindre eksportaktive virksomheder med en eksportandel på under 10%. Interessen for en brugsmodelbeskyttelse i EU er derfor i vid udstrækning uafhængig af eksportintensiteten.

Disse ensartede svar tyder på, at de adspurgte industrivirksomheder og selvstændige opfindere - uafhængigt af de nuværende afsætningsaktiviteter på det indre marked - ønsker at holde muligheden for en fremtidig udvidelse af afsætningsmarkederne åben og derfor i stor udstrækning er interesserede i en brugsmodelbeskyttelse på EU-plan.

D. De ejendomsretlige forskelles virkning på det fælles marked

Da forskellene mellem de gældende nationale ordninger på grund af brugsmodelbeskyttelsens økonomiske betydning også får praktisk betydning, har Kommissionen undersøgt, om disse forhold resulterer i en ændring af de frie varebevægelser eller konkurrenceforvridninger, der er i strid med oprettelsen af det indre marked som anført i EF-traktatens artikel 7 A.

1. Ændring af de frie varebevægelser

De frie varebevægelser inden for EU og Toldunionen udgør grundlaget for EU. Disse elementer har til opgave at fremme de i EF-traktatens artikel 2 anførte mål gennem oprettelsen af et fælles marked, gennem oprettelsen af det indre marked⁶⁶ ved en sammensmeltning af de nationale markeder samt gennem en gradvis tilnærmelse af medlemsstaternes økonomiske politik. Et fælles marked kan ikke eksistere uden et fælles

⁶⁶ Sammenlign EF-traktatens artikel 7 A.

varemarked. Bestemmelserne om frie varebevægelser skal sikre integrationen, idet de åbner mulighed for en så uhindret grænseoverskridende udnyttelse af den private selvbestemmelsesret i forbindelse med varebevægelser som muligt. I EF-traktaten henregnes de frie varebevægelser derfor til "Fællesskabets grundlag". EF-Domstolen har fastlagt, at sammenlægningen af de nationale markeder til et fællesmarked er EF-traktatens væsentlige mål⁶⁷.

Registreringspligtige nationale intellektuelle ejendomsrettigheder har udelukkende virkning på den medlemsstats område, for hvilket de er indrømmet. Så længe retsforholdene ikke er harmoniseret, kan indehaveren af en sådan ejendomsret derfor hindre tredjemand i at importere beskyttede produkter, der er fremstillet og markedsført uden hans samtykke. Det er således en naturlig del af de intellektuelle ejendomsrettigheder, som medlemsstaterne indrømmer, at de kan anvendes til at hindre frie varebevægelser.

Konflikten mellem på den ene side industrielle ejendomsrettigheder og på den anden side kravet om frie varebevægelser løser EF-Domstolen i sin fortolkning af EF-traktatens artikel 30 og 36. Det centrale i denne fortolkning er, at EF-traktaten ganske vist ikke berører de industrielle ejendomsrettigheder, der indrømmes i national lovgivning, men at udøvelsen af disse rettigheder imidlertid kan begrænses ved hjælp af EF-traktatens forbudsbestemmelser. I den forbindelse er en begrænsning af de frie varebevægelser kun tilladt, såfremt de er nødvendige med henblik på iagttagelsen af de rettigheder, der er den specifikke genstand for dette ejendomsforhold⁶⁸.

Brugsmodebeskyttelsen, der muliggør en supplerende beskyttelse af tekniske opfindelser, kan analogt til patentretten⁶⁹ indordnes under den industrielle og kommercielle ejendomsret i EF-traktatens artikel 36. På grund af de gældende ejendomsretlige forskelle opstår der imidlertid en række særegne forhold ved anvendelsen af de behandlede principper om frie varebevægelser.

⁶⁷ Dom af 28.6.1971, sag nr. 78/70, Deutsche Grammophon mod Metro, sammendrag nr. 6, sidste punktum.

⁶⁸ F.eks. dom af 3.7.1974, sag nr. 192/73, Van Zuylen Frères mod Hag AG; dom af 31.10.1974, sag nr. 15/74, Centrafarm mod Sterling Drug.

⁶⁹ F.eks. dom af 31.10.1974, sag nr. 15/74, Centrafarm mod Sterling Drug.

Medlemsstaterne kan principielt udforme brugsmodelbeskyttelsen, som de ønsker, blot ordningerne hverken udgør et middel til vilkårlig diskriminering eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstater⁷⁰. Medlemsstaterne kan på grund af deres udformningsfrihed også - som i England, Luxembourg og Sverige - helt give afkald på en brugsmodelbeskyttelse eller fastsætte beskyttelsesbetingelserne på forskelligartet vis. Dermed kan opfindelser med lavere opfindelseshøjde kun beskyttes i de lande, der opererer med brugsmodeller. Den relative nyhed, der kræves i Spanien, resulterer i, at opfindelser kan opnå brugsmodelbeskyttelse i Spanien, selv om de allerede er bekendtgjort i andre medlemsstater. En ejendomsret, der er opnået under disse omstændigheder, falder også ind under de undtagelser til EF-traktatens artikel 30, der er fastsat i EF-traktatens artikel 36⁷¹. Disse ejendomsretlige forskelle, som rettighedshaveren ingen indflydelse har på, tvinger denne til at undgå markeder, hvor han ikke kan opnå en tilsvarende ejendomsret til sin opfindelse.

Siden indførelsen af den nye designret⁷² kan man i England ikke længere opnå en registreret beskyttelse af produkter, der udelukkende defineres ved deres tekniske funktion⁷³. Dermed skabes der en barriere mellem det britiske marked og andre markeder.

De eksisterende ejendomsretlige forskelle har derfor en direkte og negativ virkning på den EF-interne samhandel og virksomhedernes evne til at behandle det fælles marked som et enhedsområde for deres aktiviteter⁷⁴. Dette forhold hindrer de frie varebevægelser og er - som EF-Domstolen flere gange har fremført⁷⁵ - en uundgåelig følge af den manglende harmonisering af retsforskrifter.

⁷⁰ Dom af 5.10.1988, sag nr. 53/87, Consorzio Italiano mod Renault, præmis 12.

⁷¹ Dom af 30.6.1988, sag nr. 35/87, Thetford mod Fiamma.

⁷² Design-Act 1988.

⁷³ Cornish, Intellectual Property, 1989, kapitel 14, 14-016.

⁷⁴ Citat fra hvidbogen af 14.6.1985, nr. 145: "Forskelle i lovene om intellektuel ejendomsret har en direkte og negativ indflydelse på samhandelen inden for Fællesskabet og på virksomhedernes evne til at behandle det fælles marked som et enhedsområde for deres aktiviteter".

⁷⁵ F.eks. dom af 5.10.1988, sag nr. 53/87, Consorzio Italiano mod Renault, præmis 10 med yderligere henvisninger.

2. Konkurrenceforvridninger på det fælles marked

I henhold til EF-traktatens artikel 3, litra g), skal der gennemføres en ordning, der sikrer, at konkurrencen inden for det indre marked ikke fordistres. Dette mål er forbundet med påbudet i EF-traktatens artikel 2, hvorefter en harmonisk udvikling af den økonomiske virksomhed i Fællesskabet skal fremmes⁷⁶. Hvis de økonomiske aktører i det hele taget med fordel skal kunne gøre brug af EF-traktatens grundlæggende friheder, må der nødvendigvis først skabes lige konkurrencebetingelser for dem med hensyn til industriel ejendomsret⁷⁷.

På grund af de gældende ejendomsretlige forskelle står virksomheder og individuelle ansøgere, der ønsker at udnytte deres opfindelser erhvervsmæssigt i flere stater, over for det problem, at de må gøre sig bekendt med mange forskellige systemer eller indhente dyr rådgivning i de forskellige medlemsstater. Disse forhold kan store virksomheder, der kan investere store beløb i at fremme og beskytte deres opfindelser, måske bære, men for individuelle ansøgere samt små og mellemstore virksomheder bliver de eksisterende forskelle og det dermed forbundne behov for juridisk bistand til et administrativt problem og hyppigt til en uoverstigelig omkostningsfaktor. Dette begrænser disse virksomheders innovationsaktivitet, bidrager til deres indre isolering og resulterer dermed i en forvridning af konkurrencen.

I de lande, hvor man forlanger samme opfindelseshøjde ved brugsmodelbeskyttelsen som i forbindelse med patentet, er der ingen tilstrækkelig beskyttelse af opfindelser med lavere opfindelseshøjde. I England, Luxembourg og Sverige, hvor dette beskyttelseskoncept ikke findes, er der overhovedet ingen beskyttelse. Det kan betyde, at produkter kan efterlignes i de lande, hvor der ikke findes en tilstrækkelig beskyttelse, uden at det er muligt at gribe ind.

Sådanne kopier, der i reglen produceres med lavere omkostninger end originalerne, idet innovationsomkostningerne bortfalder, bringes på markedet til lavere priser end originalerne⁷⁸. Dermed øges risikoen for, at efterligningernes markedsandele overstiger originalernes i de lande, hvor beskyttelsesniveauet er lavere. Det kan samtidig ikke

⁷⁶ Manfred Zuleeg i Groeben, Kommentar zum EWG-Vertrag, 4. oplag, nr. 9 vedrørende artikel 3.

⁷⁷ Grabitz/Langheine, artikel 100 A, nr. 20; von der Groeben, Pipkorn, artikel 100 A, nr. 17ff.

⁷⁸ Grøn bog om retlig beskyttelse af industrielle mønstre, juni 1991, punkt 3.3.4.

udelukkes, at efterligningsprodukter lettere kan importeres til medlemsstater med et højt beskyttelsesniveau, efterhånden som de nationale markeder vokser sammen til det indre marked. Dette kan også ske utilsigtet på grund af manglende kendskab til de forskellige nationale beskyttelsessystemer. I så fald er rettighedshaverens eneste mulighed at lægge sag an mod sådanne virksomheder, der ofte er i god tro.

Dette er i strid med EU's politiske målsætning hvorefter de rettigheder, der skyldes opfinderes kreative indsats og europæiske virksomheders betydelige investeringer på området, skal beskyttes mod tredjemands uretmæssige anvendelse⁷⁹, og udgør samtidig en konkurrenceforvridning. For at undgå noget sådant må alle virksomheder, der opererer på det fælles marked, konkurrere på lige vilkår med deres konkurrenter⁸⁰.

3. Konsekvenserne for industrivirksomheder og selvstændige opfindere

De nationale patentsystemer i Europa er med tiden blevet tilpasset den europæiske patentret. Selv om grundtanken i Den Europæiske Patentkonvention (EPK) var ikke at røre ved de nationale patentsystemer, skete der efterhånden en frivillig harmonisering⁸¹, hvilket var en stor lettelse i den praktiske anvendelse netop i forbindelse med grænseoverskridende ansøgninger.

Anderledes stiller sagen sig i forbindelse med brugsmodelbeskyttelsen. Her findes der som bekendt en lang række forskellige systemer inden for EU. De bruges primært af ansøgere i deres eget land, kun sjældent grænseoverskridende på det indre marked og endnu sjældnere af ansøgere fra tredjelande.

På baggrund af væksten i den internationale vareudveksling, som skyldes en stadig mere intensiv verdensomspændende arbejdsdeling, kunne man forvente en anden udvikling. Beskyttelsen af tekniske opfindelser skulle - når man ser bort fra patentansøgninger - få stadig større betydning på indenlandske, men givet også på udenlandske markeder. Desuden udgør den stadig hurtigere informationsudveksling, hvor internationale messer spiller en vigtig rolle som præsentationsplatform for innovationer, en særlig udfordring for beskyttelsen mod konkurrenter, der fremstiller efterligninger.

⁷⁹ Grønbog om retlig beskyttelse af industrielle mønstre, juni 1991, punkt 3.5, s. 36.

⁸⁰ Grønbog om retlig beskyttelse af industrielle mønstre, juni 1991, punkt 3.3.1, s. 33.

⁸¹ Sammenlign van Benthem, GRUR Int., 1993.

Reelt anvendes brugsmodebeskyttelsen imidlertid næsten ikke på tredjelandes markeder og af tredjelande i EU. En gennemgang af ansøgningerne i de asiatiske lande, der alle uden undtagelse har indført brugsmodebeskyttelse, viser, at europæiske virksomheder ikke gør brug heraf. Omvendt gør også asiatiske virksomheder kun i meget ringe omfang brug af de eksisterende muligheder for brugsmodebeskyttelse. Selv på markeder, der er særligt interessante for disse lande, som f.eks. Forbundsrepublikken Tyskland, ansøges der kun om meget få brugsmode.

Sammenligning af indenlandske og udenlandske brugsmodeansøgninger i 1991

	fra indlandet	fra udlandet
Tyskland	13 920	1 633
Korea	25 125	770
Kina	33 157	125
Japan	113 340	1 334

(Kilde: Industrial Property Statistics 1991, Publication A., WIPO, Genève)

Brugsmodelansøgninger i andre lande fordelt på lande

	Tyske virksomheders ansøgninger i	Japanske virksomheders ansøgninger i
Tyskland	-	64
Japan	145	-
Spanien	48	5
Portugal	20	-
Brasilien	1	5
Kina	4	14
Mexico	2	-
Polen	3	-

(Kilde: Industrial Property Statistics 1991, Publication A, WIPO, Genève)

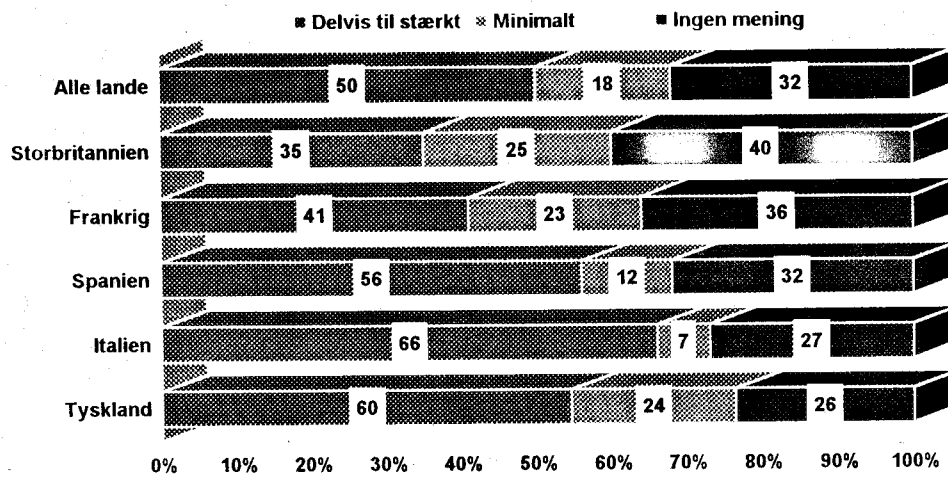
Efter Kommissionens mening er brugsmodelbeskyttelsen derfor begrænset til det hjemlige marked. Dette marked udvikler sig imidlertid i EU til det indre marked og kan ikke sidestilles med nationale markeder.

På det fælles marked er grænseoverskridende ansøgninger imidlertid også mere undtagelsen end reglen. Med henblik på at finde frem til, hvorfor brugsmodelbeskyttelsen finder så ringe grænseoverskridende anvendelse i de udvalgte EU-lande, blev industri-virksomheder og selvstændige opfindere spurgt⁸², om den praktiske anvendelse af innovationsbeskyttelsen vanskeliggøres på grund af de forskellige nationale brugsmodel-systemer.

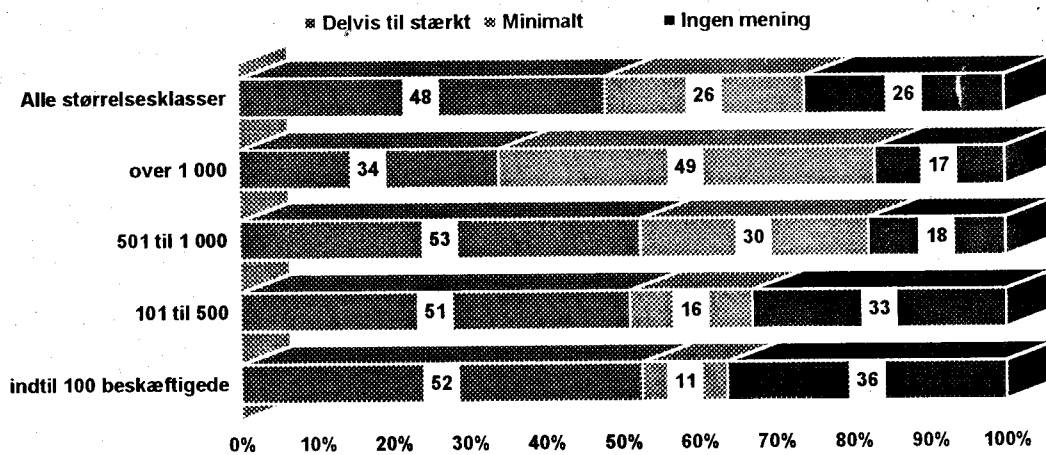
På grund af forskellige brugsmodelordninger inden for EU begrænses innovations-beskyttelsen på nuværende tidspunkt (i procent)

⁸² ifo-Institut, G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.7.

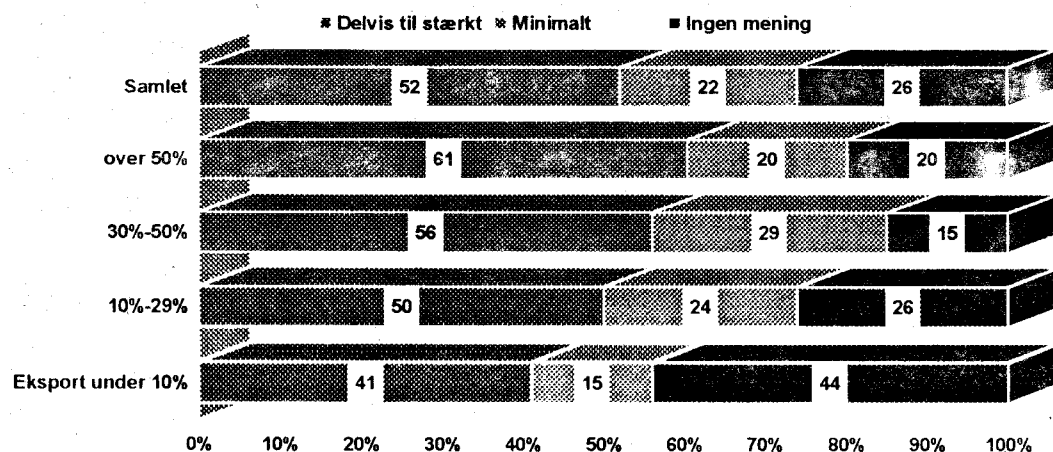
efter udvalgte EU-lande:

efter virksomhedsstørrelse:

efter virksomhedernes eksportintensitet:

Kilde: ifo-instituttets undersøgelser i udvalgte EU-lande 1993. Europa-Kommissionens beregninger 1994.

Gennemsnitlig 50% af alle adspurgte virksomheder angiver en delvis til stærk begrænsning i forbindelse med grænseoverskridende ansøgninger om brugsmønstre på det indre marked.

Det er i forbindelse med besvarelsen påfaldende, at de adspurgte forholdsvis ofte angav ingen mening at have til spørgsmålet. Dette skyldes, at de forskellige beskyttelsessystemer er så forskellige i deres praktiske anvendelse, at virksomhederne og de selvstændige opfindere ikke kan danne sig en mening herom. I overensstemmelse hermed er "ingen mening"-andelen størst i Storbritannien og Frankrig. Da man i Storbritannien kun kender en prøvet patentbeskyttelse samt en uregistreret designbeskyttelse for funktionelt design, og da certificat d'utilité i Frankrig på grund af dets juridiske udformning i stor udstrækning svarer til patentet, har man i disse lande ofte ingen konkrete forestillinger om et beskyttelsessystem, der - ved siden af patentet - kan anvendes selvstændigt eller som supplement i forbindelse med tekniske opfindelser, der er karakteriseret ved små udviklingsspring og/eller en kort levetid.

På trods af disse forhold er der i Storbritannien og Frankrig en stor del af de adspurgte, der mener, at forholdene på nuværende tidspunkt vanskeliggøres (Storbritannien 35%, Frankrig 41%).

Evalueringen efter virksomhedsstørrelse viser, at innovationsbeskyttelsen vanskeliggøres for over 50% af virksomhederne med indtil 1 000 beskæftigede, men kun for 34% af de helt store virksomheder med over 1 000 beskæftigede. Jo mindre virksomhederne er, jo hyppigere volder de nuværende forhold i forbindelse med brugsmodeller dem vanskeligheder. Det kan skyldes, at mindre virksomheder ikke selv har de nødvendige eksperter til rådighed og af omkostningsgrunde kun kan koble en ekstern rådgiver ind i enkeltstående tilfælde. Store virksomheders patentafdelinger har tilsyneladende færre problemer med at indgive ansøgninger om brugsmodeller dér, hvor et sådant beskyttelsessystem eksisterer, og hvor markedssituationen synes at nødvendiggøre noget sådant.

På den anden side har små virksomheder hyppigere anført "ingen mening", mens der i de store virksomheder tages stilling til spørgsmålet. Dette resultat taler for, at små virksomheders og selvstændige opfinderes beskyttelsesbehov på det indre marked stadig kun er udviklet i begrænset omfang, idet denne virksomhedskategori stadig i første linje koncentrerer sig om lokale, "kendte" afsætningsmarkeder.

Disse sammenhænge bliver tydeligere, når resultaterne af dette spørgsmål evalueres efter de adspurgte virksomheders eksportintensitet. Jo større eksportintensitet, der gør sig gældende, jo hyppigere giver de adspurgte udtryk for problemer med innovationsbeskyttelsen. Da der eksisterer en meget tæt sammenhæng mellem eksportintensitet og virksomhedsstørrelse, rammes især store virksomheder heraf. På trods heraf klagede 41% af de adspurgte i gruppen med få eksportaktiviteter (eksportandel af omsætningen på under 10%) over begrænsninger.

Den heterogene regulering af brugsmodelretten vanskeliggør derfor efter de adspurgtes mening innovationsbeskyttelsen på det indre marked. Disse vanskeligheder er for størstedelens vedkommende også en forklaring på, hvorfor anvendelsen af de allerede eksisterende beskyttelsessystemer primært begrænses til nationale markeder.

E. Forholdet mellem EU's målsætning og det økonomiske behov

Med udgangspunkt i de hidtidige resultater har det vist sig, at der i forbindelse med brugsmodelbeskyttelsen, der har og vil få en betydelig økonomisk betydning, eksisterer forskellige nationale beskyttelsessystemer. Disse ejendomsretlige forskelle påvirker de frie

varebevægelser og konkurrencen. Denne negative påvirkning vil være uønsket og ikke svare til ideerne om et sammenvoksende Europa.

EU står derfor over for at skulle forbedre en for det indre marked ugunstig situation og derved bidrage til, at det fælles marked fungerer bedre.

Hvis det indre marked skal oprettes og fungere, skal en harmonisering efter Kommissionens mening rettes ind efter det nuværende og fremtidige økonomiske behov. Udviklingen i innovationsaktiviteten i EU, der præges af en tendens til mindre udviklingsspring, højere omkostningssensibilitet, kortere produktions- og markedsføringscyklusser samt opfindelsers reducerede levetid, resulterer i et øget behov for en ejendomsret, der hurtigt, enkelt og billigt kan yde beskyttelse for tekniske opfindelser.

Dette opnås ikke med de tolv forskellige nationale brugsmodelsystemer. Man kan i den forbindelse ikke bebrejde medlemsstaterne noget, da de på den ene side er frit stillet med hensyn til udformningen af deres brugsmodelsystemer og problemerne på den anden side ikke begrænser sig til medlemsstaternes territorier, men i al tydelighed dukker op i forbindelse med den grænseoverskridende anvendelse på det indre marked.

For at leve op til målsætningen om at det indre marked skal oprettes og fungere og fjerne de anførte misforhold, forekommer det derfor nødvendigt at træffe EU-foranstaltninger vedrørende brugsmodelbeskyttelse. Disse foranstaltninger vil skulle honorere følgende målsætninger:

- beskyttelse af tekniske opfindelser med små udviklingsspring
- beskyttelse af tekniske opfindelser med kort levetid
- en ejendomsret, der kan opnås hurtigt
- en ejendomsret, der kan opnås let
- en ejendomsret, der kan opnås billigt
- hurtig offentliggørelse og dermed hurtig informering af offentligheden.

III. Foranstaltninger, der er egnede til harmonisering af brugsmodelbeskyttelsen på eu-plan

I det foregående har det måttet konstateres, at den forskelligartede udformning af brugsmodelbeskyttelsen har negative konsekvenser for målsætningen om, at det indre marked skal virkeliggøres og fungere. På grundlag heraf må det konkluderes, at

erhvervslivets interesser og virkeliggørelsen af det fælles marked kun kan varetages ved en harmonisering af de forskellige beskyttelsessystemer. Den positive vurdering af nødvendigheden af at træffe foranstaltninger på EU-plan følges op af konceptet om en fremtidig ordning, der indeholder to elementer:

- udvælgelsen af et velegnet instrument samt
- den nødvendige indholdsmæssige udformning af den fremtidige ordning.

A. Det egnede harmoniseringsinstrumentarium

En harmonisering har ikke kun til formål at afhjælpe uheldige virkninger ved de konstaterede ejendomsretlige forskelle, men også at forbedre de generelle beskyttelsesretlige forhold i forbindelse med industriel ejendomsret. Der står i den forbindelse forskellige muligheder til rådighed.

Europa-Kommissionen har til opgave at træffe de "foranstaltninger", der er nødvendige med henblik på gennemførelsen af det indre marked.

Den indbyrdes tilnærmelse af lovgivningen består i den forbindelse ikke blot i at fjerne forskelle mellem eksisterende retsbestemmelser, men også i at fjerne normative modsætninger⁸³. Dette kan resultere i, at der indføres en ejendomsret i en medlemsstat, der hidtil ikke har haft et tilsvarende beskyttelsessystem, men kun hvis dette bidrager til virkeliggørelsen af det indre marked.

Som "foranstaltning" til harmonisering kommer alle retsakter i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab i betragtning, herunder især direktivet og forordningen.

For brugsmodeibeskyttelsens vedkommende er den første mulighed en *tilpasning af beskyttelsessystemerne* ved hjælp af et direktiv, der samtidig betyder en introduktion af denne beskyttelsesform i de lande, der ikke kender til brugsmodeibeskyttelse. Hvis der blandt virksomheder og selvstændige opfindere er interesse for via en ansøgning at opnå beskyttelse samtidig i flere medlemsstater, skal der træffes foranstaltninger, der går ud over en tilnærmelse af de nationale beskyttelsessystemer. Man kunne forestille sig, at den

⁸³ Von der Groeben/Pipkorn, artikel 100 A, nr. 25, s. 41.

indbyrdes tilnærmelse blev udvidet til at omfatte medlemsstaternes *gensidige anerkendelse af den nationale beskyttelse*. Et andet alternativ er at *skabe en fælleseuropæisk ejendomsret*, der som EU-ret er overordnet de nationale beskyttelsessystemer, men ikke erstatter disse. Endelig kan man forestille sig en *kombination af forskellige muligheder*, hvormed man kan tilpasse et fremtidigt system endnu bedre til behovene på det indre marked.

1. Indbyrdes tilnærmelse af systemerne

Som en del af realiseringen af det indre marked breder de fleste branchers markeder sig ud over de nationale grænser. Hvilke faktorer, der har betydning herfor, kan stå uberørt hen. Siden det indre marked blev virkeliggjort i 1993 og toldgrænserne derved faldt bort, er markederne for mange produkter geografisk set vokset stærkere end tidligere. Denne tendens vil forstærkes yderligere i fremtiden. De nugældende grænser vil så ikke længere udgøre en markedshindring. Alligevel eksisterer der i første omgang stadig unaturlige grænser i form af ejendomsretlige "fristelser". Den reelle virkeliggørelse af det fælles marked er imidlertid ikke kun afhængigt af, at de fysiske grænser falder bort, men frem for alt af, at det fremtidige indre marked som sådant synliggøres. Dette vanskeliggøres imidlertid betydeligt, når der for nogle ejendomsrettigheder fortsat eksisterer forskelle, der gør det uinteressant for ansøgeren at ansøge om ejendomsret i andre medlemsstater⁸⁴. De varierende ejendomsrettigheder giver administrative vanskeligheder, som alle ansøgere, dog primært små og mellemstore virksomheder samt individuelle opfindere, har svært ved at overvinde. Dette hæmmer ikke blot industriens innovationsvilje, men også virkeliggørelsen af det indre marked.

Hvis de eksisterende beskyttelsessystemer skal harmoniseres ved hjælp af et direktiv med henblik på at nå frem til femten nationale ejendomsretlige reguleringer, der er ens udformet, men uafhængige af hinanden, må

brugsmodelbeskyttelsen indføres i de lande, hvor en sådan ejendomsret ikke findes, og de eksisterende beskyttelsessystemer tilnærmes hinanden indholdsmæssigt.

⁸⁴ Hvidbog af 14. juni 1985, nr. 145: "*Forskelle i lovene om intellektuel ejendomsret har en direkte og negativ indflydelse på samhandelen inden for Fællesskabet og på virksomhedernes evne til at behandle det fælles marked som et enhedsområde for deres aktiviteter.*"

a) Indførelse af nationale ejendomsretlige bestemmelser

På nuværende tidspunkt findes der ingen brugsmodelbeskyttelse i Storbritannien, Luxembourg og Sverige. I Nederlandene planlægger man at indføre denne beskyttelse. En indbyrdes tilnærmelse af læovgivningen inden for EU ville føre til en indførelse af sådanne ejendomsrettigheder i disse lande. Mens man i Luxembourg hidtil ikke har gjort erfaringer med et sådant beskyttelsessystem, forsøgte man i Storbritannien forgæves at indføre et sådant i 1986⁸⁵.

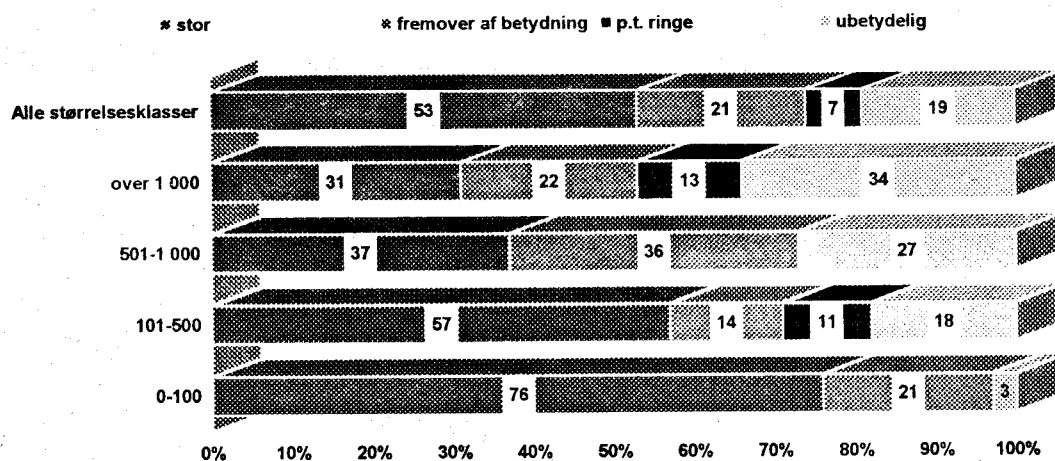
I en rundspørge, der blev gennemført for nylig, har britiske industrivirksomheder og selvstændige opfindere imidlertid tydeligt givet udtryk for, at de anser indførelsen af en sådan ejendomsret i Storbritannien for at være et værdifuldt supplement til den allerede kendte patentbeskyttelse⁸⁶.

⁸⁵ Intellectual Property and Innovation, Presented to Parliament by the Secretary for Trade and Industry by Command of Her Majesty, april 1986, nr. 3.6.

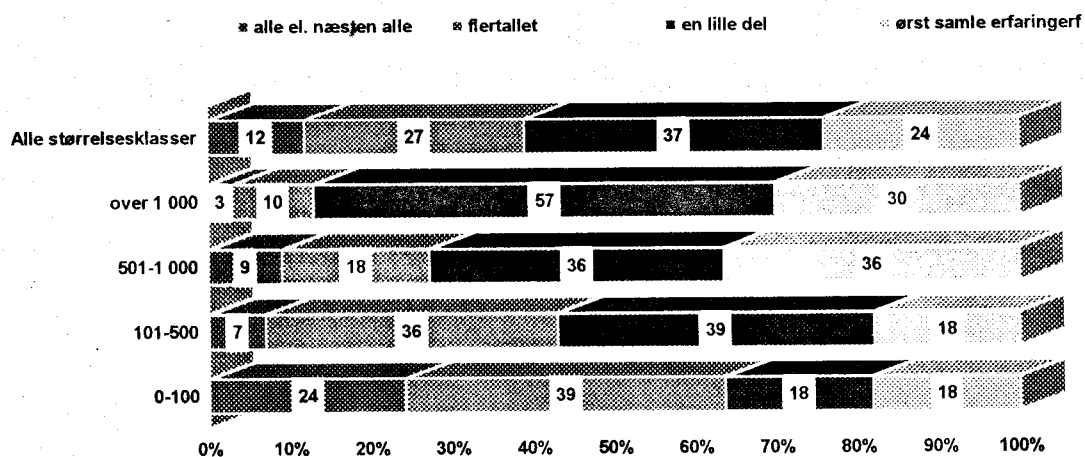
⁸⁶ ifo-Institut, G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.9.3 - Zum Innovationsschutz in Grossbritannien - februar 1994.

Interessen for en brugsmodebeskyttelse i Storbritannien

Økonomisk interesse efter virksomhedsstørrelse (i procent):

Fremtidig udnyttelse efter virksomhedsstørrelse (i procent):

Kilde: ifo-instituttets undersøgelser i udvalgte EU-lande 1993. Europa-Kommissionens beregninger 1994.

I gennemsnit betegner 53% af de adspurgte britiske industrivirksomheder og selvstændige opfindere deres interesse som "stor", dog således at der fremtræder et typisk fordelingsmønster mellem store og små virksomheder. Små virksomheder (indtil 100 beskæftigede) er i meget større omfang (76% af de adspurgte) interesserede end helt store virksomheder (over 1 000 beskæftigede), hvoraf dog ikke mindre end 31% ligeledes har betegnet deres interesse som "stor". Omvendt vurderer kun ganske få (3%) af de

adspurgte små virksomheder brugsmodellen som "ubetydelig", mens 34% af de store virksomheder tegner sig for denne vurdering.

De adspurgte i Storbritannien har desuden angivet, at brugsmodelbeskyttelsen allerede kunne have haft økonomisk betydning på nuværende tidspunkt, hvis den havde eksisteret. Den gruppe, der mener, at beskyttelsen først får betydning i fremtiden, er med 21% af de adspurgte forholdsvis lille.

De adspurgte britiske industrivirksomheder og selvstændige opfindere har ikke blot en relativ stor økonomisk interesse i en brugsmodelbeskyttelse, men ville også i stort omfang indgive ansøgninger om brugsmodelbeskyttelse for deres opfindelser. Også i dette tilfælde optræder der betydelige forskelle i ansøgningsintensiteten alt afhængig af virksomhedsstørrelsen.

Ansøgningslysten er betydelig stærkere udpræget hos små virksomheder end hos store. Således ville 24% af de små virksomheder sågar indgive ansøgning for "alle eller næsten alle" opfindelsers vedkommende, hvorimod kun 3-9% af de adspurgte i de øvrige størrelsesklasser ville udøve sådanne intensive beskyttelsesaktiviteter. I den gruppe, der ville lade "flertallet" af deres opfindelser beskytte ved hjælp af det nye beskyttelseskoncept, dominere små og mellemstore virksomheder ligeledes.

Det er bemærkelsesværdigt, at det i Storbritannien snarere er store virksomheder end små virksomheder, der indtager en afventende holdning over for brugsmodeller. Således har 30% af de store virksomheder anført, at de først ønsker at samle erfaringer (18% for små virksomheders vedkommende).

Disse positive reaktioner fra britiske industrivirksomheders og selvstændige opfinderes side skal suppleres med oplysninger om Luxembourg og Sverige, før man kan udtale sig endeligt om interessen for at indføre dette beskyttelsessystem.

b) Den indholdsmæssige indbyrdes tilnærmelse af den nationale brugsmodelret

Hvis man går ud fra, at der i de medlemsstater, der ingen brugsmodelbeskyttelse har, indføres en sådan ejendomsret, og at der i de andre medlemsstater foretages en indbyrdes tilnærmelse af de eksisterende beskyttelsessystemer, vil der komme til at eksistere femten ensartede, nationale beskyttelseskoncepter ved siden af hinanden.

Ansøgeren om en sådan ejendomsret kan således regne med, at der eksisterer en ækvivalent ejendomsret i alle medlemsstater, og skal ikke længere sætte sig ind i mange forskellige ejendomsretlige bestemmelser. Ansøgeren kender således selv ved indgivelse af ansøgning i en anden medlemsstat eller på EU-plan de væsentlige beskyttelsesbetingelser samt beskyttelsesomfanget. Dermed bliver det billigere og enklere at ansøge om beskyttelse af disse ejendomsrettigheder i andre medlemsstater. En harmonisering af beskyttelsessystemerne ved hjælp af et direktiv i form af en pakke bestående af nationale ejendomsrettigheder gør det betydeligt mere interessant at indgive grænseoverskridende ansøgninger. Dette kan resultere i en stigende innovationsaktivitet.

En indbyrdes tilnærmelse af lovgivningen vil i den forbindelse utvivlsomt skulle omfatte materielle ordninger vedrørende beskyttelsesgenstanden, beskyttelsesbetingelserne, beskyttelsesomfanget og -varigheden, årsager til afslag og ugyldighedskendelse samt konsumtionen af rettighederne. Dermed kan antallet af konflikter på det indre marked ganske vist reduceres, men årsagerne til konflikterne fjernes ikke.

2. Den udvidede indbyrdes tilnærmelse af lovgivningen

En indbyrdes tilnærmelse af den materielle nationale brugsmodelret ved hjælp af et direktiv i form af en pakke bestående af sideordnede nationale ejendomsrettigheder kan ikke fjerne de begrænsninger i den mellemstatslige samhandel og konkurrence, der opstår som følge af rettighedernes nationale selvstændighed og den deraf afledte forståelse af territorialprincippet i medlemsstaternes ret. De indre grænser og de deraf følgende muligheder for konflikter mellem forskellige retsordeners ejendomsrettigheder vil fortsat eksistere efter en sådan indbyrdes tilnærmelse.

I et udvidet direktiv kunne man ud over den indbyrdes tilnærmelse af den materielle brugsmodelret fastsætte, at medlemsstaterne skal ændre deres brugsmønsterlovgivning således, at alle indenlandske brugsmønstre på ansøgerens anmodning i fremtiden får virkning i andre EU-medlemsstater - det være sig med hensyn til etablering, indgivelse af ansøgning, registrering, overførsel og beskyttelse - og at denne virkning anerkendes af de andre medlemsstater.

Da brugsmodellovgivningerne således er tilnærmet hinanden indbyrdes, skulle og kunne de retsakter, som de enkelte ansvarlige indenlandske myndigheder udsteder, have virkning i

andre medlemsstater. De skulle anerkendes gensidigt. Ansøgnings- og registrerings-procedurerne for brugsmodeller skulle tilpasses hinanden fuldstændigt.

Brugsmodellerne og de derfra hidrørende rettigheder er altså de jure fortsat nationale. De har imidlertid fået en grænseoverskridende virkning.

De enkelte medlemsstater kan ganske vist juridisk set ikke vedtage bestemmelser med extraterritorial virkning i de øvrige medlemsstater, men de ville juridisk set kunne tillægge brugsmodeller og retsakter, der på de enkelte medlemsstaters områder henholdsvis meddeles og udstedes på grundlag af disse bestemmelser, extraterritorial virkning, dvs. også kræve de rettigheder, der hidrører fra brugsmodellerne og de hjemlige myndigheders retsakter, anvendt i de andre medlemsstater. Hvis disse extraterritoriale virkninger også skal indtræde i henhold til den pågældende medlemsstats lovgivning, vil de enkelte medlemsstater skulle og kunne anerkende disse virkninger for deres eget områdes vedkommende. Med henblik på at sikre, at alle medlemsstater indfører samme system, ville det de facto være nødvendigt først at udstede et direktiv. Deri skulle der i vidt omfang foretages en indbyrdes tilnærmelse af den materielle og formelle brugsmodelret.

Med henblik på den praktiske gennemførelse af den gensidige anerkendelse ville det være nødvendigt at foretage en samordning af de indenlandske ansvarlige myndigheders aktiviteter - f.eks. i et rådgivende udvalg⁸⁷. Man ville i så fald efter en forenklet administrativ procedure kunne ansøge de nationale ansvarlige myndigheder om at få registreret en brugsmodel i andre medlemsstater.

3. Indførelse af en EU-dækkende ejendomsret

En så omfattende indbyrdes tilnærmelse af den materielle og formelle brugsmodelret og dermed også af de indenlandske ansvarlige myndigheders aktiviteter med en EU-dækkende virkning for brugsmodellen og myndighedernes retsakter ville skabe en række problemer, der ikke er lette at løse.

⁸⁷ Se også Ivo Schwartz, særlig rådgiver i forbindelse med indbyrdes tilnærmelse af lovgivninger, i retsresponsum vedrørende temaet "Kan Rådets udkast til forordning om EF-mønsteret støttes på EØF-traktatens artikel 100 A?", III/5327/91, august 1991.

Myndighederne ville ikke uden videre være i stand til at anvende en sådan europæiseret brugsmodelret ensartet, effektivt og uden yderligere personale - og administrativ indsats.

For selvstændige opfindere og industrivirksomheder kunne en sådan - ganske vist europæiseret, men stadig nationalt forvaltet - ejendomsret være ulig mindre attraktiv end en virkelig EU-ret. For brugerne drejer det sig om enkelhed, gennemsigtighed og retssikkerhed.

Man kunne derfor også overveje *at tilstræbe en fælles ejendomsret inden for brugsmodelbeskyttelse i form af en forordning*. En sådan EU-dækkende ejendomsret ville gælde umiddelbart i alle medlemsstater.

På den måde ville det være muligt at skabe en ejendomsrettighed gældende for et område, der dækker alle medlemsstater,

- ved indgivelse af én ansøgning hos én fælles myndighed
- ved én enkelt procedure
- i henhold til én lovgivning.

Dermed ville man kunne opnå, at den grænseoverskridende handel og konkurrence inden for EU med produkter, der er et resultat af opfindelsen, ligesom den med den nationale handel og konkurrence ville være underlagt stadig færre hindringer og forvridninger.

4. Kombination af indbyrdes tilnærmelse af lovgivningen og indførelse af en fælles ejendomsret

Integrationen af det fælles marked er en proces, der endnu ikke er afsluttet. Der vil i den nærmeste fremtid stadig findes virksomheder, som har behov for en brugsmodel, men som begrænser deres aktiviteter til regionale markeder. Netop de små og mellemstore virksomheder, som en harmonisering har særlig betydning for, vil i begyndelsen kun have en begrænset interesse i at dække hele det fælles marked.

Man kan derfor også forestille sig en kombination af forskellige muligheder for at tilpasse et fremtidigt system bedre til behovene på det indre marked. Som i forbindelse med varemærke- og mønsterreglerne kunne man kombinere den indbyrdes tilnærmelse af national ejendomsret ved hjælp af et direktiv og indførelsen af en EU-dækkende ejendomsret ved hjælp af en forordning.

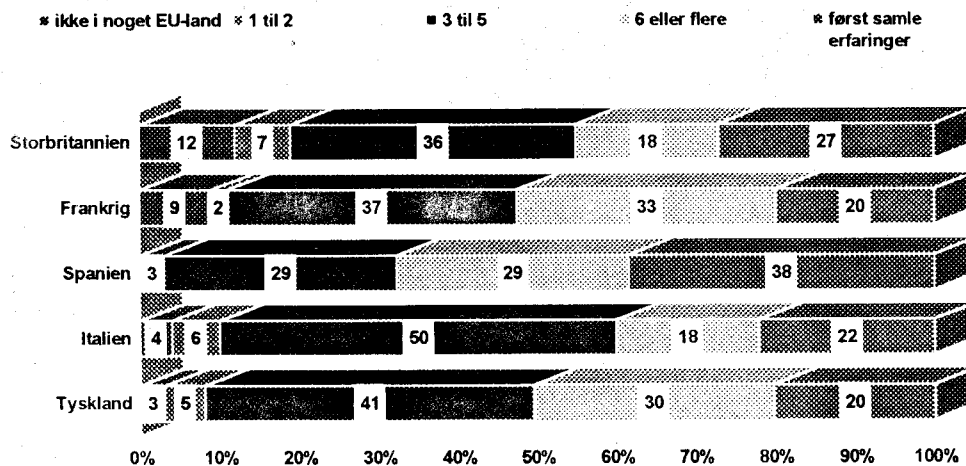
Dermed ville der opstå 15 harmoniserede nationale brugsmodelsystemer med et overordnet fælles brugsmodelsystem. Ansøgerne ville dermed have mulighed for at vælge mellem en eller flere rent nationale ejendomsrettigheder og en EU-dækkende ejendomsret, som dækker hele EU.

5. Industrivirksomheders og selvstændige opfinderes opfattelse

I en undersøgelse⁸⁸ i Frankrig, Spanien, Tyskland, Storbritannien og Italien giver industrivirksomhederne og de selvstændige opfindere i svarene på spørgsmålet om, i hvor mange EU-lande de ville ansøge om brugsmodelbeskyttelse, såfremt denne mulighed var til stede, tydeligt udtryk for deres økonomiske interesse i brugsmodelbeskyttelsen.

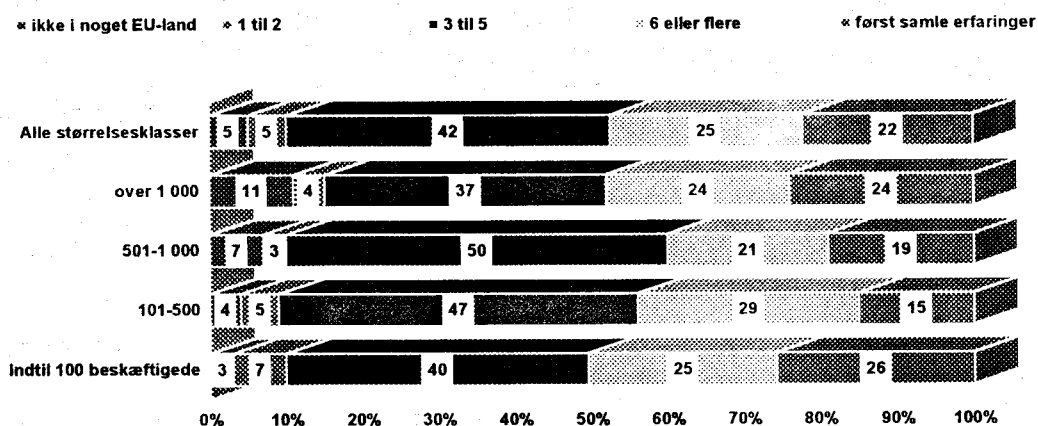
Antal ansøgningslande, forudsat at der inden for EU eksisterede en fælles brugsmodelbeskyttelse

efter udvalgte EU-lande (i procent):

⁸⁸ Ifo-Institut, G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.10.

Efter virksomhedsstørrelse (i procent):

Kilde: ifo-institutets undersøgelser i udvalgte EU-lande 1993. Europa-Kommissionens beregninger.

Kun en meget lille andel (5%) ville ikke indgive ansøgninger i et EU-land. Hovedvægten i besvarelserne ligger på 3-5 lande (42% af de adspurgte), mens 25% sågar ville indgive ansøgninger i 6 eller flere lande, og 22% endnu ikke havde besluttet sig og først ønskede at samle erfaringer.

6. Patentagenters opfattelse

En rundspørge blandt patentagenter i Tyskland, Frankrig, Storbritannien og Spanien om den fremtidige udformning af brugsmodelbeskyttelsen gav følgende billede⁸⁹:

*Evaluering af de retlige udformningsmuligheder (udvalgte EU-lande)**

		For ... % af de adspurgte har de retlige muligheder følgende betydning							
		Tyskland		Spanien		Frankrig		Storbritan	
		a)	b)	a)	b)	a)	b)	a)	b)
Fælles EU-brugsmodel-ret	vigtigt	77	69	100	67	50	75	50	50
	mindre vigtigt	23	31		33	50	25	50	50
	respondenter	17	16	3	3	6	4	6	4
Harmonisering af nationale bestemmelser	vigtigt	78	71	100	100	50	50	100	100
	mindre vigtigt	22	29			50	50		
	respondenter	9	7	3	4	4	2	5	5
Harmonisering og standardisering	vigtigt	79	74	87	88	85	69	71	83
	mindre vigtigt	21	26	13	12	15	31	29	17
	respondenter	98	68	31	24	20	16	34	29
Renoncering på indbyrdes tilnærmelse af ejendomsrettighederne	vigtigt			33	25	17	25	40	14
	mindre vigtigt	100	100	67	75	83	75	60	86
	respondenter	16	9	3	4	4	6	7	5

*) Flere angivelser var her tilladt.

a) Små og mellemstore virksomheder (SMV)

b) Store virksomheder

Kilde: ifo-institutets undersøgelser blandt patentagenter i udvalgte EF-lande 1992.

Inden for rammerne af denne undersøgelse var man naturligvis særlig interesseret i at få patentagenterne i de fire undersøgte medlemsstater til at angive, hvilken af de forskellige juridiske udformningsmuligheder de ville foretrække på baggrund af beskyttelsesbehovet hos de virksomheder, de rådgav. Ved som svarmuligheder at angive "vigtigt" eller "mindre vigtigt" (i stedet for ja/nej) skulle der åbnes mulighed for at foretage en prioritering af de forskellige valgmuligheder. Evalueringen af spørgeskemaerne har imidlertid vist, at langt størstedelen af de adspurgte agenter har foretrukket indførelsen af en fælles EU-brugsmodelret og samtidig harmoniseringen af nationale bestemmelser.

⁸⁹ Ifo-Institut, G. Weitzel, "Pilotstudie - Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes", kapitel D, 2.7, S.30.

I henhold til resultaterne af rundspørgen er der i de fire undersøgte EU-lande kun få patentagenter, der mener, at det er tilstrækkeligt enten at indføre en fælles EU-brugsmodelret eller en harmonisering af de nationale bestemmelser. Disse meget tydelige resultater er bemærkelsesværdige og endda overraskende. Tilsyneladende ville eller kunne et stort antal patentagenter ikke lægge sig fast på en *enkelt* strategi, idet de i så fald muligvis kun havde varetaget en bestemt ansøgergruppes interesser. Som følge heraf kan man ud fra resultaterne af rundspørgen heller ikke konstatere om en evaluering efter virksomhedsstørrelse giver forskellige resultater, f.eks. i form af, at større virksomheder snarere tilstræber en EU-brugsmodel, hvorimod mindre virksomheder foretrækker en indbyrdes tilnærmelse af nationale bestemmelser. I henhold til svarene fra de adspurgte patentagenter skal begge muligheder tilsyneladende stå til rådighed samtidig. Der hersker i øvrigt i vid udstrækning enighed om dette spørgsmål i de fire undersøgte EU-lande.

Den indbyrdes tilnærmelse af de nationale beskyttelsessystemer er således efter Kommissionens opfattelse ganske vist en første formiftig forbedring af den nuværende situation, men den fjerner ikke alle eksisterende ulemper. Efter Kommissionens nuværende opfattelse forekommer det desuden nødvendigt at undersøge, om

- *den gensidige anerkendelse af de harmoniserede nationale ejendomsrettigheder eller*
- *indførelsen af en EU-dækkende ejendomsret eller*
- *en kombination af indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne og indførelse af en fælles brugsmodel*

er foranstaltninger, der bidrager effektivt til, at den grænseoverskridende handel og konkurrence i EU med produkter, der er resultater af en opfindelse, ændres og fordrejes i stadig mindre omfang.

B. Nødvendige principper for en indholdsmæssig udformning af brugsmodelbeskyttelsen på EU-plan

Med udgangspunkt i et behov for en harmonisering af brugsmodelbeskyttelsen og et ønske om at udforme det indre marked optimalt fremlægges et tostrengt system bestående af en pakke med nationale brugsmøller og en EU-brugsmølle, der udgør en virkningsfuld kombination af de til rådighed værende instrumenter.

Under hensyntagen til de eksisterende systemers økonomiske relevans, ændringerne af innovationsaktiviteten på det indre marked og det økonomiske behov for et sådant beskyttelsessystem er det blevet konstateret, at et fremtidigt beskyttelseskoncept, der skal sikre, at det indre marked virkeliggøres og fungerer, skal udvise følgende karakteristika:

- beskyttelse af tekniske opfindelser med små udviklingsspring
- beskyttelse af tekniske opfindelser med kort levetid
- en ejendomsret, der kan opnås hurtigt
- en ejendomsret, der kan opnås let
- en ejendomsret, der kan opnås billigt
- hurtig offentliggørelse og dermed hurtig informering af offentligheden.

Den indholdsmæssige udformning af et fremtidigt brugsmodelsystem skal - afpasset efter målsætningen om virkeliggørelse af det indre marked - dække de reelle behov uden at gå ud over disse. Kommissionen er derfor gået ud fra de allerede eksisterende systemer og har undersøgt, om de ville egne sig til at blive anvendt ved en fremtidig regulering på EU-plan.

1. Grundmodellen

Tolv af femten medlemsstater har en brugsmodelbeskyttelse, der trods meget forskellige udformninger indeholder fælles træk, der muligvis kan tjene som grundlag for en brugsmodel på EU-plan.

De forskellige brugsmodelordninger er reelt en *ejendomsret til tekniske opfindelser, der supplerer patentretten og registreres, uden at nyheden og den opfinderiske indsats prøves*. Inden forskellene i de enkelte nationale ordninger kan tages op til behandling, må Kommissionen derfor undersøge, om disse fælles træk kan danne grundlag for en fremtidig regulering af brugsmodelbeskyttelsen på EU-plan, eller om der bør foretages en ny regulering, der afviger herfra.

I den forbindelse kunne man overveje at indføre *en beskyttelse af den tekniske form* i stedet for en opfindelsesbeskyttelse, at lade *registreringen bortfalde* og/eller kræve en *prøvning af beskyttelsesbetingelserne, før ejendomsretten meddeles*.

a) Form- eller opfindelsesbeskyttelse?

Med henblik på at opfylde målsætningen har Kommissionen undersøgt, om en fremtidig brugsmodelret på EU-plan skal beskytte den *tekniske form* eller den *tekniske opfindelse*. Dette er ikke kun en fastlæggelse af beskyttelsesgenstanden, men fremfor alt et grundlæggende valg af et bestemt beskyttelsessystem.

I forbindelse med sammenligningen af de forskellige nationale beskyttelseskoncepter har det for mange landes vedkommende vist sig at være vanskeligt at bestemme beskyttelsesgenstanden nøjagtigt⁹⁰. I lande som Italien og Portugal er beskyttelsen bundet så stærkt til

⁹⁰ Se bilag 1, sammenlignende studie af retsforholdene, kapitel A, 2.

en rumlig form, at det vil kræve en afgørelse og en fortolkning at bestemme opfindelsen som beskyttelsesgenstanden. Man kan derfor overveje, om ikke det funktionelle produkt i sig selv kunne være beskyttelsesgenstand i en fremtidig ordning.

I brugsmodebeskyttelsens historie har der faktisk i nogle lande været perioder, hvor det ikke var opfindelsen, men den deraf resulterende genstand, der var beskyttet⁹¹.

Uanset hvilken holdning man så end har til kravet om den rumlige form, er det under alle omstændigheder en genstands funktionalitet og ikke dens udseende, der beskyttes. Sidstnævnte beskyttes inden for rammerne af lovgivningen om mønstre eller ophavsretten. Funktionaliteten er i den forbindelse noget ikke-håndgribeligt som en læren om teknisk behandling eller løsningen af et teknisk problem. En ophavsretlig beskyttelse af funktionelle genstande udgør en undtagelse, idet der stilles krav om originalitet eller kreativitet.

En senere begrænsning af brugsmodebeskyttelsen i form af et rumlighedskrav berører beskyttelsesbetingelserne, ikke beskyttelsesgenstanden. Det er i reglen ikke muligt at anvende en ophavsretlig beskyttelse eller indordne forholdet under lovgivningen om industrielle mønstre. Den eneste sagligt korrekte løsning synes derfor at være, at man anvender opfindelsesbegrebet på denne funktionalitet.

Det forekommer derfor nødvendigt at lade brugsmodebeskyttelsen på EU-plan beskytte den tekniske opfindelse

b) Registrering

I alle medlemsstater med brugsmodebeskyttelse er der fastsat en registrering. I Storbritannien afviste man at indføre et sådant beskyttelseskoncept, og i den forbindelse blev det især fra industriens side fremført, at en sådan ejendomsret ville skabe en betydelig retsuskkerhed, da der ville opstå et stort antal uprøvede, men registrerede ejendoms-

⁹¹ F.eks. tog lovgivningsmagten i Tyskland på et tidligere tidspunkt et skridt tilbage, idet man erklærede, at beskyttelsen i lovgivningen gjaldt tanken om den rumlige form, som den var fastholdt i arbejdsredskaber eller brugsgenstande. I mellemtiden er det igen selve den tekniske opfindelse, der er beskyttet i Tyskland.

rettigheder, der hverken gav indehaveren eller tredjemand definitive rettigheder⁹². Efter den britiske regerings mening kunne denne retsusikkerhed ikke afhjælpes blot ved at forkorte løbetiden til ti år.

Man kunne derved overveje at lade registreringen falde bort for at undgå de anførte ulemper. Derved ville man imidlertid skabe en endnu større risiko for retsusikkerhed for opfinderen end ved registreringen af uprøvede ejendomsrettigheder. Det ville i så fald blot være meget vanskeligt at rekonstruere, hvem der hvornår havde opnået beskyttelse for hvilken opfindelse. Det ville således være betydeligt vanskeligere at håndhæve sin juridiske ret.

På den anden side skal man ikke regne med, at det vil vælte frem med uprøvede ejendomsrettigheder, blot fordi et sådant system indføres. I de medlemsstater, der har et sådant brugsmodelsystem, findes der et afbalanceret forhold mellem brugsmodeller og patenter, da retssikkerheden i forbindelse med brugsmodeller er begrænset som følge af, at der ikke finder en indledende prøvning sted. I mange tilfælde giver patenter således en mere effektiv beskyttelse. I de fleste medlemsstater undersøges opfindelsernes beskyttelighed ved registreringen desuden i det mindste "a vista", hvormed der altså kobles et groft filter ind, der forhindrer en registrering af alle opfindelser.

Registreringen gør det samtidig muligt for indehaveren at lade sin ejendomsret komme til udtryk på en mere effektiv måde. I modsætning til genstande, der er beskyttet på grund af deres ydre form, kan tredjemand hyppigt ikke umiddelbart se, at en opfindelse er en beskyttet genstand, hvorfor netop registreringen med den iboende mulighed for at henvise hertil gør denne beskyttelsesform mere attraktiv. Den offentliggørelse, der er forbundet med registreringen, skal samtidig sørge for, at offentligheden informeres hurtigere, hvormed innovationsaktiviteterne i tilknytning hertil fremmes.

Det forekommer derfor nødvendigt, at lade en registrering indgå i en fremtidig regulering af brugsmodelbeskyttelsen på EU-plan.

⁹²

Hvidbog: Intellectual Property and Innovation, Presented to Parliament by the Secretary for Trade and Industry by Command of Her Majesty, april 1986, nr. 3.6.

c) Prøvning af om beskyttelsesbetingelserne opfyldes

En af de væsentligste årsager til, at denne beskyttelsesform blev afvist i Storbritannien, var, at der ikke foretages prøvning af nyheden og opfindeshøjden⁹³. Det kan dog heller ikke benægtes, at en prøvning af beskyttelsesbetingelserne ville øge retssikkerheden betydeligt. Det var også grunden til, at Japan, der har en brugsmodebeskyttelse, der udnyttes meget intensivt, ved indførelsen valgte på dette punkt at afvige fra det tyske forbillede og fastsætte en prøvning af beskyttelsesbetingelserne som forudsætning for registreringen⁹⁴.

Prøvningen fører imidlertid på grund af prøvningsgebyrerne til en betydelig forhøjelse af omkostningerne samt til en betydelig forlængelse af den periode, der går forud for registreringen af ejendomsretten. Som undersøgelsen af brugsmodebeskyttelsens økonomiske relevans har vist, er der inden for EU et stort behov for en ejendomsret, der kan opnås hurtigt og billigt⁹⁵. Den hurtige procedure og de lave omkostninger blev hyppigst angivet som grunde til at indgive brugsmodeansøgninger.

I en rundspørge i Forbundsrepublikken Tyskland om erhvervslivets innovationsaktiviteter⁹⁶ kunne man konstatere en reduceret ansøgningsaktivitet i forbindelse med patenter. Ca. 55% af de adspurgte virksomheder anså den efter deres mening alt for lange prøvningsperiode som en væsentlig grund til, at ansøgningsaktiviteten var faldet. Det er primært de små virksomheder, som er utilfredse med den lange behandlingstid, og som derfor undlader at indgive ansøgninger, selv om de pågældende opfindelser ser ud til at have gode chancer for at blive patenteret.

De lave omkostninger er især et incitament til at indgive brugsmodeansøgninger, når opfindelsens økonomiske værdi ikke rigtigt kan vurderes. Det kan være forbundet med store økonomiske risici at anvende opfindelser i nye produkter eller fremgangsmåder, da indsatsen på markedet ofte ikke krones med held. Når der er tale om opfindelser, hvis succes på markedet er forbundet med store usikkerhedsmomenter, er de lave

⁹³ Hvidbog: Intellectual Property and Innovation, Presented to Parliament by the Secretary for Trade and Industry by Command of Her Majesty, april 1986, nr. 3.6.

⁹⁴ Guide to Patents and Utility Models in Japan, kapitel I, s. 12, punkt 4 (ii).

⁹⁵ Se kapitel II, Behovet for EU-foranstaltninger vedrørende brugsmodebeskyttelse.

⁹⁶ ifo-institut, Träger og Seyler i "Probleme des deutschen Patentwesens im Hinblick auf die Innovationstätigkeiten der Wirtschaft (insbesondere kleiner und mittlerer Unternehmen) und Vorschläge zu deren Lösung", Schlußbericht, maj 1989.

ansøgningsomkostninger i forbindelse med brugsmodelbeskyttelsen derfor udslagsgivende ved valget af beskyttelsesinstrument.

Det er især små og mellemstore virksomheder, der har vanskeligt ved at forudse de fremtidige afsætningsmuligheder for nye produkter og dermed også opfindelsernes værdi, idet de kun i utilstrækkelig grad har oplysninger til rådighed fra markedsundersøgelser og -analyser. Store virksomheder kan bedre støtte sig til afprøvede planlægnings- og prognoseinstrumenter, som ganske vist ikke helt kan forhindre, at nye produkter bliver en fiasko, men som i det mindste kan begrænse risikoen delvis. Hvis man ved indgivelsen af brugsmodelansøgningen gør brug af en patentagent, løber der som ved patentansøgninger rådgivningsomkostninger på, men der trækkes i forbindelse med brugsmodeller sjældnere på patentagenternes ekspertise end i forbindelse med de komplicerede patentansøgninger. Desuden er ansøgningsgebyrerne betydeligt lavere, idet beskyttelsesbetingelserne ikke prøves.

Hvis der blev indført en indledende prøvning, ville man ganske vist opnå en bedre retssikkerhed, men man ville samtidig give afkald på at kunne opnå disse ejendomsrettigheder hurtigt og billigt. De positive erfaringer, som man gennem mange år har gjort i de lande, hvor denne ejendomsret findes, viser samtidig, at den lavere retssikkerhed kun har få praktiske konsekvenser⁹⁷.

Dertil kommer, at brugsmodelbeskyttelsen kun ville adskille sig fra patentbeskyttelsen, hvis førstnævntes opfindelseshøjde blev begrænset. Dermed ville brugsmønstrebeskyttelsen miste betydning i forhold til patentet, idet den blot ville være et udvidet patent, der for størstedelens vedkommende havde samme dækning og kunne integreres fuldstændigt i patentretten⁹⁸. De dermed forbundne omkostningsmæssige ulemper og lange prøvningstider kan således ikke undgås.

⁹⁷ Bulletin nr. 21 udgivet af Union of European Practitioners in Industrial Property, marts 1992, s. 9.
⁹⁸ Disse forhold har fået den japanske regering til at lade prøvningen af beskyttelseskravene bortfalde.

Endelig kan retssikkerhedskriteriet også dækkes ind ved at begrænse brugsmodelbeskyttelsens løbetid i forhold til patentets⁹⁹ og ved at kræve en prøvning af beskyttelsesbetingelserne gennemført ved en krænkelse heraf. En prøvning af beskyttelsesbetingelserne ville ikke være i overensstemmelse med ønsket om en hurtig og billig brugsmodelbeskyttelse og ville bidrage til at reducere især mindre og mellemstore virksomheders innovationsaktivitet.

Det forekommer derfor ikke hensigtsmæssigt at stille krav om en prøvning af beskyttelsesbetingelserne før registreringen.

d) Grundstrukturen

Den grundstruktur for brugsmodelbeskyttelsen, der præsenteres her og udgør en ejendomsret til *tekniske opfindelser*, som *supplerer patentretten*, og som *registreres uden prøvning af nyheden og den opfinderiske indsats*, skal danne grundlag for foranstaltninger på EU-niveau.

De beskyttelsessystemer, der er blevet indført i de senere år, følger denne model¹⁰⁰ og bekræfter dermed, at modellen fungerer. I Storbritannien, som på nuværende tidspunkt ikke har et sådant beskyttelsessystem, er en række patentagenter¹⁰¹ blevet spurgt, hvordan de virksomheder, de rådgiver, stiller sig til en (national) indførelse af en brugsmodelbeskyttelse for tekniske opfindelser, der kræver en ansøgning (registrering), men ikke en prøvning af nyheden og opfindelseshøjden.

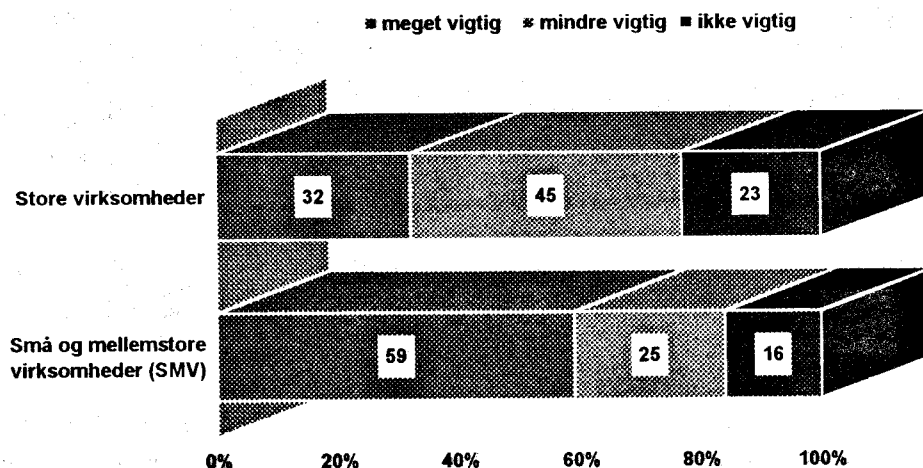
⁹⁹ Dette er tilfælde i alle medlemsstater, hvor denne beskyttelsesform findes.

¹⁰⁰ Irland, Danmark, Grækenland, Nederlandene, Østrig.

¹⁰¹ ifo-Institut, G. Weitzel, "Pilotstudie - Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes", kapital D, punkt 2.7.1, s. 32.

Økonomisk behov for indførelse af en registreret brugsmodelbeskyttelse i Storbritannien
for tekniske opfindelser uden prøvning af nyheden og den opfinderiske indsats

efter virksomhedsstørrelse (i procent):

Kilde: ifo-Institutets rundspørge blandt patentagenter i udvalgte EF-lande 1992.

Knap 60% af de adspurgte britiske patentagenter anser indførelsen af en sådan ejendomsret for "meget vigtig" for små og mellemstore virksomheder (32% for store virksomheder) og kun 16% går ud fra, at en sådan "ny" ejendomsret ikke er vigtig, dvs. uundværlig for denne virksomhedskategori. Dermed går et flertal af de adspurgte ind for en brugsmodel, der primært skal indføres i de små virksomheders interesse.

2. Andre bestemmelser

Der forekommer betydelige forskelle i de eksisterende brugsmodelsystemer med hensyn til *opfindeshøjde, krav til rumlig form, udelukkede opfindelser, nyhed, industriel udnyttelighed, meddelelsesprocedurer, ejendomsretlig virkning, overdragelse, beskyttelsesperiode, krænkelse og dobbeltbeskyttelse*. Kommissionen har derfor undersøgt, hvilke bestemmelser der kan anvendes ved en regulering på EU-plan.

a) Opfindelseshøjde

En af de væsentligste forskelle i de eksisterende brugsmodelsystemer er de krav, der stilles til opfindelseshøjden. Mens der ved en del af ejendomsrettighederne kræves *samme opfindelseshøjde* som ved patentet, er flertallet af de eksisterende ejendomsrettigheder kendetegnet ved en *begrænset opfindelseshøjde*. Man kan derfor også beskytte opfindelser, der har en lavere opfindelseshøjde end den, der kræves for patenter¹⁰². Dermed kan man beskytte et større *vertikalt bånd*¹⁰³ af opfindelser end med patentretten. Erfaringen i de lande, der har denne beskyttelsesform, viser netop, at en betydelig teknisk videreudvikling kan henføres til de små opfindelser.

I Tyskland og Japan, som begge fremviser høje registreringstal på patent- og brugsmodelområdet, kan faldet i ansøgningsaktiviteten på patentområdet bl.a. føres tilbage til et faldende antal patenterbare tekniske opfindelser¹⁰⁴. På grund af den stadigt voksende innovationskonkurrence tager den tekniske udvikling mere og mere form af "Continuous Improvement"¹⁰⁵.

Opfindelser med lavere opfindelseshøjde er på grund af deres nytteværdi hyppigt også af stor værdi for erhvervslivet, således at "mindre" opfindelser ikke nødvendigvis økonomisk set er mindre relevante end opfindelser med samme opfindelseshøjde som patenter¹⁰⁶. Innovationsgraden ved disse opfindelser er derfor under visse omstændigheder lige så stor som ved patenterbare opfindelser, men opfindelserne kan ikke beskyttes. Som det blev konstateret i forbindelse med undersøgelsen af brugsmodelbeskyttelsens økonomiske relevans, må det antages, at betydningen af den "almindelige" videreudvikling af teknikken i fremtiden fortsat vil øges i forhold til betydningen af den "ualmindelige"¹⁰⁷.

¹⁰² Se bilag 1, sammenlignende studie af retsforholdene, kapital A, 3 b) - opfinderisk indsats.

¹⁰³ På den anden side begrænser beskyttelsesbetingelser, som f.eks. den rumlige form, det horisontale bånd.

¹⁰⁴ Tyskland: ifo-Institut, Träger und Seyler in "Probleme des deutschen Patentwesens im Hinblick auf die Innovationstätigkeiten der Wirtschaft (insbesondere kleiner und mittlerer Unternehmen) und Vorschläge zu deren Lösung", Schlußbericht, maj 1989, s. 127;

Japan: Diskussion med ekspertgruppe for brugsmodeler i Japan, Tokyo, marts 1992.

¹⁰⁵ ifo-Institut, G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.3.

¹⁰⁶ ifo-Institut, Träger und Seyler, l.c., s. 55, I.

¹⁰⁷ A.I.P.P.I., Annuaire 1986, Importance juridique et économique de la protection des modèles d'utilité, Question 83, Allemagne, P.6, I.1.

I de beskyttelsessystemer, hvor man også beskytter opfindelser med lavere opfindelseshøjde, publiceres opfindelser, der af fortrolighedsårsager normalt ikke ville blive tilgængelig for offentligheden. Dette giver andre opfindere mulighed for at udøve en videregående innovationsaktivitet. Samtidig får de et effektivt instrument til beskyttelse af deres nyudviklinger.

En begrænset opfindelseshøjde fremmer dermed den "almindelige" videreudvikling af teknikken¹⁰⁸. Dette harmonerer godt med de behov, der gør sig gældende i forbindelse med den opfinderiske indsats, der hele tiden er i udvikling. Det kan derfor ikke undre, at franske og belgiske interessegrupper¹⁰⁹ - altså netop de lande, der hidtil ikke har tilladt en lavere opfindelseshøjde - allerede i 1986 gik ind for indførelsen af en brugsmodelbeskyttelse, der stiller lavere krav til opfindelseshøjden end patentet¹¹⁰. At dømme efter de hidtidige ansøgningstal er beskyttelsessystemerne med begrænset opfindelseshøjde desuden langt mere foretrukket¹¹¹ end dem, der kræver samme opfindelseshøjde som ved patentet. Dette indtryk bekræftes af rundspørger blandt industrivirksomheder, selvstændige opfindere og patentagenter¹¹².

Når der på EU-niveau træffes foranstaltninger vedrørende brugsmodelbeskyttelse, forekommer det derfor nødvendigt at holde sig til en i forhold til patentet begrænset opfindelseshøjde. Det vil i den forbindelse være nødvendigt at finde en formulering af afgrænsningen af patent og brugsmodel, der er lige let at anvende for brugere, konkurrenter og dommere i misligholdelsessager.

b) Krav om rumlig form

Ved sammenligningen af medlemsstaternes forskellige nationale ordninger har det vist sig, at der inden for de eksisterende brugsmodelsystemer findes en særlig beskyttelsesgruppe,

¹⁰⁸ A.I.P.P.I., P.6, I.1.

¹⁰⁹ Repræsentanterne for den franske og den belgiske landegruppe i A.I.P.P.I.

¹¹⁰ A.I.P.P.I., Annuaire 1986, Importance juridique et économique de la protection des modèles d'utilité, Question 83, France, P. 81: "Le modèle d'utilité n'a pas à être soumis au même degré d'activité inventive que le brevet, mais il doit remplir d'autres conditions que celle d'activité inventive".

¹¹¹ Sammenlign kapitel II, C, 1,a,b - Nationale og grænseoverskridende ansøgninger.

¹¹² ifo-Institut, G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.6; ifo-Institut, G. Weitzel, "Pilotstudie - Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes", kapitel D 2.7.2.

der kræver, at opfindelsen har en tredimensional form, den rumlige form. Det græske "*brugscertifikat*", det spanske "*modelo de utilidad*", det portugisiske "*modelo de utilidade*" og det italienske "*brevetto per modelli di utilità*" hører ind under denne gruppe.

Kravet om rumlig form skyldes brugsmodellovgivningens oprindelseshistorie og oprindelsestidspunkt¹¹³, og at brugsmodelbeskyttelsen historisk begrænser sig til arbejdsredskaber og brugsgenstande. Oprindeligt ville man give de mange selvstændige opfindere, håndværksvirksomheder og små industrivirksomheder mulighed for let at opnå en beskyttelse af deres enkle tekniske fornyelser - en beskyttelse, der skulle svare til disse fornyelsers tekniske og økonomiske betydning. Da dette område hverken var dækket af mønstre eller patenter, skulle indførelsen af denne ejendomsret ikke blot aflaste patentmyndigheden, men lukke et hul i beskyttelsessystemet¹¹⁴. Med henblik på at aflaste patentmyndigheden effektivt drøftede man allerede dengang muligheden af at udvide brugsmodelbeskyttelsen til alle opfindelser¹¹⁵. Grunden til, at lovgivningsmagten ikke desto mindre besluttede sig for at indføre den rumlige form, var, at de små opfindelser på det tidspunkt i langt overvejende grad var produkter, altså opfindelser der var fastholdt fysisk i genstande. Desuden skulle brugsmodelbeskyttelsen kun finde anvendelse på enkle opfindelsesgenstande¹¹⁶. Komplicerede tekniske opfindelser, der ikke uden videre var forståelige for almenheden og dommeren i krænkelssager, skulle underkastes en indledende prøvning og dermed være underlagt patentbeskyttelse¹¹⁷.

¹¹³ Beier, Gebrauchsmusterreform auf halbem Wege: Die überholte Raumform, GRUR 1986, Heft 1, s. 1ff, s. 3, venstre spalte.

¹¹⁴ Beier, l.c. s. 3, venstre spalte. Asendorf, Herkunft und Entwicklung des Raumformerfordernisses im Gebrauchsmusterrecht, GRUR 1988, Heft 2, s. 88ff., s. 84, punkt 3.

¹¹⁵ Stenographische Berichte über Verhandlungen der Enquête im Betreff der Revision des Patentgesetzes vom 25. Mai 1887, fodnote 15 i Beier, Gebrauchsmusterreform auf halbem Wege: Die überholte Raumform, GRUR 1986, Heft 1, s. 1ff, s. 4, venstre spalte.

¹¹⁶ Beier, l.c. s. 4, højre spalte.

¹¹⁷ Asendorf, Herkunft und Entwicklung des Raumformerfordernisses im Gebrauchsmusterrecht, GRUR 1988, Heft 2, s. 83ff, s. 88, punkt VI. I henhold til Asendorf opstod kravet om rumlig form som følge af Kohlers kritik af, at mønsterretten blev opdelt i smagsmønstre og brugsmodeller. Bag denne kritik lå Kohlers opfattelse af, at patentretten kun vedrørte anvendelsen af bevægende kraft, hvorimod mønsteret vedrørte den fysiske form som sådan.

Sådan er situationen ikke længere. En opfindelse, der er fastholdt fysisk, er nu om dage ikke nødvendigvis en enkel opfindelse. Således er komplicerede indretninger lige siden slutningen af trediverne blevet tilkendt brugsmodelbeskyttelse i tysk retspraksis¹¹⁸. Samtidig har man længe kunnet finde mange små opfindelser med kort levetid (som brugsmodelbeskyttelsen er konciperet til at dække som supplement til patentbeskyttelsen) i de kategorier, der typisk udelukkes på grund af kravet om rumlig form, herunder

- kemiske stoffer og stoffer uden fast form
 - levneds-, nydelses- og lægemidler
 - elektriske kontakter med rent elektrisk- funktionelle opfindelseskarakteristika samt
 - arbejds- og anvendelsesprocedurer, herunder ny anvendelse af kendte genstande¹¹⁹.
- De grunde, der oprindeligt førte til, at den rumlige form blev indført, dækker dermed ikke længere de nuværende behov¹²⁰.

Det forekommer derfor ikke hensigtsmæssigt at medtage et krav om rumlig form i en fremtidig regulering af brugsmodelbeskyttelsen.

c) Udelukkelse af opfindelser

Den ændrede situation kan ganske vist tjene som begrundelse for, at man fjerner den rumlige form som forældet afgrænsningskriterium¹²¹, men ikke automatisk for, at alle opfindelser får adgang til brugsmodelbeskyttelsen. Kommissionen har derfor undersøgt det *nuværende behov* for brugsmodelbeskyttelse med henblik på at konstatere, om der ikke også nu til dags skulle være bestemte opfindelser, der burde udelukkes fra brugsmodelbeskyttelse.

1). Ikke-beskytbare opfindelser

I alle eksisterende brugsmodelsystemer er der fastsat undtagelser, der i analogi med patentretten opfylder bestemmelserne i Den Europæiske Patentkonvention.

¹¹⁸ Beier, I.c., s. 5, venstre spalte, med yderligere henvisninger i fodnote 22.

¹¹⁹ Beier, I.c., s. 6, venstre spalte.

¹²⁰ Ud over Beier også Olbricht, i Raumformerfordernis, GRUR 1986, s. 435, punkt 3; Bühling i Gebrauchsmusterreform auf halbem Wege: Die überholte Raumform, GRUR 1986, s. 434; anden opfattelse: Fischer og Pietzcker, i Gebrauchsmusterreform auf halbem Weg - Eine Erwiderung -, GRUR 1986, Heft 3, s. 208ff, s. 210, højre spalte.

¹²¹ Fischer, 25 Jahre Patent- und Gebrauchsmusterreform - Ein Rückblick, in GRUR Int. 1989, Heft 9, s. 71ff, s. 722, venstre spalte.

I henhold til artikel 52, stk. 2, i Den Europæiske Patentkonvention anses følgende ikke som opfindelser:

- *opdagelser, videnskabelige teorier og matematiske metoder*
- *æstetiske frembringelser*
- *planer, regler og metoder for samt fremgangsmåder til intellektuel virksomhed, spil eller erhvervsvirksomhed samt datamatprogrammer*
- *metoder til fremlæggelse af information.*

I henhold til Den Europæiske Patentkonventions artikel 53 er følgende opfindelser tillige udelukket fra dækningsområdet:

- *Opfindelser, hvis offentliggørelse eller udnyttelse ville stride mod offentlig orden eller sædelighed, hvilket dog ikke kan begrundes alene med det forhold, at udnyttelsen af opfindelsen er forbudt i alle eller en del af de kontraherende stater ved lov eller administrativ forskrift.*
- *Plantesorter og dyreracer eller i det væsentlige biologiske fremgangsmåder til fremstilling af planter eller dyr; denne bestemmelse finder ikke anvendelse på mikrobiologiske fremgangsmåder eller produkter af sådanne fremgangsmåder.*

Disse undtagelser bør indgå i brugsmodebeskyttelsen på EU-niveau.

2) Stoffer og stoffblandinger

Ud over disse internationalt fastsatte undtagelser har man tidligere flere gange drøftet undtagelser for opfindelser i form af stoffer og fremgangsmåder.

For stoffblandingers vedkommende drejer det sig eksempelvis om tætningsmasse, bygningslim, blandinger af polymere bindemidler, appreturmidler, emulsioner, dispersioner, der anvendes i levnedsmiddel-, lægemiddel- og kosmetikindustrien¹²², samt tekstil, læder- og papirhjælpemidler¹²³. Sådanne produkter produceres hurtigt og kan markedsføres lige så hurtigt. I overensstemmelse hermed er der på dette område behov for en ejendomsret, der kan opnås hurtigt¹²⁴.

¹²² Böhling, Zum Raumformerfordernis bei Gebrauchsmustern, GRUR 1988, Heft 1, s. 15ff, s. 16, højre spalte.

¹²³ Dörries, Zum Raumformerfordernis beim Gebrauchsmuster, GRUR 1987, Heft 9, s. 584ff, s. 589, venstre spalte.

¹²⁴ Dörries, l.c. s. 589, punkt 2.3.

Det samme gælder for *stoffer* - dog ikke stoffer, der har en lang forløbstid, inden de kommer på markedet. Der tænkes her på plantebeskyttelsesmidler og lægemidler samt medicinske virkemidler¹²⁵. Hvis brugsmodelbeskyttelsen skulle begrænses i disse tilfælde, ville denne beskyttelsesform imidlertid blive opsplittet på unødvendig vis. Hvis en ordning, der også tillader beskyttelse af stoffer, i bestemte tilfælde er nyttesløs, må dette ikke føre til, at denne beskyttelsesform nægtes anvendt i alle andre tilfælde, hvor en beskyttelse kunne være fornuftig og nødvendig¹²⁶. Et andet argument, der taler mod, at stoffer og stofblandinger skal være omfattet af ordningen, går på muligheden for en domstolsprøvelse. På grund af opfindelsernes kompleksitet og den manglende indledende prøvning er den pågældende dommer måske ikke i stand til at foretage en prøvning af beskyttelsesbetingelserne i en krænkelsessag. Dette er imidlertid ikke et problem, der udelukkende gælder for denne type opfindelser, idet det på grund af den hurtige tekniske udvikling kan gøres gældende for alle typer innovationsaktivitet. Man kan derfor i dag næppe forlange, at en dommer skal være i stand til at vurdere nyheden og den opfinderiske indsats ved alle typer opfindelser. Dette forhold bør imidlertid ikke føre til, at man afviser at beskytte bestemte opfindelser, men må ganske enkelt blot resultere i, at prøvningen forbedres i tilfælde af en krænkelse, f.eks. ved at der foretages en obligatorisk nyhedsundersøgelse, og ved at prøvningen overlades til eksperter eller patentagenter.

Det forekommer derfor nødvendigt at inddrage stofblandinger i brugsmodelbeskyttelsen. Det er vanskeligt at vurdere, om alle stoffer skal inddrages i brugsmodelbeskyttelsen. Under alle omstændigheder bør stoffer ikke generelt udelukkes blot under henvisning til, at brugsmodelbeskyttelsen ikke er relevant for dette område.

3) Opfindelse i form af fremgangsmåder

Spørgsmålet er vanskeligere at besvare, når det drejer sig om opfindelser i form af fremgangsmåder. De "store", dvs. patenterbare procesopfindelser i form af fremgangsmåder, har allerede bevist deres berettigelse. I de lande, hvor der ikke er fastsat en begrænset opfindelseshøjde¹²⁷, og det således kun er patenterbare fremgangsmåder, der kan beskyttes, diskuteres beskyttelsen af fremgangsmåder slet ikke. I Tyskland og i den senere tid også i Danmark har der imidlertid været ført talrige diskussioner om beskyttelsen af fremgangsmåder i forbindelse med henholdsvis ændringen og indførelsen af

¹²⁵ Dörries, I.C. s. 588, punkt 2.2.

¹²⁶ Anden opfattelse hos Dörries, I.C., s. 588, højre spalte.

¹²⁷ Frankrig, Nederlandene, Belgien.

denne beskyttelsesform, da "mindre" opfindelser i form af fremgangsmåder også ville kunne beskyttes som følge af, at der stilles mindre krav til opfindelseshøjden. De små opfindelser af denne type hører ind under den tekniske viden, man normalt betegner som knowhow. Mange små opfindelser i form af fremgangsmåder resulterer ofte i alt lige fra en forbedring af effektiviteten i produktionscyklusser til en optimering af en bestemt proces¹²⁸. Ofte kan man på det produkt, der senere sendes på markedet, slet ikke se, om den ene eller den anden fremgangsmåde er blevet anvendt ved produktionen. Det kan medføre, at registrerede ejendomsrettigheder til sådanne fremgangsmåder mister deres praktiske relevans, da det vil være meget vanskeligt for rettighedsindehaveren at konstatere en krænkelse. Sådanne opfindelser hemmeligholdes¹²⁹ derfor for at undgå, at konkurrenterne kopierer dem direkte. Man kan på den anden side imidlertid også forestille sig, at små og mellemstore virksomheder samt selvstændige opfindere har en betydelig interesse i at få sådanne processer beskyttet. Endelig kan udbetalingen af et eventuelt vederlag for fremgangsmåder til ansatte inden for storindustrien resultere i en øget innovationsvilje. Argumentet om, at ansøgninger indgives i blind tillid til den beskyttede ejendomsret og derfor kan resultere i en øget efterligning, er ikke overbevisende. I øjeblikket findes der med undtagelse af Irland ingen lande, hvor opfindelser i form af fremgangsmåder kan beskyttes, når der er tale om begrænset opfindelseshøjde. Denne mulighed blev først indført i Irland i august 1992, hvorfor der endnu ikke foreligger praktiske erfaringer hermed.

Den potentielle rettighedshaver, der indgiver en ansøgning i forbindelse med en sådan opfindelse, vil derfor snarere være skeptisk og i tvivlstilfælde foretrække den hidtidige løsning, dvs. hemmeligholdelse. Det er på grund af de manglende erfaringer tillige vanskeligt at vurdere den reelle praktiske relevans. Ansøgningsadfærden i Irland vil givet kunne bidrage til en afklaring af dette spørgsmål.

Spørgsmålet om, hvorvidt opfindelser i form af fremgangsmåder skal udelukkes fra brugsmodelbeskyttelsen, kan derfor ikke vurderes endeligt på nuværende tidspunkt.

¹²⁸ Dörries, l.c., s. 586, højre spalte.

¹²⁹ A.I.P.P.I., Annuaire 1986, Question 83, France, s. 82.

d) Nyhed

Nyheden er et beskyttelseskrav i alle medlemsstater, hvor der findes en brugsmodeleskyttelse. I de fleste ordninger er *den kendte teknik*, altså teknikens standpunkt, i analogi til patentretten afgørende¹³⁰. Der er imidlertid forskellig opfattelse af, hvad man skal forstå ved udtrykket "den kendte teknik". I henhold til den patentretlige definition i Den Europæiske Patentkonventions artikel 54, stk. 2, omfatter den kendte teknik alt, hvad der er blevet almindelig tilgængeligt gennem skrift, foredrag, udnyttelse eller på anden måde forud for den europæiske patentansøgnings indleveringsdag. Denne *internationalt kendte teknik* har dannet grundlag for definitionen af nyhed i ni medlemsstater. I Spanien er offentliggørelser¹³¹ kun nyhedsskadelige inden for Spaniens område¹³². Dermed er det kun den *nationalt kendte teknik*, der er afgørende. I Tyskland er det kun tilgængeliggørelse i skrift, der er nyhedsskadelig¹³³. En månedlig offentliggørelse er i modsætning til opfattelsen i patentretten ikke skadelig. Tilgængeliggørelsen i skrift bemærkes på verdensplan, mens udnyttelsen begrænses til lovens anvendelsesområde. I Portugal er den kendte teknik ganske vist geografisk set international, men saglig set begrænset på den måde, at vurderingen skal finde sted i relation til sagkyndige specialisters viden og udnyttelse¹³⁴. I Portugal og Tyskland er der således - ganske vist i forskellig udformning - tale om en *begrænset, internationalt kendt teknik*.

I forbindelse med en fremtidig europæisk ordning, der netop går ud fra, at det indre marked skal virkeliggøres og fungere og dermed fra, at markederne skal integreres, er det ikke ønskeligt at begrænse nyheden geografisk til en medlemsstats område. Da der imidlertid er tale om en ejendomsret, der registreres uden prøvning af beskyttelsesbetingelserne, kan en absolut nyhed, der er rettet ind efter den internationalt kendte teknik¹³⁵, løbe ind i vanskeligheder. Rettighedshaveren eller tredjemand vil have vanskeligt ved at konstatere, om den opfindelse, der ligger til grund herfor, allerede er en del af den *kendte teknik*.

130 Portugal er en undtagelse, se bilag 1, sammenlignende studier af retsforholdene, kapitel A, 3 a) Opfindelsens nyhed.

131 Hvis en opfindelse gøres tilgængelig for offentligheden, taler man om offentliggørelse.

132 Artikel 145, stk. 1, i den spanske patentlov.

133 § 3, stk. 1, i den tyske brugsmodeellov.

134 Artikel 37 - eneste paragraf - sammenholdt med artikel 51 i den portugisiske patentlov.

135 På mødet i Union of European Practitioners in Industrial Property i marts 1992 var der flertal herfor, Bulletin nr. 21, marts 1992, punkt 3.

Brugsmodelbeskyttelsen var traditionelt begrænset til de nationale markeder og dermed til de enkelte medlemsstaters område. På grund af det indre marked, der er ved at vokse frem, er disse markeder blevet udvidet, således at de går ud over de nationale grænser. Man kunne derfor overveje at indføre et nyhedsbegreb, der med udgangspunkt i den kendte teknik begrænses til EU's område.

Desuden skulle offentliggørelser af tilgrundlæggende opfindelser, der finder sted før indgivelse af ansøgninger herfor ikke være nyhedsskadelige i de tilfælde, hvor de er foretaget af opfinderen eller dennes efterfølger eller er en følge af en misbrugshandling over for indehaveren eller dennes efterfølger. Denne beskyttelsesfrist for nyheder, der er udformet i analogi med artikel 8 i forslaget til en EF-mønsterforordning, bør fastsættes til 12 måneder.

Det forekommer hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i et nyhedsbegreb, der er rettet ind efter den kendte teknik og ikke er begrænset til en medlemsstats område. Desuden bør der i analogi med artikel 8 i EF-mønsterforordningen fastsættes en beskyttelsesfrist på 12 måneder for nyheder.

e) Industriel udnyttelighed

I øjeblikket gælder den industrielle udnyttelighed ikke som beskyttelsesbetingelse i Italien, Spanien og Portugal¹³⁶. I disse lande kan man i stedet finde begrebet nyttighed. Det skyldes i første række, at der i disse beskyttelsessystemer indgår et udpræget krav om rumlig form. Kravet om nyttighed er i den forbindelse et nødvendigt og velegnet karakteristikum ved afgrænsningen i forhold til beskyttelse af formen som sådan¹³⁷. I disse tilfælde er det ikke nødvendigt at lade den industrielle udnyttelighed gælde som beskyttelsesbetingelse, da den qua sin natur er en del af en opfindelse, der kommer til udtryk i en rumlig form¹³⁸. Sagen forholder sig anderledes, hvis brugsmodelbeskyttelsen kan bruges til alle opfindelser, og hvis der ikke stilles krav om rumlig form. I så fald er en afgrænsning i forhold til beskyttelsen af formen ikke nødvendig. Derimod fremgår den industrielle udnyttelighed i disse tilfælde ikke umiddelbart af opfindelsen, da man kan

¹³⁶ Bilag 1, sammenlignende studie af retsforholdene, kapitel A, 3d) Industriel udnyttelighed.

¹³⁷ Segade, i GRUR Int. 1988, Hef 2, s. 99ff., s. 113.

¹³⁸ Denne opfattelse bestyrkes af udviklingen i Tyskland, hvor den industrielle udnyttelighed blev indført som beskyttelsesforudsætning på det tidspunkt, hvor kravet om rumlig form blev reduceret.

forestille sig, at opfindelser uden rumlig form, som f.eks. en elektrisk kontakt, først skal skabes, inden den kan markedsføres. Den industrielle udnyttelighed er derfor efter Kommissionens mening nødvendig for, at man kan skabe en forbindelse mellem abstrakt opfindelsesbeskyttelse og praktisk anvendelighed.

I forbindelse med EU-foranstaltninger vedrørende brugsmodelbeskyttelse bør man således afstå fra at anvende nyttighedskravet og indføre den industrielle udnyttelighed i analogi med artikel 57 i Den Europæiske Patentkonvention.

f) Meddelelsesprocedure

Meddelelsesproceduren er opdelt i *ansøgnings-*, *prøvnings-* og *beslutningsproceduren*. Ansøgningsproceduren i de eksisterende beskyttelsessystemer har fulgt de nationale patentretlige ordninger, der igen følger Den Europæiske Patentkonventions artikel 78-85. Denne procedure bør også finde anvendelse i forbindelse med den fremtidige regulering af brugsmodelbeskyttelsen.

Man skal i forbindelse med prøvnings- og beslutningsproceduren tage højde for, at der i de eksisterende systemer ikke stilles krav om en prøvning af beskyttelsesforudsætningerne. I overensstemmelse hermed indeholder den nye model til en sådan ejendomsret *ingen indledende prøvning* af nyheden og opfindeshøjden. Ikke desto mindre bør der i det mindste foretages en *formel prøvning af den ejendomsretlige beskyttelighed*¹³⁹. Ved en sådan prøvning udelukker man samtidig de opfindelser, som allerede i henhold til lovgivningens ordlyd¹⁴⁰ ikke er beskyttelige¹⁴¹, fra beskyttelse. Da der ikke foretages en prøvning i forbindelse med brugsmodelbeskyttelsen, er retssikkerheden ved brugsmodeller mindre end ved patenter, hvor der foretages en omfattende offentlig prøvning af beskytteligheden¹⁴².

¹³⁹ Dette svarer til prøvningen af patenterbarheden.

¹⁴⁰ F.eks. udelukkede opfindelser eller opfindelser, som allerede ved lov er frakendt en beskyttelsesforudsætning, som f.eks. artikel 52, stk. 4, i Den Europæiske Patentkonvention.

¹⁴¹ I alle medlemsstater, bortset fra Belgien, stiller man på nuværende tidspunkt krav om prøvning af den ejendomsretlige beskyttelighed.

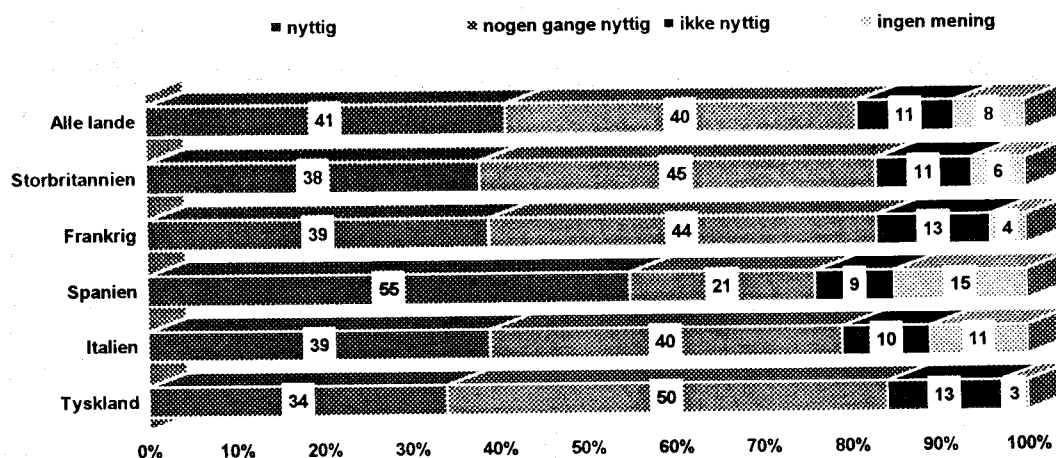
¹⁴² Der kan fremsættes indsigelse eller indledes ugyldighedssag mod et patent, der er meddelt efter offentlig prøvning, hvorfor retsbestandigheden af denne ejendomsret ikke gælder uindskrænket med meddelelsen.

Den nyhedsundersøgelse, der foretages af en patentmyndighed på frivillig anmodning, udgør efter Kommissionens opfattelse med hensyn til retssikkerheden et kompromis mellem den prøvede og den uprøvede ejendomsret. Ved hjælp af en sådan offentlig nyhedsundersøgelse, der fastlægger den kendte teknik, kan ansøgeren eller - såfremt lovbestemmelserne åbner mulighed herfor - en interesseret tredjemand bedre vurdere, om forudsætningerne for at opnå beskyttelse er til stede, således at der faktisk kan etableres en retsbestandig ejendomsret.

En rundspørge blandt industrivirksomheder og selvstændige opfindere i Italien, Spanien, Tyskland, Frankrig og Storbritannien viser¹⁴³, at kun en lille del af de adspurgte (i gennemsnit 12%) - efter at have afvejet fordelene ved en forhøjet retssikkerhed over for ulemperne ved yderligere omkostninger - anser den frivillige nyhedsundersøgelse for at være "ikke-nyttig". Derimod vurderer en tredjedel af de adspurgte en sådan sikringsforanstaltning som værende "principielt nyttig" og knap halvdelen som "nyttig i enkeltstående tilfælde". Denne overvejende positive vurdering af en frivillig nyhedsundersøgelse findes i nogenlunde lige stor udstrækning hos små og store virksomheder.

Vurdering af den frivillige nyhedsundersøgelse ved afvejning af fordele og ulemper

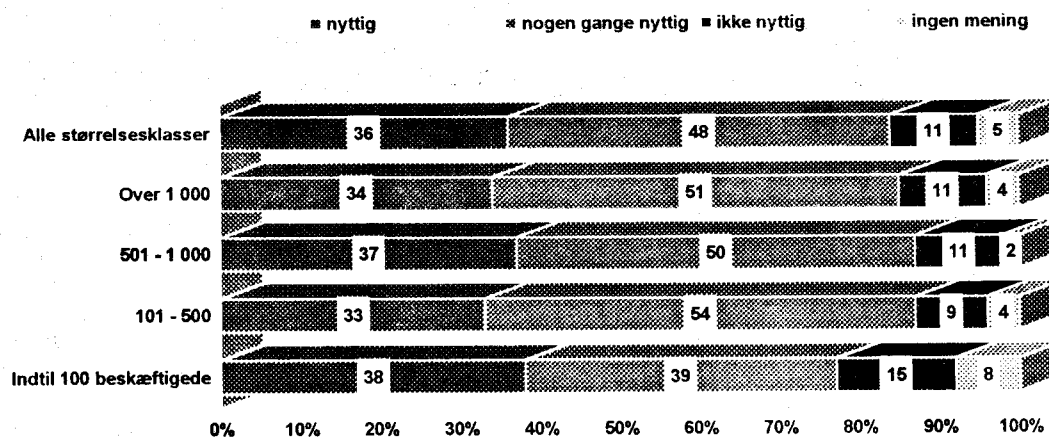
efter udvalgte EU-lande (i %):

Kilde: ifo-Institutts undersøgelser i udvalgte EU-lande 1993. Europa-Kommissionens beregninger.

¹⁴³ ifo-Institut G. Weitzel, "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", kapitel 2.8.

Efter virksomhedsstørrelse (i %):

Kilde: ifo-Institutets undersøgelser i udvalgte EU-lande 1993. Europa-Kommissionens beregninger.

Resultatet af evalueringen efter land stemmer bemærkelsesværdigt godt overens med resultatet af en rundspørge blandt *patentagenter* i Spanien (patentagenter 63% meget vigtig/virksomheder 55%/nyttig), i Frankrig (45%/39%) og i Storbritannien (43%/38%). Selv om man i disse lande endnu ikke kan anmode om at få foretaget en offentlig nyhedsundersøgelse¹⁴⁴, hvorfor der altså på nuværende tidspunkt ikke er gjort nogen erfaringer hermed, viser der sig også hér i henhold til de adspurgtes vurdering et bemærkelsesværdigt behov for at få indført en sådan frivillig nyhedsundersøgelse. Tyskland tegner sig for de største afvigelser. Mens 78% af patentagenterne vurderer den frivillige nyhedsundersøgelse som "meget vigtig", har kun 34% af virksomhederne betegnet den som nyttig, mens 50% dog betegner den som "nogen gange nyttig". De adspurgte industrivirksomheders og selvstændiges opfinderes vurdering svarer imidlertid i vid udstrækning til gældende beskyttelsespraksis. Den tyske patentmyndighed har siden 1987 gennemført nyhedsundersøgelser som følge af, at brugsmodelloven blev ændret i så henseende. Antallet af anmodninger herom steg kontinuerligt fra 1 002 (= 6,4% af anmeldelserne) første år over 1 468 i 1990 til 2 288 i 1992 (= 13,5% af anmeldelserne)¹⁴⁵. Lovgivningsmagtens tilbud om i det mindste delvis at kunne sikre brugsmønstres

¹⁴⁴ Med undtagelse af Frankrig med obligatorisk undersøgelse ved patenter.

¹⁴⁵ Sammenlign *Blatt für PMZ*, marts 1993.

retsbestandighed ved hjælp af offentlige nyhedsundersøgelser, er altså blevet modtaget positivt af brugsmodelansøgeren.

Med hensyn til *prioriteten* kan brugsmodelsbeskyttelsen indordnes under Pariserkonventionens prioritetsordning. I henhold til artikel 4 A sammenholdt med artikel 4 C i Pariserkonventionen kan enhver, som i et af de lande, der er tiltrådt Pariserkonventionen, forskriftsmæssigt har indleveret en ansøgning om en brugsmodel gøre brug af en ret til prioritet inden for en frist på 12 måneder¹⁴⁶. Det er i henhold til artikel 4 E, stk. 2, i Pariserkonventionen desuden tilladt at anmelde en brugsmodel i et land under påberåbelse af en ret til prioritet, der støttes på en indgivet ansøgning om patent, og omvendt. Prioritetsfristen udgør også i denne forbindelse 12 måneder, jf. artikel 4 C, stk. 1, i Pariserkonventionen.

Det forekommer derfor nødvendigt at indføre en ansøgningsprocedure, der ligger op ad den patentretlige ordning i artikel 78-85 i Den Europæiske Patentkonvention. I forbindelse med prøvnings- og beslutningsproceduren bør der ikke stilles krav om en generel prøvning af beskyttelsesforudsætningerne. Der bør dog i det mindste indføres en formel prøvning af den ejendomsretlige beskyttelighed samt en frivillig nyhedsundersøgelse.

g) Ejendomsretlige virkninger og overdragelse

Brugs- og forbudsrettighederne samt konsumptionsordningen er i de forskellige brugsmodelssystemer overtaget fra patentretten¹⁴⁷ og svarer til artikel 29, 30, 31 og 32 i EF-patentkonventionen.

I overensstemmelse med artikel 69, stk. 1, i Den Europæiske Patentkonvention bestemmes beskyttelsesomfanget for et patent af indholdet af patentkravene. Man kunne overveje at begrænse antallet af krav i forbindelse med brugsmodeller¹⁴⁸ for at reducere

¹⁴⁶ Artikel 4 C, stk. 1, i Pariserkonventionen.

¹⁴⁷ Tyskland, § 12a i den tyske brugsmodellov; Belgien, artikel 26 i den belgiske patentlov; Grækenland, ingen udtrykkelig angivelse, men accepteret; Italien, anvendelse af de patentretlige bestemmelser; Frankrig, artikel 28, nr. 1, i den franske patentlov; Danmark, oplysning fra fru Jørgensen i det danske patentdirektorat; Irland, part III, artikel 63(6), part II i Patent Act 1992; Spanien, artikel 60, stk. 1, i den spanske patentlov.

¹⁴⁸ Som i den australske brugsmodelsbeskyttelse.

beskyttelsesomfanget. Dette kunne kompensere effektivt for den manglende indledende prøvning.

Alle nationale beskyttelsessystemer åbner mulighed for en ubegrænset overdragelse af brugsmodellen, når den er registreret. Dette bør ikke være anderledes i en EU-retlig udformning.

Det forekommer hensigtsmæssigt at udforme brugs- og forbudsrettigheder samt konsumtionen i overensstemmelse med gældende patentretlige regler. Man kunne overveje at begrænse antallet af krav i forbindelse med beskyttelsesomfanget.

h) Beskyttelsesperiode

Ud over årsagerne til patentets ophør eller ugyldighedskendelse, der i analogi til patentretten viser sig at være ret ensartede i medlemsstaterne¹⁴⁹ og derfor bør reguleres på tilsvarende måde, har beskyttelsesperioden en særlig betydning i forbindelse med brugsmodelsbeskyttelsen, da den kan anvendes som en effektiv regulator i forbindelse med de mindre godkendelsesbetingelser, der stilles ved denne ejendomsret.

Beskyttelsesperioden, der udgør 20 år ved patenter, bør være betydeligt kortere ved brugsmodeller. Hvis også små opfindelser skal beskyttes, som det foreslås hér i forbindelse med en fremtidig EU-ordning, præges beskyttelsesperioden af opfindelsernes korte levetid og lave opfindeshøjde. En beskyttelsesperiode på 8-10 år synes rimelig, da man dermed skaber en tilstrækkelig afstand til patentet og regulerer systemet effektivt, samtidig med at ejendomsretten ikke mister betydning.

Da seks medlemsstater allerede har fastsat en tiårs beskyttelsesperiode¹⁵⁰, bør man se bort fra en kortere beskyttelsesperiode, idet den retsikkerhed, der opstår for ansøgeren ved en ændring af de eksisterende nationale forhold, på denne måde kan begrænses til et minimum. Beskyttelsen bør i den forbindelse forlænges med flere år ad gangen frem til det tidspunkt, hvor den maksimale beskyttelsesperiode udløber.

¹⁴⁹ Sammenlign bilag 1, sammenlignende studie af retsforholdene, kapitel A, 8b, c, grunde til ophør og ugyldighedskendelse.

¹⁵⁰ Spanien, Tyskland, Italien, Irland, Danmark og Østrig.

Det forekommer hensigtsmæssigt ved en fremtidig regulering af brugsmodelbeskyttelsen at indføre en beskyttelsesperiode der kan forlænges til i alt 10 år.

i) Krænkelse

Den model til en europæisk regulering af brugsmodelbeskyttelsen, der foreslås her, beskytter tekniske opfindelser ligesom patentet. De krænkelse, der optræder i denne forbindelse, samt de berørtes interesser vil derfor i alt væsentligt være af samme karakter.

Man skal imidlertid være opmærksom på, at brugsmodelbeskyttelsen adskiller sig fra patentretten på et væsentligt punkt. I den her foreslåede nye regulering af brugsmodelbeskyttelsen er der nemlig ikke fastsat noget krav om prøvning af beskyttelsesbetingelserne. For at tage højde for dette forhold i tilfælde af en krænkelse kunne man overveje at kræve en nyhedsundersøgelse gennemført som forudsætning for en krænkelsessag. Med en sådan ordning kunne man indledningsvis få afklaret spørgsmålet om, hvorvidt den omstridte opfindelse er beskytbar.

En sådan nyhedsundersøgelse skulle efter Kommissionens mening finde sted efter dommerens skøn og ikke på forhånd pålægges sagsøger eller sagsøgte. I en rundspørge gik flertallet af de adspurgte patentagenter ind for at indføre en nyhedsundersøgelse som forudsætning for et søgsmål¹⁵¹.

Ved indførelsen af EU-foranstaltninger vedrørende brugsmodelbeskyttelse bør Domstolen efter Kommissionens mening i krænkelsessager have mulighed for efter eget skøn at kræve en undersøgelsesrapport udarbejdet med henblik på at få afklaret, om den omstridte opfindelse er beskytbar.

j) Dobbeltbeskyttelse

Det her foreslåede beskyttelsessystem gælder sideløbende med patentet og erstatter ikke dette. Det drejer sig således om et tostrengt system, der åbner mulighed for en kumulativ beskyttelse af en opfindelse via patent og brugsmodel (*dobbeltbeskyttelse*).

¹⁵¹ ifo-Institut, G. Weitzel, "Pilotstudie - Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes", kapitel D 2.7.2, s. 41.

Spørgsmålet om kumulation af de to former for beskyttelse opstår kun i det tilfælde, hvor man ved hjælp af brugsmodelbeskyttelsen beskytter opfindelser, som også er patenterbare og dermed kan beskyttes ved hjælp af patenter eller brugsmodeller.

En sådan dobbeltbeskyttelse vil være af interesse, når brugeren

- ønsker at opnå en foreløbig beskyttelse frem til det tidspunkt, hvor patentet meddeles, og/eller
- ikke er sikker på, om opfindelsen er patenterbar, og/eller
- ønsker at være særlig godt sikret ved hjælp af to forskellige former for beskyttelse af samme opfindelse.

I alle tre tilfælde kan der opstå en situation, hvor rettighedshaveren på grund af en kumulation af patent- og brugsmodelbeskyttelse er uforholdsmæssigt godt sikret, da han får to typer beskyttede rettigheder til én og samme opfindelse.

Hvis man udelukker muligheden af, at den samme opfindelse på en gang kan være underlagt brugsmodel- og patentbeskyttelse, vil man kunne undgå at forfordele tredjemand, der i givet fald måtte indklage begge rettigheder. Man kunne i den forbindelse overveje at give ansøgeren mulighed for indtil meddelelsen af et patent at ændre sin ansøgning til en ansøgning om brugsmodel, og omvendt.

Hvis en dobbeltbeskyttelse ikke desto mindre bliver tilladt, bør man overveje at forbyde successive søgsmål fra rettighedshavers side. I modsat fald ville rettighedshaver efter forgæves at have ført sag på grundlag af sit patent kunne påbegynde et nyt søgsmål, hvor han påberåber sig brugsmodellen, eller omvendt.

Forbuddet mod successive søgsmål kunne også finde anvendelse i forholdet mellem en national brugsmodel og en EU-brugsmodel, da rettighedshaver også i dette tilfælde vil kunne indlede søgsmål successivt på grundlag af begge rettigheder.

I EU-foranstaltninger vedrørende brugsmodelbeskyttelse bør man undgå, at rettighedshavere opnår en for stærk position ved enten at indføre et forbud mod dobbeltbeskyttelse eller et forbud mod successive søgsmål.

k) Relationen til patentbeskyttelse

Brugsmodelretten beskytter ligesom patentretten tekniske opfindelser, hvorfor man ikke kan udelukke, at der opstår friktion mellem de to systemer. Kommissionen har derfor forsøgt at udforme de principper for en europæisk brugsmodelbeskyttelse, der her fremlægges, på en sådan måde, at man opnår en balance mellem de to beskyttelses-systemer.

Hvis man sammenligner den fremtidige brugsmodelbeskyttelse med det eksisterende patentsystem, vil man kunne konstatere, at brugsmodelbeskyttelsen er rettet mod opfindelser med en lavere innovationsgrad. Der er tale om opfindelser med lavere opfindelseshøjde, en kortere beskyttelsesperiode og/eller lavere industriel anvendelighed.

Patentbeskyttelsens juridiske udformning og dens anvendelse i praksis medfører, at der på nuværende tidspunkt ikke findes nogen tilsvarende beskyttelse af disse opfindelser på EU-plan. Patentbeskyttelsen kræver en større opfinderisk indsats, og der opstår som følge af prøvningen af beskyttelsesbetingelserne større omkostninger, ligesom det varer længere tid, inden ejendomsretten meddeles.

På den anden side medfører patentbeskyttelsen en større retssikkerhed og en længere beskyttelsesperiode end brugsmodelbeskyttelsen. Patentbeskyttelsen er derfor stadig den vigtigste ejendomsret for særlig vigtige opfindelser eller opfindelser med lang udviklings-tid.

Den model til brugsmodelbeskyttelse, der her foreslås, supplerer den eksisterende patentbeskyttelse og kunne bidrage til at forbedre det fælles markeds funktionsmåde samt til at øge innovationsaktiviteterne på det indre marked.

LITTERATURFORTEGNELSE

A. Lovtekster, -samlinger, -forslag og -motiver

1. Europa

Gewerblicher Rechtsschutz, Wettbewerbsrecht, Urheberrecht, Textsammlung, Verlag C.H. Beck, udgave 1993.

Satorius II, Internationale Verträge - Europarecht, Verlag C.H. Beck, udgave 1993.

Paris Convention for the Protection of Industrial Property, WIPO, Genève 1991 (Pariser-konventionen til beskyttelse af industriel ejendomsret).

The Hague Agreement Concerning the International Deposit of Industrial Designs, WIPO, Genève 1986 (Haag-arrangementet om international indlevering af ansøgninger for industrielt design).

Europäisches Patentübereinkommen, Europäisches Patentamt, München 1985. (Den Europæiske Patentkonvention).

Patent Cooperation Treaty (PCT) and Regulations under the PCT, WIPO, Genève 1992 (Patentsamarbejdsstraktaten og bestemmelser under samme).

Strasbourg Agreement Concerning the International Patent Classification, WIPO, Genève 1989 (Strasbourg-overenskomst vedrørende international patentklassifikation).

Traktater om oprettelse af De Europæiske Fællesskaber, Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer, 1987.

Europæisk gebyrregulativ: Den Europæiske Patentorganisations gebyrregulativ, gengivet i Beck'sche Textausgaben, Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, nr. 522.

EF-patentkonventionen: Konvention om det europæiske patent for fællesmarkedet, 1975. I 1989 blev der foretaget ændringer heri, således at konventionen muligvis kan træde i kraft i 1993.

Konvention om indførelse af ensartethed på visse punkter i lovgivningen om patenter på opfindelser, Strasbourg 27.11.1963.

Gebyrregulativ under patentsamarbejdsaftalens gennemførelsesbestemmelser.

Den Europæiske Patentorganisations gebyrregulativ.

Forslag til Rådets forordning om EF-varemærker, KOM(80) 635/II endelig udg.

Forslag til Rådets forordning om gennemførelse af forordning om EF-varemærker, KOM(85) 844 endelig udg.

Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker, KOM(80) 635 endelig udg., EFT L 40 af 11.2.1989.

Forslag til Rådets forordning om de afgifter, der skal betales til Fællesskabets varemærke-myndighed, KOM(86) 742 endelig udg.

Forslag til Rådets forordning om forretningsorden for de ved forordning ... (EØF) om varemærker oprettede appelkamre, KOM(86) 731 endelig udg.

Rådets direktiv om retlig beskyttelse af halvlederprodukters topografi, KOM(85) 775 endelig udg., EFT L 24 af 27.1.1987, s. 36.

Forslag til Rådets direktiv om retsbeskyttelse af bioteknologiske opfindelser, KOM(88) 496 endelig udg.

Rådets direktiv om retlig beskyttelse af edb-programmer, KOM(88) 816 endelig udg., L 122 af 17.5.1991.

Forslag til Rådets direktiv om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretbeslægtede rettigheder, KOM(90) 586 endelig udg.

Forslag til Rådets direktiv om samordning af visse bestemmelser vedrørende ophavs- og fremførelsesrettigheder i forbindelse med radio- og tv-spredning via satellit og viderespredning pr. kabel, KOM(91) 276 endelig udg.

Forslag til Rådets forordning om EF-sortsbeskyttelse, KOM(90) 347 endelig udg.

Rådets forordning om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler, SEK(90) 2415 endelig udg. af 21.1.1991, EFT L 208 af 24.7.1992, s. 1.

Forslag til Rådets direktiv om harmonisering af beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder, KOM(92) 33 endelig udg.

Forslag til Rådets direktiv om retlig beskyttelse af databaser, KOM(92) 24 endelig udg.

Rådets forordning om indførelse af et supplerende beskyttelsescertifikat for lægemidler, KOM(90) 101 endelig udg., SYN 255 af 11.4.1990, EFT L 182 af 2.7.1992.

Forslag til Rådets direktiv om beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger, KOM(90) 314 endelig udg.

Forslag til Rådets direktiv om beskyttelse af personoplysninger og kommunikationshemmeligheden i forbindelse med offentlige digitale net, herunder det tjenesteintegrerede digitalnet (ISDN) og offentlige digitale mobilnet, KOM(90) 314 endelig udg.

Retlig beskyttelse af mønstre, grønbog fra Europa-Kommissionen.

Foreløbigt udkast til Rådets direktiv om EF-mønstre (ikke offentliggjort), version af 12. juli 1993.

2. Tyskland

Den tyske patentlov, Gewerblicher Rechtsschutz, Wettbewerbsrecht, Urheberrecht, Textsammlung, Nr. 1 Verlag C.H. Beck, udgave 1993.

Den tyske brugsmodellov: ny udgave af 28. august 1986, trådt i kraft den 4. september 1986 (BGBl I 1455ff), ændret ved lov af 7. marts 1990 (Bl. f. PMZ 1990, 161).

Den tyske ansøgningsforordning: Den 1. januar 1987 trådte nye ansøgningsbestemmelser i kraft for brugsmodelansøgninger, der indgives efter dette tidspunkt (forordning af 12.11.1986, BGBl I 1739ff), ændret ved forordning af 4. maj 1990 (Bl. f. PMZ 1990, 215).

Den tyske gebyrordning: Lov om patentkontorets og patentdomstolens gebyrer af 18.8.1976 som ændret 7.3.1990.

Zur Wahl des Begriffes "Gebrauchsmuster" in Deutschland, Rapport fra den XI. Kommission, RT-Drucksache 1890/91, nr. 398, s. 2447.

Forordning nr. 540 af 30. juni 1972 om forenkling af den administrative procedure i forbindelse med industrielle opfindelser, industrielle mønstre og varemærker (EMWVO).

3. Frankrig

Den franske patentlov: Lov nr. 68-1 om opfindelsespaterter af 2. januar 1968, ændret ved lov nr. 78-742 af 13. juli 1978, for nylig ændret ved to nye love (nr. 90-510 af 25.6.1990 og nr. 90-1052 af 26.11.1990), (Journal officiel af 3. januar 1968).

Fransk ansøgningsforordning: Forordning nr. 79-822 af 19. september 1979 om ansøgning om brugscertifikater, om meddelelse og opretholdelse af denne ejendomsret samt dekret om de

nærmere bestemmelser ved indgivelse af brugscertifikatansøgninger, Journal officiel af 23. september 1979.

Fransk gebyrordning: Dekret om de gebyrer, der opkræves for patenter og brugscertifikater, Arrêté du 17. décembre 1985 relatif aux taxes perçues par l'Institut National de la Propriété Industrielle.

Lovmotive: Dokumenter fra drøftelserne vedrørende indførelse af brugscertifikatet fra 1968, ikke offentliggjort.

4. Belgien

Den belgiske patentlov: Ny udgave af den belgiske patentlov af 28. marts 1984.

Den belgiske ansøgningsforordning: Kongeligt dekret af 2. december 1986 vedrørende ansøgning, meddelelse og opretholdelse af opfindelsespatenter.

Projet de Loi sur les brevets d'invention exposé des motifs, Chambre des Représentants, af 4.9.1981.

5. Spanien

Den spanske patentlov: I kongelig lovforordning nr. 1789 om industriel ejendom af 26. juli 1929 suppleres patentretten allerede med en beskyttelse af tekniske innovationer i artikel 171ff i form af en brugsmodeibeskyttelse. Siden da er lov nr. 11/1986 om patenter af 20. marts 1986 trådt i kraft den 26. juni 1986, der regulerer brugsmodeibeskyttelsen i kapitel XIV, artikel 143-154, 1986, BOE nr. 73, 11188ff).

Den spanske gennemførelsesforordning: Denne nye lovregulering suppleres med afsnit II, artikel 41-48 i gennemførelsesforordningen til patentloven.

Den spanske gebyrordning: I henhold til artikel 154 og artikel 160, stk. 1 i den spanske patentlov fastsættes gebyrerne i bilaget til patentloven.

6. Portugal

Den portugisiske patentlov: Código da Propriedade Industrial, Boletim da Propriedade Industrial.

Den portugisiske brugsmodeiret: Código da Propriedade, Capítulo II, Modelos de utilidade e modelos e desenhos industriais. Tysk oversættelse i Blatt für Patent-, Muster- und Zeichenwesen, 47. årgang, Heft 6, s. 56ff, Heft 7/8, s. 83ff samt Heft 9, s. 101ff.

Den Portugisiske Gebyrordning: For indgivelse af brugsmodeiler erlægges gebyr, der årligt fastsættes i et særskilt dekret (artikel 255 i den portugisiske patentlov).

7. Italien

Den italienske patentlov og den italienske brugsmodeilov: Titolo II, Modelli Industriali, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 1987, nr. 53.

Lov nr. 60: Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 1987, nr. 53.

Italiensk gebyrordning: Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 1987, nr. 53.

Lovudkast fra det italienske parlament, forelagt præsidiøt den 16.4.1926, ministerens udtalelse.

8. Grækenland

Den græske patentlov: Lov om teknologioverførsel, opfindelser og teknologisk innovation.

Den græske gebyrordning: Gebyrdekret DS/A/2/89 af 26.1.1989.

Motiver til lovudkast vedrørende teknologioverførsel, opfindelser og teknologisk innovation, forelagt nationalforsamlingen.

9. Nederlandene

Den nederlandske patentlov: forslag til en ny nederlandsk patentlov, version af 8.1.1991, Hoofstuk 1.

Motiver til lovgivningsudkastet: Rijksoctrooiwet 1992, Memorie van Toelichting.

10. Storbritannien

Hvidbog: Intellectual Property and Innovation, Presented to Parliament by the Secretary for Trade and Industry by Command of Her Majesty, april 1986.

Hvidbog: Intellectual Property Rights and Innovation, Presented to Parliament by the Prime Minister by Command of Her Majesty, december 1983.

Designret: Registered Design Act 1949, s. 1(3) and unregistered Design.

11. Irland

Den irske patentlov: Patent Act, 1992.

Den irske brugsmodellov: Short-Term Patents, Part III of the Patents Act.

12. Danmark

Den danske brugsmodellov: Bekendtgørelse om brugsmodelansøgningers og registrerede brugsmodellers behandling, Patentdirektoratets bekendtgørelse nr. 517 af 18. juni 1992.

Motiver til lovudkastet: Notat om baggrunden for og konsekvenserne af visse ændringer i den tyske brugsmodellov af 21.8.1990.

Rapport fra PA-Consulting group af 21.8.1990 om det økonomiske behov for en brugsmodelbeskyttelse i Danmark.

13. Luxembourg

Den luxembourgske patentlov: Projet de loi sur les brevets d'invention soumis au parlement.

B. Afgørelser

1. EF-Domstolen

Dom af 28.6.1971, sag 78/70, Deutsche Grammophon mod Metro, Sml. 1971, s. 487.

Dom af 3.7.1974, sag 192/73, Van Zuylen Frères mod HAG, Sml. 1974, s. 731.

Dom af 31.10.1974, sag 15/74, Centrafarm mod Sterling Drug, Sml. 1974, s. 1147.

Dom af 14.9.1982, sag 144/81, Keurkoop mod Nancy Kean Gifts, Sml. 1982, s. 2853.

Dom af 20.1.1981, sag 55/80 og 57/80, Musik Vertrieb Membran mod GEMA, Sml. 1981, s. 147.

Dom af 20.2.1975, sag 12/74, Kommissionen mod Tyskland, Sml. 1975, s. 181.

Dom af 8.6.1982, sag 258/78, Nungesser mod Kommissionen, Sml. 1982, s. 2015.

Dom af 5.10.1988, sag 53/87, Concorzio Italiano mod Renault, Sml. 1988, s. 6039.

Dom af 22.6.1976, sag 119/75, Terrapin mod Terranova, Sml. 1976, s. 1039.

Dom af 30.6.1988, sag 35/87, Thetford mod Fiamma, Sml. 1988, s. 3585.

Dom af 26.3.1987, sag 45/86, Toldpræferencer, Sml. 1987, s. 1493ff.

Dom af 30.5.1989, sag 242/87, Erasmus, Sml. 1989, s. 1425ff.

Dom af 5.5.1982, sag 15/81, Gaston Schul, Sml. 1982, s. 1409ff.

Dom af 9.2.1982, sag 270/80, Polydor mod Harlequin, Sml. 1982, s. 329ff.

Dom af 19.3.1991, sag C-202/88, Frankrig mod Kommissionen, Sml. 1991, s. I-1223ff.

2. Nationale

Tyskland

BGHZ 86, 264ff. (Analogie im Gebrauchsmusterrecht).

RGZ 120, 224ff. (Analysenwaage).

RGZ 99, 211, 212ff.

Cass. vom 22.10.1979, Giur. Ann. Dir. Ind. 1979, 1009/1.

BGHZ 92, 188ff.

ROHG 24, 109ff.

BGHZ 86, 264ff.

C. Kommentarer

BENKARD, G.: Patentgesetz- Gebrauchsmustergesetz, 8. oplag, Bruchhausen, Rogge/Schäfers/Ullmann), Verlag C.H. Beck.

MASCAREÑAS: vol. 2, Modelos e desenhos, Portugal 1986.

BODENHAUSEN, G.H.C.: Pariser Verbandsübereinkunft zum Schutz des gewerblichen Eigentums, 1971.

BEIER, HAERTEL og SCHRICKER: Europäisches Patentübereinkommen: Münchner Gemeinschaftskommentar. Siden 1984 i levering.

BODENHAUSEN, G.H.C.: Guide to the Application of the Paris Convention for the Protection of Industrial Property, 1967, WIPO 1991.

GRABITZ: Kommentar zum EWG-Vertrag, 4. oplag, 1992.

PCT, Guide du déposant, volume 1, Phase internationale, OMPI 1991.

Guide to the International Deposit of Industrial Designs, WIPO, Genève 1986.

GROEBEN, BOECKH, THIESING og EHLERMANN: Kommentar zum EWG-Vertrag, 4. oplag, Baden-Baden 1989.

MONYA: Guide to Patents and Utility Models in Japan, Tokyo 1986.

LADAS, S.P.: Modelos de utilidade, Portugal 1986.

GEIGER, Rudolf: EG-Vertrag, Kommentar zu dem Vertrag der Europäischen Gemeinschaft, Verlag C.H. Beck, 1993.

D. Bøger

BERNHARDT og KRAEBER: Lehrbuch des Patentrechts, 4. oplag.

BRUCHHAUSEN, K.: Patent-, Sortenschutz- und Gebrauchsmusterrecht (Delbind 1 af R. NIRK og K. BRUCHHAUSEN: Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht), 1985.

TETZNER, V.: Leitfaden des Patent-, Gebrauchsmuster-, und Arbeitnehmererfindungsrecht der Bundesrepublik Deutschland, 3. oplag, 1983.

CORNISH, W.R.: Intellectual Property: Patents, Copyright, Trade Marks and Allied Rights, II. Edition, 1989.

FLINT, THORNE og WILLIAMS: Intellectual Property - The New Law, A Guide to the Copyright, Designs and Patents Act 1988.

BOUCOURECHLIEV og MOUSSERON: Les brevets d'invention, Rédaction et interprétation, Paris 1973.

GLAESNER: Cahier de droit européen, 1989.

RICKETSON, S.: The Law of Intellectual Property, The Book Co. Ltd., 1984.

HOOMANN: Dossier, La nouvelle loi sur les brevets d'invention.

Europa-Kommissionen: Grønbog om retlig beskyttelse af industrielle mønstre, III/F5131/91, Bruxelles, juni 1991.

Europa-Kommissionen: En europæisk industripolitik for 1990'erne, Bulletin for De Europæiske Fællesskaber, Supplement 3/91.

Europa-Kommissionen: Industripolitik i et åbent og konkurrencebaseret miljø, retningslinjer for en EF-politik, KOM(90) 556 endelig udg.

Europa-Kommissionen: Forbedring af konkurrencesituationen for EF's bioteknologi-baserede industriaktiviteter, SEK(91) 629 endelig udg.

Europa-Kommissionen: Europa-Kommissionens hvidbog af 14.6.1985 om virkeliggørelsen af det indre marked.

Europa-Kommissionen: Nutzung der Ergebnisse aus öffentlicher Forschung und Entwicklung, EUR 11243 de.

MIÈGE og MAHIEUX: Training in Innovation Management, EUR 11868 en.

Europa-Kommissionen: Transfer and Exploitation of Scientific and Technical Information, EUR 7716 en.

KOKTVEDGAARD og ØSTERBURG: Patentloven, 2. oplag, København 1979.

DELCORDE: La protection des inventions, Gent 1986.

SENA, G.: I diritti sulle invenzioni e sui modelli industriali, 2. oplag, Milano 1984.

FERNANDEZ-NÓVOA og GOMEZ SEGADÉ, La modernización del derecho español de patentes, 1984.

STAUDER, D.: Patent- und Gebrauchsmusterverletzungsverfahren in der Bundesrepublik Deutschland, Großbritannien, Frankreich und Italien, 1989.

ECK, M.: Neue Wege zum Schutz der Formgebung, 1993.

TÄGER og VON WITZLEBEN: Strategies for the Protection of Innovation, Deutscher Wirtschaftsdienst, 1990.

HUMMEL, M.: Die volkswirtschaftliche Bedeutung des Urheberrechts, ifo-Institut, 1989.

E. Artikler

SINANIOTI, K.: "Die Angleichung des griechischen Patentrechts an das europäische Patentübereinkommen und das neue griechische Patentgesetz Nr. 1733 af 1987", "Mitteilungen der deutschen Patentanwälte", 1988, Heft 2, s. 23ff.

FROMME: "Schutzumfang und Erfindungshöhe im Gebrauchsmusterrecht", GRUR 1958, s. 261ff.

ØSTERBURG, L.D.: Presseauschnitte des Europäischen Patentamts, februar 1992, "New Legislation on "mini-patents" / "Endlich ein dänisches Gebrauchsmodellgesetz", GRUR Int. 6/1993, s. 453ff.

ØSTERBURG, L.D.: "Endlich ein dänisches Gebrauchsmodellgesetz", GRUR Int. 6/1993, s. 453ff.

HAERTEL, K.: Gebrauchsmusterschutz und Straßburger Patentübereinkommen von 1963", GRUR Int. 1987, Heft 6, s. 373ff.

PESCATORE, P.: EuR 1986, s. 153ff.

SCHRICKER: "Die europäische Angleichung des Rechts des unlauteren Wettbewerbs - ein aussichtsloses Unterfangen?", GRUR Int. 1990, s. 771ff.

BRUCHHAUSEN: "Methodik der Auslegung und Anwendung des europäischen Patentrechts und der harmonisierten nationalen Patentrechte", GRUR Int. 1983, s. 205ff.

PFANNER: "Vereinheitlichung des materiellen Patentrechts im Rahmen des Europarates", GRUR Int. 1962, s. 545ff.

FORWOOD og CLOUGH: European Law Review, 11, 1986, s. 385ff.

BEIER, F-K.: "Gebrauchsmusterreform auf halbem Wege: Die überholte Raumform", GRUR 1986, Heft 1, s. 1ff.

ASENDORF: "Herkunft und Entwicklung des Raumformerfordernisses im Gebrauchsmusterrecht", GRUR 1988, Heft 2, s. 83ff.

ARMITAGE, E.: "Updating the European Patent Convention", GRUR Int. 1990, Heft 9, s. 662ff.

SCHWARTZ, I.: "Subsidiarität und EG-Kompetenzen - Der neue Titel 'Kultur' - Medienvielfalt und Binnenmarkt", AfP, Heft 1, 1993, s. 409ff.

EICHMANN, H.: "Geschmacksmusterrecht und EWG-Vertrag", GRUR Int. 1990, Heft 2, s. 122ff.

ULLRICH, H.: "Patentschutz im europäischen Binnenmarkt", GRUR Int. 1991, Heft 1, s. 1ff.

ULLRICH, H.: "Patents and Know-How and Common Market Competition Policy", International Review of Industrial Property and Copyright Law, nr. 5, 1992, s. 600ff.

VAN BENTHEM, J.B.: "Europäisches Patentsystem und Weltpatentsystem", GRUR Int. 1990, Heft 9, s. 685ff.

OLBRICHT: "Raumformerfordernis", GRUR 1986, s. 435ff.

BÜHLING: "Gebrauchsmusterreform auf halbem Wege: Die überholte Raumform", GRUR 1986, s. 434ff.

FISCHER og PIETZCKER: "Gebrauchsmusterreform auf halbem Weg - Eine Erwiderung", GRUR Int. 1986, Heft 3, s. 208ff.

FISCHER: "25 Jahre Patent- und Gebrauchsmusterreform - Ein Rückblick", GRUR Int. 1989, Heft 9, s. 717ff.

BÜHLING: "Zum Raumformerfordernis beim Gebrauchsmuster - Braucht die Chemie ein Gebrauchszertifikat?", GRUR 1988, Heft 1, s. 15ff.

BEIER: "Europäisches Patentsystem und die Harmonisierung des griechischen Patentrechts", GRUR Int. 1987, Heft 11.

SCHERER, F.: "Research on Patents and the Economy: The State of the Art", ifo Digest, vol. 15, juni 1992, s. 3ff.

RIEHLE, G.: "EG- Geschmacksmuster und Kraftfahrzeugersatzteile", GRUR Int. 1993, Heft 1, s. 50ff.

SEGADE: "Grundzüge und Einzelheiten des spanischen Patentgesetzes", GRUR Int. 1988, Heft 2, s. 99ff.

BEIER, F-K.: "Die Zukunft des geistigen Eigentums in Europa", GRUR Int. 1990, Heft 9, s. 675ff.

TRONSER, U.: "Auswirkungen des Produktpirateriegesetzes vom 7. März 1990 auf das Gebrauchsmustergesetz", GRUR 1991, Heft 1, s. 10ff.

BRAENDLI, P.: "Die Dynamik des Europäischen Patentsystems", GRUR Int. 1990, Heft 9, s. 699ff.

FISCHER, E.: "25 Jahre Patent- und Gebrauchsmusterreform - Ein Rückblick", GRUR Int. 1990, Heft 9, s. 717ff.

STEUP, E.: "Unorthodoxe Gedanken zum Gebrauchsmusterrecht", GRUR Int. 1990, Heft 9, s. 800ff.

SCHMIDHUBER og HITZLER: "Binnenmarkt und Subsidiaritätsprinzip", EuZW 1993, s. 8ff.

DÖRRIES, H.: "Zum Raumformerfordernis beim Gebrauchsmuster - braucht die Chemie ein Gebrauchszertifikat", GRUR 1987, Heft 9, s. 585ff.

BEIER, F-K.: "Gewerblicher Rechtsschutz, Soziale Marktwirtschaft und Europäischer Binnenmarkt", GRUR 1992, Heft 4, s. 228ff.

F. Undersøgelser, rapporter og statistikker

MARGELLOU, C.: "The New Greek Legislation on Technology Transfer, Inventions and Technical Innovations", 1987.

SCHWARTZ, I.: "Kann der Entwurf der Verordnung des Rates über das Gemeinschaftsmuster auf Artikel 100a EWG-Vertrag gestützt werden?", III/5327/91 de, august 1991.

PEDERSEN, TH. og PETERSEN, B.: "Business and Economic Studies on European Integration - The Boundaries of the Firm and the European Market Integration", WP 2-93, Copenhagen Business School (Handelshøjskolen i København).

PEDERSEN, TH. og PETERSEN, B.: "Business and Economic Studies on European Integration - Patterns of Technological Specialization in an Integrated Europe", WP 1-93, Copenhagen Business School (Handelshøjskolen i København).

PEDERSEN, TH. og PETERSEN, B.: "Business and Economic Studies on European Integration - The End of Special Interests? The Political Economy of EC Trade Policy - Changes in the 1990s", WP 1-93, Copenhagen Business School (Handelshøjskolen i København).

BOOZ, ALLEN og HAMILTON: The Competitiveness of Europe and its Enterprises, UPEFE, december 1992.

VOHLAND, L.: "Italien - Gebrauchsmustergesetz" (ikke-offentliggjort dokument fra Max-Planck-Institutet).

ØSTERBURG: Notat om baggrunden for og konsekvenserne af visse ændringer i den tyske brugmodellov, 89- 243-1, Ikke-offentliggjort notat fra Det Danske Patentdirektorat.

TRÄGER, U.C. i samarbejde med H. SEYLER: "Probleme des deutschen Patentwesens im Hinblick auf die Innovationstätigkeiten der Wirtschaft", Undersøgelse foretaget af ifo-Institutet for det tyske økonomiministerium, udarbejdet i maj 1989.

TRÄGER og SEYLER: "Probleme des deutschen Patentwesens im Hinblick auf die Innovationstätigkeiten der Wirtschaft (insbesondere kleiner und mittlerer Unternehmen) und Vorschläge zu deren Lösung", ifo-Institut, Schlußbericht, maj 1989.

GREFERMANN, OPPENLÄNDER, PEFFGEN, RÖTHLINGSHOFER og SCHOLZ: "Patentwesen und technischer Fortschritt, Teil 1: Die Wirkung des Patentwesens im Innovationprozeß", ifo-Institut, 1974.

GREFERMANN og RÖTHLINGSHOFER: "Patentwesen und technischer Fortschritt, Teil 2: Patent- und Lizenzpolitik der Unternehmen", ifo-Institut, 1974.

LEES, C.: General Meeting, CIPA, maj 1993, s. 150ff.

SIWEK og FURCHTGOTT-ROTH: "Copyright Industries in the U.S. Economy 1977-1990" (Rapport til International Intellectual Property Alliance), 1992.

WOMACK, J.P.: "The MIT Japan Program", Competing with Japan in Intellectual Property: a Strategic Overview, 1992.

PIEPER, S.: "Das Subsidiaritätsprinzip - Strukturprinzip des Gemeinschaftsrechts" (ikke-offentliggjort afhandling).

Europa-Kommissionen: "Zuständigkeit der Gemeinschaft zur Schaffung eines Europäischen Markensystems und der Notwendigkeit ihres Tätigwerdens", Arbejdsdokument der Dienststellen der Europæiske Kommission, Arbejdsgruppe "Gemeinschaftsmarke", III/1294/79- de.

ifo-Institut: "Entwicklungstendenzen im Patentverhalten deutscher Erfinder und Unternehmen", ifo-Schnelldienst 23/89.

ifo-Institut: "Empirische Patentforschung: Mehr Information über ökonomische Wirkungen des Patents erforderlich", ifo-Schnelldienst 3/90.

WEITZEL, G.: "Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes in der Europäischen Union", ifo-Institut, 1994.

WEITZEL, G.: "Pilotstudie - Die wirtschaftliche Bedeutung des Gebrauchsmusterschutzes", ifo-Institut, 1993.

International Trade and the Consumer. "Working Paper 6: Intellectual Property - the consumer view of patents, copyright, trade marks and allied rights", National Consumer Council, 1991.

AIPPI. Annuaire 1993/1: "Q 117 - Introduction of New and Harmonization of the Existing Utility Model Protection Systems".

AIPPI, Annuaire 1986 1-4: "Q 83 - Legal and Economic Significance of Protection by Utility Models".

OMPI: "Traité, Situation au 1er janvier 1991", s. 6-8.

IPC Union: "States Party to the Convention Establishing the World Intellectual Property Organization (WIPO) and the Treaties Administered by WIPO and States Members of Governing Bodies and Committees", Status on January 1, 1991.

Business Week: Science & Technology, 3. august 1992, McGraw-Hill Inc.

Business Week: Science & Technology, 3. august 1992, CHI Research Inc.

Japan Institute of Intellectual Property: Questionnaire Relating to Legal Protection of the Fruits of R & D, 1991.

Industrial Property Council of MITI: Subcommittee Report on Patent & Utility Models Laws and their Practices Leading to International Harmonization, 1991.

Industrial Property and Copyright Department: Ikke-offentliggjort undersøgelse om beskyttelse af biled, stillet til rådighed af "The Patent Office" den 2.10.1990.

Europa-Kommissionen: Panorama der EG-Industrie, Bruxelles 1993.

Europa-Kommissionen: "Nærhedsprincippet, Kommissionen", meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet, SEK(92) 1990 endelig udg.

Europa-Kommissionen: "Beregning fra Kommissionen til Rådet om de definitioner af SMV'er, der benyttes i forbindelse med EF-aktioner", SEK(92) 351 endelig udg.

G. Tidsskrifter

Bulletin der Union der Europäischen Berater für den gewerblichen Rechtsschutz/Bulletin of the Union of European Practitioners in Industrial Property/Bulletin de l'Union des praticiens européens en propriété industrielle.

AIPPI Yearbook/Annuaire de l'AIPPI.

Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht (GRUR).

De Europæiske Fællesskabers Tidende, L- og C-udgaverne (EFT).

European Patent Bulletin, udgivet af Den Europæiske Patentmyndighed (EPB).

Blatt für Patent-, Muster- und Zeichenwesen (Bl. f. PMZ).

Entscheidungen des deutschen Bundespatentgerichts (BPatGE).

Årsberetning fra den græske organisation for industriel ejendom (OBI).

Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht, Internationaler Teil (GRUR Int.).

International Review of Industrial Property and Copyright Law (IIC).

Mitteilungen der deutschen Patentanwälte (Mitt).

Bulletin for De Europæiske Fællesskaber, Supplementer.

Archiv für Presserecht (AfP).

Business week.

The Journal, Incorporating the Transactions of The Chartered Institute of Patent Agents (CIPA).

ISSN 0254-1459

KOM(95) 370 endelig udg.

DOKUMENTER

DA

08 06 10

Katalognummer : CB-CO-95-431-DA-C

ISBN 92-77-92687-2

Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer

L-2985 Luxembourg